זוהר, פרשת נשא

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף קכא עמוד א

וידבר יהו״ה אל משה לאמר. נשא את ראש בני גרשון וגו׳ כב

ר׳ אבא פתח: **אשרי אדם לא יחשוב יהו״ה לו עון ואין ברוחו רמיה** (תהלים לב ב) .

האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה ! ואית לאסתכלא ביה והא אוקמוה.

תא חזי בשעתא דצלותא דמנחה דינא שריא בעלמא, ויצחק תקן צלותא דמנחה, וגבורה עלאה שלטא בעלמא, עד דאתי ועאל ליליא בגין לקבלא ליה לליליא. ומזמנא דשארי צלותא דמנחה - אתפרש שמאלא לקבלה ואתער ליליא. בתר דאתער כל אינון נטורי פתחין דלבר - כלהו מתערין בעלמא ואתפשטו. וכל בני עלמא טעמין טעמא דמותא והא אתמר.

בפלגות ליליא ממש אתער שמאלא כמלקדמין, וורדא קדישא סלקא ריחין, והיא משבחת וארימת קלא. וכדין סלקא ושריא רישא לעילא בשמאלא ושמאלא מקבל לה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף קכא עמוד ב

כדין כרוזא קארי בעלמא - דהא עידן הוא לאתערא לשבחא ליה למלכא - וכדין תושבחתן מתערין ואתבסמותא דכלא אשתכח. זכאה חולקיה מאן דאתער לזווגא זווגא דא ! כד אתי צפרא וימינא אתער ומחבקא לה - כדין זווגא דכלא אשתכח כחדא !

תא חזי בשעתא דבני נשא דמיכין וטעמין טעמא דמותא ונשמתא סלקא לעילא - קיימא באתר דקיימא ואתבחינת על עובדהא דעבדת כל יומא. וכתבין להו על פתקא. מאי טעמא ? בגין דנשמתא סלקא לעילא ואסהידת על עובדוי דבר נש, ועל כל מלה ומלה דנפיק מפומיה. וכד ההיא מלה דאפיק בר נש מפומיה איהי כדקא יאות - מלה קדישא דאורייתא וצלותא - ההיא מלה סלקא ובקע רקיעין, וקיימא באתר דקיימא, עד דעאל ליליא ונשמתא סלקא ואחיד להההיא מלה ועאיל לה קמי מלכא.

וכד ההיא מלה לאו איהי כדקא יאות ואיהי מלה ממילין בישין מלישנא בישא - ההיא מלה סלקא לאתר דסלקא וכדין אתרשים ההיא מלה וההוא חובה עליה דבר נש. הדא הוא דכתיב **משוכבת חיקך שמור פתחי פיך** (מיכה ז ה) .

ובגין כך **אשרי אדם לא יחשוב יהו״ה לו עון** - אימתי ? כשאין **ברוחו רמיה**.

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו׳ (במדבר ה ו)

תא חזי כתיב **וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב חותן משה וגו׳** (שופטים ד יא) . וחבר הקיני מבני בנוי דיתרו הוה, כמה דאת אמר **ויאמר שאול אל הקיני וגו׳** (ש״א טו ו) . אמאי אקרי **קיני** ? והא אוקמוה. וכתיב **את הקיני ואת הקניזי** (בראשית טו יט) .

ואתמר דעבד קנא במדברא כעופא דא בגין למלעי באורייתא ואתפרש מן מתא. **נפרד מקין** - אתפרש מההוא עמא דהוה בקדמיתא ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא. זכאה בר נש דזכי באורייתא, למיזל לאתדבקא באורחוי !

רעיא מהימנא

מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה כל הבא לעבוד עבודת עבודה ועבודת משא באהל מועד (במדבר ד ג) .

פקודא דא להיות הלוים משוררים במקדש. ואף על גב דאוקימנא לעילא - הכא צריך לחדש מלין. דהא כהן איהו מקריב קרבנא, ואיהו מיכאל. לוי איהו גבריאל, איהו צריך לנגנא.

ורזא דמלה - **יומם יצוה יהוה חסדו** (תהלים מב ט) . דא חסד, כהנא רבא דמיכאל, איהו כהן הדיוט לגבי מאריה, ועם כל דא דהדיוט איהו אצל מאריה - מלך דחיות הקדש איהו ! וברכת הדיוט אל תהי קלה בעיניך, והאי איהו **יומם יצוה יהוה חסדו**.

ובלילה שירה עמי - דא גבורה. **שירה - בכור שורו הדר לו** (דברים לג יז) , **ופני שור מהשמאל** (יחזקאל א י) . וגבריאל שלוחיה.

וצריך לשורר ולנגן בחדוה בחמרא דאורייתא, ולאתעסקא לשלחא קרבנא קמי מלכא בחדוה. ומאן דלית ליה רשו לאתעסקא באורייתא - יקיים **קומי רני בלילה לראש אשמורת** (איכה ב יט) . ויימא באשמורות כמה סליחות ותחנונים ובקשות, בכל מיני רנה בגרוניה דאיהו כנור לאפקא ביה קלא, בשית כנפי ריאה עם וורדא. בשית עזקאן דקנה. ודא **ו׳**.

ויפוק ליה מלבא דתמן בינה. כמה דאוקמוה מארי מתניתין **הלב מבין**. יפוק **בן מבינה**, מ**בן יה** דאיהו **ו׳**, דאיהו אפרוח בשית גדפין. ויסלק ליה בשית עזקאן דקנה דאינון **שש מעלות לכסא** (מלכים א י יט) .

ותרין כרסיין אינון ! **כסא כבוד מרום מראשון** (ירמיה יז יב) . ואינון **לבא ופומא. לב - ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליהוה בעמלק** (שמות יז טז) - כבד, סמא״ל. **פומא - בכסה - כ״ס ה׳**. הדא הוא דכתיב **תקעו בחדש שופר בכסה וגו׳** (תהלים פא ד) .

מאי **שופר**? קנה, **ו׳**, קול דסליק מן הקנה לגבי פומא דתמן **ה׳**, **בה׳** מיני תקונין דדבורא, דאינון שפוון ושינים וחיך. (שפוון - תרין. שינים וטוחנות - תרין מינין. וחיך - הא חמש). דטחנין כנהר דאיהו קול, כגוונא דטחנין ריחייא, לאפקא קול ודבור דנפיק מבינה דלבא. במחשבה. דאיהו שמא מפרש בעשר מיני תלים. ובשופר אין פוחתין מעשרה שופרות. ואורייתא - קלא דילה, דיבור דילה, בינה דילה, דאוקמוה **איזהו חכם המבין דבר מתוך דבר**. מחשבה דילה. חשיב קמי קודשא בריך הוא מכל קרבנין ועלוון. הדא הוא דכתיב **זאת התורה לעולה ולמנחה** (ויקרא ז לו) .

(עד כאן רעיא מהימנא)

(ראו זהר ח״ג דף כ״ד ע״ב - פקודא דא המועל בהקדש וכו׳)

דף קכב עמוד א

דכד בר נש אזיל באורחוי דאורייתא - משיך עליה רוחא קדישא עלאה. כמה דאת אמר **עד יֵעָרֶה עלינו רוח ממרום** (ישעיה לב טו) . וכד בר נש סטי אורחוי - משיך עליה רוחא אחרא מסטרא אחרא, דהוא סטרא דמסאבא. וסטרא דמסאבא אתער מסטרא דנוקבא דתהומא רבא, דתמן מדורין דרוחין בישין דנזקי לבני נשא דאקרון ׳נזקי עלמא׳. דהא מסטרא דקין קדמאה אשתכחו.

ויתרו בקדמיתא כומרא לעבודה זרה הוה, ולההוא סטר הוה פלח, ומשך עליה רוחא מההוא אתר. ועל דא אקרי **קיני**. לבתר **נפרד מקין** ואתדבק ביה בקודשא בריך הוא.

דכל מאן דאתדבק ביה בקודשא בריך הוא ועביד פקודי אורייתא - כביכול הוא קיים עלמין ; עלמא דלעילא ועלמא דלתתא. והא אוקמוה **ועשיתם אותם** כתיב. וכל מאן דעבר על פקודי אורייתא - כביכול פגים לעילא פגים לתתא, פגים לגרמיה פגים לכל עלמין. מתל לאינון מפרישי ימין דשאטי בארבא. קם חד שטייא בינייהו, בעא לנקבא וכו׳.

ועל דא **אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חַטֹּאת הָאָדָם וגו׳**.

תא חזי **והמה כאדם עברו ברית** (הושע ו ז) . אדם עבר על פקודא חד דאורייתא - גרים ליה לגרמיה מיתה, וגרם לכל עלמא ! פגים לעילא, פגים לתתא ! וההוא חובא תלייא עד דיקיים קודשא בריך הוא עלמא כמלקדמין, ויתעבר ההוא פגימו מעלמא. הדא הוא דכתיב **בלע המות לנצח ומחה אֲדֹנָי יֱהוִה דמעה מעל כל פנים וגו׳** (ישעיה כה ח) .

ובגין כך **כי יעשו מכל חטאת האדם** כתיב - **האדם** - אדם קדמאה !

למעול מעל ביהו״ה - דמאן דיפוק מרחמי וינקא מן דינא הוא גרים פגימו וכו׳. ועל דא רחמנא לישזבן מחייבי דהאי עלמא ומן פגימו דלהון ! כמה זכאין מסתלקי בגינייהו בר כל מה דגרמי לעילא ותתא !

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי מאושא ללוד.

אמר רבי יהודה : *״נימא מילין דאורייתא ונזיל !״*

פתח רבי יהודה ואמר : **כי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור וגו׳** (שמות כא לג) .

מה כתיב בתריה ? **בעל הבור ישלם וגו׳** (שמות כא לד) . ומה על דא כך - מאן דגרים לאבאשא עלמא בחובוי - על אחת כמה וכמה !

אלא תוהנא דאף על גב דאבאיש עלמא - אמאי אית ליה תשובה, כמה דכתיב **איש או אשה כי יעשו וגו׳ והתודו את חטאתם והשיב** ז ?

אלא ודאי דא מהניא להו בגין דעביד תשובה - כביכול הוא עביד ליה ממש. דהא מה דפגים לעילא - אתקין ליה. ובמה? בתשובה, דכתיב **איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם והשיב**. ותשובה אתקין כלא! אתקין לעילא אתקין לתתא, אתקין לגרמיה אתקין לכל עלמא.

פתח רבי יצחק אבתריה ואמר: **בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה וגו'** (דברים ד ל).

בצר לך - מכאן דתשובה מעליא מכלא עד לא ישרי דינא בעלמא. דבתר דשרי דינא - תקיף חיליה! מאן יעבר ליה מעלמא ויסלק ליה?

רעיא מהימנא

פקודא דא היא מצות תשובה.

ודא איהי בינה. ובעונותינו מדחרב בי מקדשא לא אשתאר לנו אלא ודוי דברים לבד ודא מלכות. ומאי **בינה**? **בן יה.** והאי **בן - ו'** איהו ודאי. וכל מאן דחזר בתיובתא כאלו חזר את **ה'** לאת **ו'** דאיהו **בן י"ה**, ואשתלים ביה **יהו"ה**. ודא איהו **תשובה - תשוב ה'** ודאי לגבי **ו'**.

דאת **ה'** ודאי איהו **ודוי דברים**. ורזא דמלה **קחו עמכם דברים ושובו אל יהו"ה אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו** (הושע יד ג). דודאי כד בר נש איהו חוטא - גרים לאתרחקא **ה'** מאת **ו'**, דאסתלק **בן י"ה** - דא **יה"ו** - מאת **ה'**. ובגין דא אתחרב בי מקדשא ואתרחקו ישראל מתמן ואתגלו ביני עממיא. ובגין דא כל מאן דעביד תשובה - גרים לאחזרא **ה'** לאת **ו'**. ופורקנא בדא תלייא.

ובגין דא הכל תלוי בתשובה. דכך אמרו קדמאי **כל הקצים כלו ואין הדבר תלוי אלא בתשובה דאיהו שלימו דשמיה.** ועל דא **ואעשה למען שמי** (יחזקאל כ יד), ועוד **למעני למעני אעשה** (ישעיה מח יא). ואם לאו חזרין - אנא אעמיד לון מלכא שקשין גזרותיו משל פרעה ויחזרון על כרחייהו.

דף קכב עמוד ב

דהא כיון דשארי דינא - לא אסתליק עד דישתלים. בתר דאשתלים ועבד תשובה - אתקין עלמין כלהו. משמע דכתיב **ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים** וכתיב **ושבת עד יהו"ה אלהיך וגו' כי אל רחום יהו"ה אלהיך וגו'** לא.

באחרית הימים מאי איכא הכא? אלא לאכללא כנסת ישראל דאיהי בגלותא ואשתכחת בעאקו דלהון ולא שבקת לון לעלמין. ובגין כך קב"ה אע"ג דאשרי דינא בעלמא - בעי דיהדרון ישראל בתשובה, לאוטבא להו בהאי עלמא ובעלמא דאתי. ולית לך מאן דקאים קמי תשובה!

תא חזי אפילו כנסת ישראל **תשובה** אקרי! ואי תימא 'תשובה עלאה' בכל אתר לא שכיח!? אלא דא אקרי 'תשובה' כד אהדר רחמי לקבלהא והיא תכת על כל אינון אוכלסין וינקא לון. ותשובה מעליא כד אתמסר נפשא לגבה, ונטיל לה בזמנא דאיהי בתשובה - כדין כלא אתתקן לעילא ותתא ואתתקן הוא וכל עלמא.

חייבא חד בעלמא - קלקולא דכמה אחרנין בגיניה! ווי לחייבא ווי לשביביה!

תא חזי יונה - בגין דלא בעא למהך בשליחותא דמאריה - כמה בני נשא הוו אתאבידו בגיניה בימא! עד דכלהו אהדרו עלוי ודאינו ליה בדינא בימא וכדין אשתזיבו כולהו! וקב"ה חס עליה לבתר ושזיב כמה אוכלסין בעלמא. אימתי? כד אהדר למאריה מגו עקתיה. הדא הוא דכתיב **קראתי מצרה לי אל יהו"ה ויעננני** (יונה ב ג). וכתיב **מן המצר קראתי יה עננני במרחב יה וגו'** (תהלים קיח ה):

רעיא מהימנא

הדא הוא דכתיב **וְשַׁבְתָּ עד יהו"ה אלהיך** (דברים ד ל) - **עד יהוה** ודאי!

ותשובה דא אתקריאת **חיים** - **כי ממנו תוצאות חיים** (משלי ד כג) דאינון נשמתין דישראל. ואיהו הבל דנפק ועאל בפומא דבר נש בלא עמל ובלא יגיעה. **ה' דבהבראם.** ועלה אתמר **כי על כל מוצא פי יהוה יחיה האדם** (דברים ח ג), והיא על רישיה דבר נש. עלה אתמר **ותמונת יהוה יביט** (במדבר יב ח), **אך בצלם יתהלך איש** (תהלים לט ז). ובגין דאיהי על רישיה דבר נש - אסיר ליה לבר נש למיזל ד' אמות בגלוי דרישא. דאם היא אסתלקת מעל רישיה דבר נש - מיד אסתלקו חיים מניה.

ואי תימא דכך שריא על אומין דעלמא אף על גב דלא אתברי בהון שמיא וארעא וכל תולדין דבהון!? -- לא שריא ודאי! דמשה בעא מקב"ה דלא תשרי שכינה על אומין דעלמא, ויהיב ליה.

הבלא דקיימא על אומין דעלמא מאן נפקא? או על חייביא דאינון ערב רב מעורבין עם ישראל? אלא ודאי לית כל אפייא שוין! אפילו ישראל לאו אינון שוין - כל שכן אחרנין! אלא ודאי על האי דיוקנא דאת **ה**׳ אוקמוה **מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה**. וכד האי שריא על ישראל - לית לון יגיעה - **שבת וינפש** (שמות לא יז) .

דנפש אחרא אית על רישיה דבר נש דאתקריאת **עבד**. ואיהו דיוקנא על בר נש. ואיהי עבד דמלכא דמנענע כל אברין דבר נש למיזל בארחין טבין ולקיימא בהון רמ״ח פקודין לשריא עלייהו **ה**׳ **דבהבראם**. דכך סליק הבראם לרמ״ח. ודיוקנא אחרא על רישיה דאתקריאת **תורה**. ודא **ו**׳. ועלייהו אתמר **ויברא אלהים את האדם בצלם אלהים** (בראשית א כז) - תרין דיוקנין טבין דאינון דכר ונוקבא. דכר - מסטרא דאת **ו**׳, נוקבא - מסטרא דאת **ה**׳.

ותרין אתוון אתערין ליה לבר נש לתורה ולמצוה. **י**׳ - יראה, ודא איהי על רישיה דבר נש ומנה ייעול דחילו ללבא דבר נש למדחל מקב״ה ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה. **ה**׳ - אהבה על רישיה דבר נש, ומניה עאל רחימו דקב״ה על רמ״ח אברין דיליה לקיימא בהון פקודין דעשה. **ו**׳ איהי על רישיה דבר נש ומניה ייעול על פומא דבר נש מלולין לאולפא באורייתא. ובהאי **קחו עמכם דברים ושובו אל יהוה**.

ובהאי דיהא בכון היראה והאהבה והתורה - יתחזר **יהו** דאיהו בינה תשובה - **ו**׳ תשוב לגבי **ה**׳ דאיהו עובדא דבראשית. ואיהי ל״ב **אלהים**.

דף קכג עמוד א

(הדף רק מכיל רעיא מהימנא ללא זהר)

רעיא מהימנא

וישתלים **יהוה**, ובה יהא לנכון נייחא מכלא, ובה **שבת וינפש**. ובה יתכליל **יה״ו**. ובגין דא **ויכלו** - שלימו דכלא, בה אתברי כל עלמא ועלה קיימין שמיא וארעא וימא וכל בריין דאתברון. דכתיב **אלה תולדות השמים והארץ בהבראם - בה׳ בראם**. ואם היא אתרחקת מעלמא אפילו רגעא - כלא אתחרב ואתבטל ולא הוי קיומא בעלמא.

האי **ה**׳ לא תיזיל מגופא ובה קיימא. וכד היא תיזיל מניה - הא סם המות תיתי ותשרי עליה דתתקרי **טומאה נבלה פסולה מלאך המות חשך אפלה**, ושריא על גופא דבר נש. ובההוא זמנא אתקרי בר נש ׳מת׳. ורזא דמלה **כי לא אחפוץ במות המת נאם יהוה אלהים והשיבו וחיו** (יחזקאל יח) .

כל פקודין דעשה דהוו עתידין לשריא ברמ״ח אברין דיליה - כולהו מתאבלין עליה. ורזא דמלה **דרכיו ראיתי וארפאהו וגו׳ ולאבליו** (ישעיה נז) . מאי **ולאבליו**? אילין רמ״ח אברין דקא מתאבלן עליה דאינון דיוקנא עלאה דשריא על רישיה דבה שריא **יהוה**.

דכמה דאית דיוקנא טבא על צדיק ומנהיג ליה לכל עובדין טבין לזכאה ליה לעלמא דאתי - כך אית דיוקנא בישא על רישא דחייביא לאנהגא לון בעובדין בישין דירתון גיהנם.
ובגין דא אית **הבל** ואית **הבל**. אית ׳הבל טב׳ דאתמר ביה **כי על כל מוצא פי יהוה יחיה האדם** (דברים ח) , ואית ׳הבל ביש׳ דאתמר ביה **גם זה הבל ורעות רוח** (קהלת ב) .

ותא חזי בעובדין דבר נש אשתמודע פרצופא דאיהי עליה ופרצופא דאנפוי. הדא הוא דכתיב **הכרת פניהם ענתה בם** (ישעיה ג) . בדיוקנא אשתמודע פרצופא דחיה דשריא עליה - אם הוא אריה או שור או נשר או אדם מהמרכבה דקב״ה ושכינתיה, או מהמרכבה דמלאך שר הפנים, או מהמרכבה בישא דסמא״ל, או מהמרכבה דארבע יסודין דעלמא. ולית בהון לא היצר טוב ולא היצר הרע אלא כבעירין דעלמא. ובגין דא כמה הבלים אית בבני נשא, כל חד למיניה.

ורזא דמלה **תוצא הארץ נפש חיה למינה** (בראשית א) . ובגין דא **במדה שאדם מודד בה מודדין לו**. ובכל פרצופא אית ממנא עליה. תא חזי לשית יומי בראשית לכל חד אית ליה פרצופיה דההוא דרגא דאנהיג ליה. ולא תשכח יום דלית ביה **טוב**. ואע״ג דביומא תניינא לא אית ביה **טוב** - ביומא תליתאה תשכח ליה, ובגין דא אתמר ביה תרי זמני **טוב**. וכל יומא אית ליה גדר מלבר דלא ייעול כל בר נש להההוא **טוב**. כגון חשך דכסי לנהורא דתשכח ביומא קדמאה אור ותשכח ביה חושך. בכל יומא תשכח נטירא. ואינון נטירין אינון כגון קוצים לכרם.

ואית נטירין אחרנין כגון נחשים ועקרבים ושרפים, ונטרין ההוא **טוב** דלא ייעול תמן דלאו איהו ראוי למיעל. ואי לאו - כל חייביא הוו עאלין ברזין דאורייתא! ובגין דא מאן דאיהו חייבא וייעול למנדע רזין דאורייתא - כמה מלאכי חבלה דאתקריאו **חשך ואפלה נחשים ועקרבים** - חיות ברא

אתקריאו - ומבלבלין מחשבתיה דלא ייעול לאתר דלאו דיליה.

אבל מאן דאיהו טוב - כל אלין נטירין אינון לממריה וקטיגור נעשה סניגור. וייעלון ליה לטוב הגנוז, ויימרון ליה: מרנא ! הא בר נש טוב וצדיק ירא שמים בעי לאעלא קדמך ! אמר לנו **פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה** - ההוא טוב הגנוז ! יימא לון פתחו ליה בהאי תרעא דאתקרי ׳אהבה׳, או בהאי תרעא דאיהי ׳תשובה׳. כל צדיק ייעול כפום דרגא דיליה. ורזא דמלה **פתחו שערים ויבא גוי צדיק וגו׳** (ישעיהו כו) .

כען צריך לאהדרא על פתח התשובה.

וכי מכמה מינין איהו תשובה דעבדין בני נשא - כלהו טבין ! אבל לאו כל אפייא שוין.

אית בר נש דאיהו רשע גמור כל ימיו, ואיהו עובר על כמה פקודין דלא תעשה ומתחרט ומודה עלייהו. ולבתר כן לא עבד לא טב ולא ביש. לדא ודאי ימחול ליה קב״ה אבל לא דיזכה לתשובה עלאה. אית בר נש לבתר דייתוב מחטאיו ומתכפר ליה - איהו אזיל בדרך מצוה ומתעסק בכל כחו בדחילו ורחימו דקב״ה. דא זכי לתשובה תתאה דאתקרי **ה׳**, ודא איהו ׳תשובה תתאה׳. ואית בר נש לבתר דמתחרט מחובוי ויעביד תשובה ויתעסק באורייתא בדחילו ורחימו דקב״ה ולא על מנת לקבל פרס - דא זכי לאת **ו׳** דאיהו **בן יה**, ועל שמיה אתקרי בינה. ודא גרים דתשוב **ו׳** לגבי **ה׳**. ומלת **תשובה** כך היא - **תשוב ו׳ לה׳**.

דף קכג עמוד ב

(הדף רק מכיל רעיא מהימנא ללא זהר)

רעיא מהימנא

ולעולם לא שריא **ה׳** בבר נש ולא **ו׳** - בלא דחילו ובלא רחימו, דאינון **י״ה - יראה ואהבה** קרינן ליה ודאי ! ומתמן אתייהיבו **התורה והמצוה** דאינון **בן ובת**. ובגין דישראל מקיימין התורה והמצוה אתקריאו ׳בנים לקודשא בריך הוא׳. הדא הוא דכתיב **בנים אתם ליהו״ה אלהיכם** (דברים יד א) .

הנסתרות (דברים כט כח) - יראה ואהבה דאינון במוחא ולבא, בחללא דגופא וברישא. **והנגלות** - התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא דלבר.

ורזא דמלה הכי הוא ודאי ! דאי בר נש דחיל לקב״ה או רחים ליה - דא לא ידע בר נש אחרא בגין דאיהו מלה דלא אתגלייא אלא בינו לבין קונו. אבל בר נש דמתעסק באורייתא ואזיל בפקודין דעשה - דא אתגליא לכל בר נש בגין דקב״ה עבד ליה פומא באתגליא לאתעסקא באורייתא, ועיינין לאסתכלא בה ואודנין למשמע בה. ועבד קב״ה בבר נש ידין ורגלין וגופא למעבד בהון פקודין דעשה.

אם כן - חוטמא למאי נפקא מניה ? **ויפח באפיו נשמת חיים** (בראשית ב ז) - דא איהי דיוקנא דעל בר נש דאתמר ביה **ויחלום והנה סלם**. סלם ודאי איהי נשמת חיים ! כרסייא לשם **יהו״ה** דאיהו היראה והאהבה והתורה והמצוה. ובה שריא. והאי כרסייא - מינה גזורות כל נשמתין דישראל ואיהי דיוקנא על רישא דבר נש.

והנה **מלאכי אלהים עולים ויורדים בו** - אלין הבלים דסלקין ונחתין בגופא בהאי ׳סלם׳. איהו חד שביעאה דכלא, ואיהו **מוצב ארצה** - תרין. **וראשו מגיע השמימה** - תלת. **והנה מלאכי אלהים עולים** - תרי, **ויורדים** - תרי. אינון לקבל ד׳ רוחות והשמים והארץ.

ורזא דמלה **הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל** (קהלת א א) . אינון שבעה לקבל כורסייא דאיהו הסלם והשמים והארץ וד׳ יסודין דעלמא. ואינון שבעה לקבל שבעה יומי בראשית. ובה אית כל ברייז דשמיא וימא וארעא כגון חיות עופות בהמות דגים, וכמה תולדין דתליין מניה.

ובגין דכלא אתברי בהאי צולמא דעל כל ישראל דאיהי צדיק - אתמר בהון **ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים וגו׳** (בראשית ט ב) . ודא ממלל על בני נשא דאינון מתילין לחיון ברא ולבעירן ולעופין ולנוני ימא. דאית בר נש דמזליה שור ומזליה אריה ומזליה נשר ומזליה אדם. וכל אלין למה מתפחדין מהאי דיוקנא דאינון מתמן אתבריאו ? אלא משום דשם **יהוה** שריא עליה ! רזא דמלה **וראו כל עמי הארץ וגו׳** (דברים כח י) .

וכל מאן דפגים עובדוי - אתפגים דיוקניה, **ושם יהוה** לא שריא באתר פגים. ובההוא פגימו שריא חשך בגין פגימו דסיהרא דשריא ביה חשוכא. והאי בר נש כמה דאיהו פגים דיוקניה - כך אתפגים איהו לתתא, או אתעביד אלם או חרש או סומא או חגר. בגין דיהא רשים לעילא ותתא. וההוא חשך שריא בפגימו דיליה.

ומיד אשתמודעאן ביה דרגין קדישין (דאינון חילוי דקב״ה) ומתרחקין מניה, דכבר ידעין דבההוא פגימו לא שריא מלכא. ובגין דא חילוי דמלכא מתרחקין מניה - דחיילין דמלכא לא שריין ולא מתקרבן אלא באתר דמלכא שריא. דכך אינון מתנהגין אבתריה - כאברין בתר גופא. ובההוא אתר דשרי ההוא חשך - כמה מלאכי חבלה דאתקריאו ׳נחשים ועקרבים׳ מתקרבין ליה ויהבין ליה כמה נשיכין. ואלין אינון יסורין.

ואי אית ליה ממונא דעובדין טבין דעביד - אתמעטון מניה. ואיך אתמעטון מניה? אלא כל זכות דנחית ליה מלעילא - יהיב ליה לאלין מלאכי חבלה ובטלין מניה יסורין. ואי לית ליה זכו ולא חובא לעילא אלא כלא לתתא - בכל זכו דעביד נחית ליה ממונא, ואומין דעלמא מתקרבין ליה לקבל מלאכי חבלה ויהיב לון ממונא ואשתזיב מנייהו.

ובגין דא הוו ישראל מקרבין לעזאזל לגבי ההוא חשך. ושבעים פרים לקבל שבעים אומין - לקיימא קרא **אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים** (משלי כה כא) . ומיד דהדרין בתיובתא - אתעבר ההוא חשך מההוא פגימו וישתלים. ורזא דמלה **גם יהוה העביר חטאתך לא תמות** (ש״ב יב יג) . ומיד אתהדר ביה שמא **דיהוה** ויתרפי ביה מאנון נשיכין דיסורין. הדא הוא דכתיב **ושב ורפא לו** (ישעיהו ו י) . ומנין דאתהדר קב״ה מיד דהדר בתיובתא ואשתלים ההוא פגימו? הדא הוא דכתיב **שובו אלי ואשובה אליכם** (מלאכי ג ז) .

ודא איהו בתשובה גמורה דגרים לאהדרא בינה דאיהו **יה״ו** לגבי **ה׳** דאיהי מלכות, דאזלא מנדדא מן קנהא.

דף קכד עמוד א

איש איש כי תשטה אשתו וגו׳ (במדבר ה יב) .

מאי האי לגבי האי? אלא כמה דכתיב **למעול מעל ביהו״ה**.

ר׳ אלעזר אמר: **איש איש** - מאי **איש איש** דהא בחד סגי?! אלא הא אוקמוה. אבל **איש איש** - משמע איש דאיהו איש, וקַיֵּים קרא דכתיב **שתה מים מבורך וגו׳** (משלי ה טו) . כדין הוא ׳איש׳ בעלמא! ׳איש׳ לגבי אתתיה!

ומעלה בו מעל הא בחד סגי! אמאי תרי? אלא חד לעילא וחד לתתא; חד לכנסת ישראל וחד לבעלה. בגין כך **והביא האיש את אשתו** (במדבר ה טו) . אמאי **אל הכהן**? רזא דמלה בגין דכהנא שושבינא איהו דמטרוניתא.

הכא אית לאסתכלא! הא כתיב **ושחט את בן הבקר** - **ושחט** - אחרא ולאו כהנא, דכהנא אסיר ליה בדינא בגין דלא יפגים ההוא אתר דאחיד ביה. ואת אמרת **והביא האיש את אשתו אל הכהן** למידן דינהא!?

אלא ודאי כהנא לדא חזי בגין דאיהו שושבינא למטרוניתא, וכל נשי עלמא מתברכן בכנסת ישראל, ועל דא אתתא דלתתא מתברכא בשבע ברכות - דאחידת בה בכנסת ישראל! וכהנא קאים לאתקנא מלי דמטרוניתא ולעיינא בכל מה דאצטריך. בגין כך - כהנא לדא ולא אחרא.

ואי תימא דאיהו עביד דינא -- לאו הכי! אלא לאסגאה שלמא בעלמא קא אשתדל בהאי ולאסגאה חסד! דאי ההיא אתתא אשתכח זכאה - כהנא אסגי שלמא בהו. ולא עוד אלא דמתעברא בברא דכר ואתעביד שלמא על ידיה. ואי לא אשתכחת זכאה - איהו לא עביד דינא, אלא ההוא שמא קדישא דאיהי קא משקרת ביה - הוא עביד דינא והוא בדיק לה!

רעיא מהימנא

דאיהי ההיא דיוקנא דמתקטרין בה כל פקודין, ובה מתקטרין עשר ספירן.

כד בר נש עבד פקודא חדא ולא יתיר, ועביד לה בדחילו ורחימו דקב״ה - בגינה שריין עליה עשר ספירן! וכל מאן דקיים פקודא חד כדקא יאות - כאלו מקיים רמ״ח פקודין דעשה! דלית פקודא דלאו איהו כלילא מכלהו רמ״ח.

(עד כאן רעיא מהימנא של מצות תשובה)

אליהו! קום אפתח עמי בפקודין - דאנת הוא עוזר לי בכל סטרא! דהא עלך אתמר בקדמיתא **פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן** - **ובן אהרן** ודאי! איהו אח דילי - **אח לצרה יולד** (משלי יז יז) .

פתח ואמר:

פקודא לדון בדיני סוטה - הדא הוא דכתיב **ועבר עליו רוח קנאה וקנא וגו׳**. ודאי רוח טומאה מתרין סטרין אשתכח - חד בשקרא וחד בקשוט. בגין דא

ברוח שקרא - **וקנא את אשתו והיא לא נטמאה**, ותנינא **ועבר עליו רוח וגו׳ וקנא את אשתו והיא נטמאה**.

וכי אית קושטא ברוח מסאבא? ! אלא בבר נש מסטרא דאילנא דטוב ורע - תמן יצר הרע נחש. בזמנא דאית לבר נש אתתא שפירא בכל עובדין טבין דאתמר בה **אשת חיל עטרת בעלה** (משלי יב ד) - יצר הרע אית ליה קנאה, כגוונא דאשכחנא דקני אדם על אנתתיה עד דפתי לה וגרם לה מיתה. ולזמנין שליט עלה בחובין ומסאב לה. והא אתעבידת נבלה. ויצר הרע מסטרא דימינא דיליה דרגא דישמעאל אתקרי **נחש**. ומסטרא דשמאלא דרגיה דעשו סמאל אתקרי **כלב**, ממנא דגיהנם דצווח **הב הב**. הדא הוא דכתיב **לעלוקה שתי בנות הב הב** (משלי ל טו) . וברעותא דיליה למיכל נשמתא מסאבא בנורא דיליה - גיהנם. **ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו** בקשוט, **והיא נטמאה**.

ובגינה אתמר **ובת איש כהן** - דא מיכאל, **כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף**. ותמן אתוקדת ההיא זוהמא ואתלבנת איהי מינה ככסף דאתלבן בנורא וההוא עופרת דזוהמא אתוקד ואתעביד עפר ואתאביד.

כגוונא דא בישראל כד אינון מחללין אורייתא ! קב״ה ייעול לון בגלותא דבני עשו ובני ישמעאל תחות שעבודא דלהון, דדרגייהו **כלב ונחש**. ואתדנו תמן. ובהון יתבררו ויתלבנו ויצורפו כצרוף הכסף וכבחון הזהב. הדא הוא דכתיב **וצרפתים כצרף את הכסף ובחנתים כבחן את הזהב** (זכריה יג ט) . עד דיתקיים בהו **אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו** (ישעיהו א יח) .

ואילנא דטוב ורע - בגיניה אתמר **ויורהו יהוה עץ וישלך אל המים וימתקו המים וגו׳** (שמות טו כה) . בגין דהוו ישראל עם ערב רב כלהו הוו אילנא דטוב ורע.

דף קכד עמוד ב

תא חזי, כהנא לא עייל גרמיה להאי אלא כד היא יהבת גרמה קמיה לזכאה. זמנא ותרין שאיל לה. כיון דאיהי בעיא לאשתכחא זכאה - כדין כהנא עביד עובדא בגין לאסגאה שלמא. כהנא כָּתיב שמא קדישא חד זמנא בארח מישר, לבתר כתב ליה למפרע אתוון סריטין בטהירין. דינא בדינא, רחמי ברחמי. רחמי בדינא, ודינא ברחמי. אשתכח זכאה - אתוון רחמי אשתכחו ודינין סלקין. לא אשתכחת כדקא יאות - רחמי סלקין ודינין אשתארו וכדין דינא אתעביד.

ר׳ אלעזר פתח ואמר: **ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם** (שמות טו כג) . הא אוקמוה.

אמר: *״תווהנא איך בני עלמא לא מסתכלין ולא משתדלין במלין דאורייתא ! ״*

הכא אית לאסתכלא ! אמאי כתיב הכא **שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו** (שמות טו כה) ? אבל ודאי רזא דמלה דהכא על מייא הוה, בגין דמצראי הוו אמרי דבנייהו דישראל הוו מנייהו, והוו כמה בישראל דחשדין לאנתתייהו בדא. עד דקב״ה מטא לון להאי אתר ובעא למבדק לון.

מה כתיב **ויבאו מרתה וגו׳ ויצעק אל יהו״ה וגו׳**.

אמר קב״ה למשה: *״משה ! מה את בעי? ! הא כמה חבילין קיימין גבייכו הכא ואנא בעינא למבדק הכא נשיהון דישראל. כתוב שמא קדישא ודמי למייא ויבדקון כלהון נשי וגוברין ולא ישתאר לעז על בני ! ועד דיבדקון כלהו הכא - לא אשרי שמי עלייהו ! ״*

מיד **ויורהו יהו״ה עץ וישלך אל המים** - דא שמא קדישא - ההוא דהוה כותב כהנא למבדק נשיהון דישראל. כדין **שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו**.

ואי תימא נשיהון דישראל - יאות ! אינון - אמאי? אלא אוף אינון בעיין דלא אסתאבו בנשיהון דמצראי.

ונשיהון דישראל לא אסתאבו במצראי כל אינון שנין דהוו בינייהו. וכלהו נפקו - גוברין ונוקבין - זכאין, ואשתכחו זרעא דישראל קדישין זכאין.

רעיא מהימנא

ועל דא חציו מתוק מסטרא דימינא, וחציו מר מסטרא דשמאלא. ובזמנא דערב רב הוו מחטיאין לון לישראל הוי כאילו הוו כלהו מסטרא דרע, ומיא אתהדרא כלהו מרירן כההוא עץ מר במיא. הדא הוא דכתיב **ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם** (שמות טו כג) .

והאי עץ מר - איהו כגוונא דנסיונא דסוטה ! אי סטת תחות בעלה - אינון מיין דאשקיין לה אתהדרו מרירין, ובהון **וצבתה בטנה ונפלה ירכה**. ואי לא סטת מה כתיב? **ונקתה ונזרעה זרע**, ואולידת בר. אוף הכא **וימתקו המים**.

כגוונא דא יתעביד לנסאה לון לישראל בפורקנא בתרייתא. הדא הוא דכתיב **יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים** (דניאל יב י) דאינון מסטרא דטוב וקיימין בנסיונא, **וְהָרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים** - אינון מסטרא דרע, ויתקיים בהון **ואל אדמת ישראל לא יבאו** (יחזקאל יג ט) (יחזקאל כ לח) , וקטיל לון.

והמשכילים יבינו (דניאל יב י) - מסטרא דבינה דאיהו אילנא דחיי, בגינייהו אתמר **והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע** (דניאל יב ג) בהאי חבורא דילך דאיהו **ספר הזהר** מן זוהרא דאימא עלאה תשובה. באלין - לא צריך נסיון ! ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר - יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ויתקיים בהון **יהוה בדד ינחנו ואין עמו אל נכר** (דברים לב יב) . ואילנא דטוב ורע - דאיהו איסור והיתר טומאה וטהרה - לא שלטא על ישראל יתיר, דהא פרנסה דילן לא ליהוי אלא מסטרא דאילנא דחיי דלית תמן לא קשיא מסטרא דרע ולא מחלוקת מרוח הטומאה, דכתיב **ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ** (זכריה יג ב) . ולא יתפרנסון תלמידי חכמים מעמי הארץ. אלא מסטרא דטוב דאכלין ׳טהרה כשר היתר׳, ולא מערב רב דאכלין ׳טומאה פסול איסור׳ דאינון מסאבין, דמסאבין גרמייהו ׳בנדה שפחה גויה זונה׳. בגין דאינון בנוי **דלילית** דאיהי ׳נדה שפחה גויה זונה׳ חזרין לשרשייהו. ועלייהו אתמר **כי משרש נחש יצא צפע** (ישעיה יד כט) .

ובזמנא דאילנא דטוב ורע שלטא דאיהו ׳חולין דטהרה׳ ו׳חולין דטומאה׳ - אינון חכמים דדמיין לשבתות וימים טובים - לית לון אלא מה דיהבין

דף קכה עמוד א

כדין קב״ה אשרי שמיה בינייהו. ועל דא - על מיא ודאי **שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו**.

אוף הכא במיא בדיק כהנא לאתתא ובשמא קדישא !

ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן (במדבר ה יז) - מאן העפר ? הא תנינן כתיב **הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר** (קהלת ג כ) . **הכל היה מן העפר** - אפילו גלגל חמה, כל שכן בני נשא דאשתכחו מניה.

א״ר יוסי : אִלו כתיב **ומן העפר** ולא יתיר - הוינא אמר הכי ! אבל כיון דכתיב **ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן** - משמע דאחרא הוא !

אלא כתיב **יתן כעפר חרבו** (ישעיה מא ב) - אלין מאריהון דקיסטין ובליסטראין, מארי דדינא קשיא. משמע דכתיב **בקרקע המשכן** - דאחידן לתתא. ועל דא ״קח הכהן ונתן אל המים׳

מי המרים המאררים (במדבר ה יח) (במדבר ה כד) - אלין מי ימא דאינון מרירין.

מאי הוא ? דא שמא קדישא בשעתא דאשתכח בדינא - כדין אקרון **מי המרים המאררים**. ובגין כך מיא דימא דלתתא כלהון מרירין.

תא חזי האי ימא קדישא - כמה נהרין מתיקין עאלין בגווה, ובגין דאיהי דינא דעלמא - מימוי מרירן, בגין דאחיד בה מותא לכל בני עלמא. ואע״ג דאינון מרירן - כד מתפשטין - מתיקין אינון. לזמנין מיין דימא מרירן. לזמנין ימא דבלע לכל שאר מימין, ואקרי ״ימא דקפא׳, ובלע כל אינון אחרנין ושאיב לון בגוויה ולא ניגרין לבר. לזמנין שארן מייא ונגדין מההוא ימא כל מה דנגיד לתתאי.

ובכמה גוונין קיימא האי ימא ! **המים המאררים** - בשעתא דאתי חיויא ואטיל זוהמא - כדין **המים המאררים**. ועל דא כהנא עביד עובדא לתתא ואומי אומאה ואתעביד דינא.

רעיא מהימנא

לון אינון חולין, כגוונא דיום השבת דלית ליה אלא מה דמתקנין ליה ביומי דחול.

ובזמנא דשלטא אילנא דחיי - אתכפייא אילנא דטוב ורע, ולא יהא לעמי הארץ אלא מה דיהבין לון תלמידי חכמים, ואתכפיין תחותייהו וכאילו לא הוו בעלמא. והכי איסור והיתר טומאה וטהרה לא אתעבר מעמי הארץ - דמסטרייהו לית בין גלותא לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד. דאינון לא טעמין מאילנא דחיי. וצריך יהא לון מתניתין באיסור והיתר טומאה וטהרה. אלא יהון מבוזים קדם תלמידי חכמים כגוונא דחשוכא קמי נהורא. דערב רב אינון עמי הארץ אינון חשוכין ולא אתקריאו ״ישראל׳, אלא עבדין זבינין לישראל בגין דאינון כבעירין. והא אוקמוה. וישראל אתקריאו ׳אדם׳. ומנין דאית בהון בעירא ואדם ? הדא הוא דכתיב **ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. ואתן צאני צאן מרעיתי** - אינון עמי הארץ טבין מסטרא דטוב. **אדם אתם** - תלמידי חכמים.

ובקרא דא נמי רמיז ליה ! **לו עמי שומע לי ישראל וגו'** (תהלים פא יד) . בתר דאמר **עמי** - אמאי קאמר **ישראל** ? אלא **עמי** - עמי הארץ, **ישראל** - תלמידי חכמים. ובגינייהו אתמר **ובני ישראל יוצאים ביד רמה** (שמות יד ח) . כגוונא דפליג לון קב״ה בטורא דסיני - הכי פליג לון בפורקנא בתרייתא דישראל, דאתמר בהון **וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים** (שמות יג יח) - מסטרא דאילנא דחיי דאינון חמשין שנין דיובלא. אתמר בהון **המה יעלו בהר** (שמות יט יג) , ובהון **ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל** (שמות יד יט) , ולון אתמר **ואשא אתכם על כנפי נשרים** (שמות יט ד) דאינון ענני כבוד, **ואביא אתכם אלי**.

ובני ישראל יוצאים ביד רמה - הכי יפיק לתלמידי חכמים בכל האי יקר !

וכגוונא דאתמר בעמי הארץ מסטרא דטוב - **ויתיצבו בתחתית ההר** - הכי יהון במפקנא בתרייתא תחות תלמידי חכמים, כעבדא דאזיל לרגליה דסוסיא דמאריה.

וכגוונא דאמר לון בתחתית ההר **אם תקבלו תורתי מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם** - הכי יימא במפקנו פורקנא בתרייתא: *״אם תקבלון עליכון תלמידי חכמים במפקנו דגלותא כאדם דרכיב על סוסיא ועבדא דמשמש ליה - מוטב, ואם לאו - תמן תהא קבורתכם בגלותא״.*

דף קכה עמוד ב

תא חזי אי אתתא אשתכחת זכייתא - אלין מיין עאלין בגווה ואתהפכן מתיקן, ונקאן גרמה, וקיימין בגווה עד דמתעברא. כיון דמתעברא - הוו משפרי בשפירי לעוברא דמעהא, ונפיק ברא שפירא נקי בלא מומא דעלמא. ואי לאו - אינון מיין עיילין בגווה וארחא ריחא דזוהמא, ואינון מיין מתהפכין לחוויא במעהא. במה דקלקלה - אתפסת, ואתחזי קלנא לכלא. והא אוקמוה חברייא.

תא חזי כל אינון נשי עלמא - באתרייהו קיימי ואתדנו ! ועל דא ההוא אתר ממש דאינהו קיימי ביה אתדנו !

זכאה חולקהון דישראל דקב״ה אתרעי בהו ובעי לדכאה להו !

ר' חזקיה פתח: אשתך כגפן פוריה וגו' (תהלים קכח ג) - מה גפן לא מקבל עליה אלא מדידיה - כך אתתא דישראל קיימא בהאי גוונא דלא מקבלא עלה אלא ההוא בר זוגה. כשפנינא דא דלא מקבלא אלא ההוא בר זוגה. ועל דא **כגפן פוריה בירכתי ביתך**. מהו **פוריה** ? כמה דאת אמר **פורה ראש** (דברים כט יז) . **פוריה** - פורחת, דאפיקת ענפים לכל סטרא.

ואן ? **בירכתי ביתך**. ולאו לבר בשוקא. בגין דלא תיתי לשקרא בברית עילאה. ושלמה אמר **העוזבת אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה** (משלי ב יז) . מאן **ברית אלהיה** ? ההוא אתר דאקרי **ברית** והיא אתקשרא ביה. בגין כך - **בירכתי ביתך**.

א״ר חזקיה: תונבא ליתי על ההוא בר נש דשבק לאנתתיה דתתחזי משערה דרישה לבר ! ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתא. ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר לאתתקנא ביה - גרים מסכנותא לביתא, וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא, וגרים מלה אחרא דשריא בביתא. מאן גרים דא ? ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר. ומה בביתא האי - כל שכן בשוקא, וכל שכן חציפותא אחרא !

ובגין כך **אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך**.

רעיא מהימנא

וערב רב כגוונא דאתמר בהון **וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק** (שמות כ טו) - הכי יהון רחיקין מן פורקנא, ויחמון לתלמידי חכמים ולעמא קדישא בכל האי יקר ואינון רחיקין מינייהו. ואי בעו לאתחברא בהדייהו מה כתיב בהו ? **לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה** (שמות יט יג) ! בההוא זמנא יתקיים בהו בישראל **יהוה בדד ינחנו ואין עמו אל נכר** (דברים לב יב) . והא אוקמוה אין מקבלין גרים לימות המשיח. **ורשעים בחשך יִדָּמוּ** (ש״א ב ט) - אינון ערב רב. ובגין דא אמר נביאה עלייהו **ואל אדמת ישראל לא יבאו** (יחזקאל יג ט) (יחזקאל כ לח) .

אמר אליהו: רעיא מהימנא ! הא שעתא איהי לסלקא לעילא ! באומאה אימא אנת - דהא בגינך אנא בעי לסלקא ! דיהיב לי קב״ה רשו לאתגלייא לך בבית אסורין דילך, בקבורה דילך, ולמעבד עמך טיבו. דאנת מחולל בחובין דעמא - הדא הוא דכתיב **והוא מחולל מפשעינו** (ישעיה נג ה) .

אמר ליה רעיא מהימנא: באומאה עלך בשמא **דיהו״ה** - לא תאחר בכל יכולתך דהא אנא בצערא סגי ! **ויפן כה וכה וירא כי אין איש** עוזר לי לאפקא לי מהאי צערא בהאי קבורה ! דאתמר עלי **ויתן את רשעים קברו** (ישעיה נג ט) . ולא אשתמודען בי ואני חשיב בעינייהו בין ערב רב רשיעייא - ככלב מת

דסרח בינייהו ! דחכמת סופרים תסרח בינייהו בכל קרתא וקרתא ובכל אתר דישראל מפוזרין בינייהו בין מלכוון. ואתהדרו אינון ערב רב רעיין על ישראל עאנא דקב״ה, דאתמר בהו **ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם** (יחזקאל לד לא) . ולית לון יכולת למעבד טיבו עם תלמידי חכמים.

ואנשי חיל ויראי חטא מסובבים מעיר לעיר ולא יחוננו, ומחרימין ערב רב בינייהו, ולא יהבין לון באתרין סגיאין אלא דבר קצוב - דלא יהא תקומה לנפילה דלהון ואפילו חיי שעה. וכל חכמים ואנשי חיל ויראי חטא - בצערא בדוחקא ביגונא - חשיבין ככלבים ! **בנים המסולאים בפז איכה נחשבו לנבלי חרש בראש כל חוצות** (איכה ד ב) - דלא אשכחו אכסניא בינייהו. ואינון ערב רב אינון עתירין בשלוה בחדווא בלא צערא בלא יגונא כלל ! גזלנין מארי שוחד דאינון דיינין רישי עמא ! **כי מלאה הארץ חמס מפניהם** (בראשית ו יג) .

דף קכו עמוד א

אמר ר׳ יהודה: שערא דרישא דאתתא דאתגלייא - גרים שערא אחרא לאתגלייא ולאפגמא לה. בגין כך בעיא אתתא דאפילו טסירי דביתא לא יחמון שערא חד מרישא - כל שכן לבר !

תא חזי כמה בדכורא שערא הוא חומרא דכלא - הכי נמי לנוקבא ! פוק חמי כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא. גרים לעילא, גרים לתתא. גרים לבעלה דאתלטייא, גרים מסכנותא, גרים מלה אחרא בביתא, גרים דיסתלק חשיבותא מבנהא. רחמנא לישזבון מחציפו דלהון ! ועל דא בעיא אתתא לאתכסייא בזיוותי דביתא.

ואי עבדת כן מה כתיב ? **בניך כשתילי זיתים**. מהו **כשתילי זיתים** ? מה זית דא, בין בסתווא בין בקייטא, לא אתאבידו טרפוי ותדיר אשתכח ביה חשיבות יתיר על שאר אילנין - כך בנהא יסתלקון בחשיבו על שאר בני עלמא. ולא עוד אלא דבעלה מתברך בכלא ! בברכאן דלעילא, בברכאן דלתתא, בעותרא, בבנין, בבני בנין. הדא הוא דכתיב **הנה כי כן יְבֹרַךְ גָּבֶר יָרֵא יהו״ה** (תהלים קכח ד) , וכתיב **יברכך יהו״ה מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייך וראה בנים לבניך שלום על ישראל** (תהלים קכח ה) - **ישראל** סבא קדישא !

איש או אשה כי יפליא לנדור וגו׳ (במדבר ו ב) .

רבי אלעזר פתח **מדוע באתי ואין איש וגו׳** (ישעיהו נ ב) .

כמה חביבין אינון ישראל קמי קב״ה ! דבכל אתר דאינון שריין - קב״ה אשתכח בינייהו, בגין דלא אעדי רחימותא דיליה מנהון. מה כתיב **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם** (שמות כה ח) ? **ועשו לי מקדש** - סתם, דכל בי כנישתא דעלמא ׳מקדש׳ אקרי, והא אוקמוה.

ושכינתא אקדימת לבי כנישתא. זכאה ההוא בר נש דאשתכח מאינון עשרה קדמאה בבי כנישתא, בגין דבהו אשתלים מה דאשתלים, ואינון מתקדשי בקדמיתא בשכינתא, והא אתמר. והא בעינן דישתכחו עשרה בזמנא חדא בבי כנישתא. ולא ייתו פסקי פסקי, דלא יתעכב שלימו דשייפין. דהא בר נש בזמנא חד עבד ליה קב״ה ואתקין ליה כחדא כל שייפי. הדא הוא דכתיב **הוא עשך ויכוננך** (דברים לב ו) (חסר וזה הוא).

תא חזי כיון דבר נש אשתלימו שייפוי - בההוא זמנא אתתקן לכל שייפא ושייפא כדקא יאות ! כגוונא דא כיון דשכינתא אקדימת לבי כנישתא - בעיין עשרה דישתכחון תמן כחדא וישתלים מה דישתלים. ולבתר דאתתקן כלא. ובמה היא תיקונא דכלא ? כמה דאת אמר **ברב עם הדרת מלך** (משלי יד כח) ! ועל דא עמא דאתייאן לבתר כן - כולהו תיקונא דגופא ! וכד אתת ואקדימת שכינתא, ובני נשא לא אתייאן כחדא כדקא יאות - קב״ה קארי **מדוע באתי ואין איש** ! מאי **ואין איש** ? דלא מתתקני שייפי ולא אשתלים גופא. דכד גופא לא אשתלים - אין איש, ובגין כך **ואין איש** דייקא.

ותא חזי בשעתא דגופא אשתלים לתתא - קדושה עלאה אתיא ועאל בהאי גופא, ואתעביד תתאה כגוונא דלעילא ממש. וכדין כלא בעיין דלא יפתחון פומא במילי דעלמא - בגין דהא קיימי ישראל בשלימו עלאה ומתקדשי קדושה עלאה - זכאה חולקהון !

איש כי יפליא וגו׳ (במדבר ו ב) .

מאי **כי יפליא** ? דאתפרש משאר בני עלמא לאתקדשא כגוונא דלעילא ולאשתכחא שלים.

בשעתא דבר נש אתי לאתדכאה - מדכין ליה. בר נש דבעי לאתקדשא - מקדשין ליה ופרסי עליה קדושה דלעילא, קדושה דאתקדש בה קודשא בריך הוא. (חסר)

ר׳ אבא פתח: לדוד ברכי נפשי את יהו״ה וכל קרבי את שם קדשו (תהלים קג א) .

כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ולמנדע בפולחנא דמאריה ! דהא בכל יומא ויומא כרוזא קארי ואמר **עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו׳** (משלי א כב) ,

שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם (ירמיהו ג כב) . ולית מאן דירכין אודניה ; אורייתא קא מכרזא קמייהו ולית מאן דישגח ;

תא חזי בר נש אזיל בהאי עלמא והוא חשיב דדיליה הוא תדיר וישתאר בגויה לדרי דרין - עד דאיהו אזיל בעלמא יהבין ליה בקולרא. עד דאיהו יתיב - דיינין ליה בקונפון עם שאר בני דינא. אי אשתכח ליה סניגורא - הא אשתזיב מן דינא - הדא הוא דכתיב **אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו וַיְחֻנֶּנּוּ ויאמר פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר** כד.

רעיא מהימנא

עלייהו אתמר **היו צריה לראש** (איכה א ה) .

באומאה עלך זמנא תניינא - בחי יהו״ה צבאות אלהי ישראל יושב הכרובים - דכל אלין מלין לא יפלון מפומך בכל יכלתך למללא בהון קמי קב״ה ולאחזאה דוחקא דלהון ;

(עד כאן רעיא מהימנא)

(יש כאן הפניה בדפוס אל זוהר פרשת אמור דף ס״ט ע״א **כי אם בתולה וכו׳**)

דף קכו עמוד ב

מאן הוא סניגורא ? אלין עובדין דכשרן דקיימי עליה דבר נש בשעתא דאצטריך ליה.

ואי לא ישתכח עליה סניגורא - הא אתחייב מן דינא לאסתלקא מן עלמא. בההיא שעתא כד איהו שכיב בקולרא דמלכא - עד דזקיף עינוי חמא דאתיין לגביה תרין דכתבין קמיה כל מה דעביד בהאי עלמא, וכל מה דאפיק מן פומא. ויהיב חושבנא על כלא וכתבין קמיה. הדא הוא דכתיב **כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שֵׂחוֹ וגו׳** (עמוס ד יג) . והוא אודי עלייהו. מאי טעמא ? בגין דההוא עובדא דאיהו עביד סלקא וקיימא עליה לאסהדא ביה, וקיימין לאסהדא עליה. וכלהו נחתין ואתרשימו קמיה וקיימי קמיה. ולא מתעברן מניה עד שעתא דאתדן בהו בההוא עלמא.

תא חזי כל אינון מלין דעביד בר נש בהאי עלמא - כלהו זמינין וקיימי לאסהדא ביה. ולא אתאבידו מיניה. ובשעתא דמפקי ליה לקברא - כלהו מתעתדן ואזלי קמיה.

ותלת כרוזי מכרזי : חד קמיה, וחד מימיניה, וחד משמאליה.

ואמרי *״דא פלנייא דמריד במאריה ; מריד לעילא, מריד לתתא ; מריד באורייתא, מריד בפיקודוי ; חמו עובדוי חמו מלוי - טב ליה דלא אברי ; ״.*

עד דמטי לגבי קברא - כלהו מתין אתרגזון מדוכתייהו עליה ואמרי *״וי וי דדא אתקבר בגוון ; ״*

עובדוי ומלוי אקדמן ועאלין לקברא וקיימי עליה דההוא גופא, ורוחיה אזלא ושאט ומתאבלא על גופא. כיון דבר נש אתטמר בבי קברי - **דומה** קדים ונפיק. תחות ידיה תלתא בי דינא די ממנן על דינא דקברא, ותלת שרביטי דאשא בידייהו. ודיינין רוחא וגופא כחדא.

ווי על ההוא דינא ; ווי על עובדוי בשעתא דאיהו תפיס בקולרא דמלכא ואתדן דיניה ואשתלים, דלא אשתכח עליה סניגוריא ; וסנטירא דמלכא נחית וקאים קמיה לרגלוי. וחד סייפא שננא בידיה. זקיף בר נש עינוי וחמי כתלי ביתא דמתלהטן באשא מניה. אדהכי חמי ליה קמיה כוליה מלי עיינין. לבושיה אשא דלהיט קמיה דבר נש. הכי הוא ודאי ; דהא כמה בני נשא חמו מלאכא בשוקא וקיימי קמיה ושאר בני נשא לא חמאן ליה.

ואי תימא הא כתיב **עושה מלאכיו רוחות וגו׳** (תהלים קד ד) - היך יכיל לאתחזאה בארעא ? אלא מלה דא הא אוקמוה, דכיון דנחית מלאכא לארעא אתלבש בגופא ואתחזי למאן דאתחזי בההוא לבושא דאתלבש ביה. ואי לאו - לא יכיל למסבל ליה עלמא ולאתחזאה, כל שכן וכל שכן האי, דכל בני עלמא צריכין ליה.

תלת טפין בחרביה וכו׳ והא אוקמוה חבריא. כיון דחמי ליה - אזדעזע כל גופיה ורוחיה, ולביה לא שכיך. בגין דאיהו מלכא דכל גופא.

ורוחא דיליה אזלא בכל שייפי גופא, ואשתאיל מנייהו, כבר נש דאשתאיל מחבריה למהך לאתר אחרא.

כדין הוא אומר : *״וי על מה דעבד ; ״*. ולא מהנייא ליה אלא אי אקדים אסוותא דתשובה עד לא מטא ההיא שעתא.

דחיל ההוא בר נש ובעי לאתטמרא ולא יכיל. כיון דחמי דלא יכיל - הוא פתח עינוי, ואית ליה לאסתכלא ביה, ואסתכל ביה בעיינין פקיחין. וכדין הוא

מסיר גרמיה ונפשיה. וההוא שעתא הוא עידן דדינא רבא דבר נש אתדן ביה בהאי עלמא. וכדין רוחא אזלא בכל שייפי גופא ואשתאיל מינייהו, ושאט בכל שייפין ואזדעזעא לכל סטרין, וכל שייפי גופא כלהו מזדעזען.

כד מטא רוחא לכל שייפא ושייפא ואשתאיל מניה - נפל זיעא על ההוא שייפא, ורוחא אסתליק מניה, ומיד מית ההוא שייפא. וכן בכלהו. כיון דמטי רוחא למיפק - דהא אשתאיל מכל גופא - כדין שכינתא קיימא עליה ומיד פרחא מן גופא.

זכאה חולקיה דמאן דאתדבק בה ! ווי לאינון חייביא דרחיקין מנה ולא מתדבקין בה !

וכמה בי דינא אעבר בר נש כד נפק מהאי עלמא ! חד ההוא דינא עילאה דקאמרן כד נפיק רוחא מן גופא. וחד דינא כד עובדוי ומלוי אזלין קמיה וכרוזי מכרזי עלוי. וחד דינא כד עייל לקברא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף קכז עמוד א

וחד דינא דקברא. וחד דינא דתולעתא. וחד דינא דגיהנם. וחד דינא דרוחא דאזלא ושאט בעלמא, ולא אשכח אתר עד דישתלימו עובדוי.

ודאי שבעה עדנין יחלפון עלוי ! בגין כך בעי בר נש כד איהו אשתכח בהאי עלמא לדחלא מן מאריה ולאסתכלא בכל יומא ויומא בעובדוי, וייתוב מנייהו קמי מאריה !

כד אסתכל דוד מלכא באינון דינין דבר נש כד אסתלק מהאי עלמא - אקדים ואמר **ברכי נפשי את יהו"ה** - עד דלא תפוק מעלמא השתא דאנת אשתכחת עם גופא ! **וכל קרבי את שם קדשו** - אתון שייפי דמשתתפי ברוחא - השתא דאשתכחת עמכון - אקדימו לברכא שמא קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ליה ולאודאה עלייכו !

תא חזי ! **איש כי יפליא לנדור נדר נזיר** (במדבר ו ב) - דאקדים בהאי עלמא לאתקדשא בקדושה דמאריה.

מִיַּיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל (במדבר ו ג)

הכא אית לאסתכלא ! כיון דאסיר ליה חמרא - ענבים למה ? דהא בכהני כתיב **יין ושכר אל תשת וגו'** (ויקרא י ט) . יכול ענבים נמי ? -- לא ! בענבים שרי ! הכא לנזיר מאי טעמא אסר ליה ענבים ?

אלא עובדא דא ומלה דא רזא עלאה הוא - לאתפרשא מן דינא בכלא !

והא ידיעא ההוא אילנא דחב ביה אדם קדמאה - ענבים הוו. ודא הוא רזא דמלה - דהא יין ושכר וענבים בסטרא חד אתאחדו. יין - לעילא. ואוקמוה. שכר - לשמאלא, דהא שכר מיין נפקא. ענבים - דכניש כלהו לגבייהו, ודא הוא אילנא דחב ביה אדם קדמאה. בגין כך - כלא בחד סטרא אתאחד !

ואי תימא דהאי נזיר שביק מהימנותא עלאה - לאו הכי ! אלא לא אתחזי ביה עובדא מסטר שמאלא כלום.

תא חזי דהכי אוליפנא מספרא דרב המנונא סבא והכי הוא ! כתיב **גדל פרע שער ראשו** (במדבר ו ה) . בעי דיתרבי שער רישיה ודיקניה, ויפרש מיין ושכר וענבים - בגין דכלהו סטר שמאלא ולא תליין שערא. יין - אימא עלאה. שכר - סטרא דאחידו ביה ליואי, ונפקי מיין עלאה, ולא תלי שערא. ובגין כך כד סליקו ליואי להההוא אתר - בעיין לאעברא כל שערא דלהון כמה דאת אמר **והעבירו תער על כל בשרם** (במדבר ח ז) . ענבים - אימא תתאה דכניש יין ושכר לגווה.

ועל דא אתפרש מכל סטר שמאלא דלא לאחזאה עובדא דילהון לגביה.

ענבים - דא לא תלי שערא ודיקנא. דהא נוקבא בעייא לספרא שערא כד אתיא לאזדווגא בדכורא. והא דיקנא לא אשתכח בה.

בגין כך הוא תלי שערא דרישא ודיקנא ! ורזא דמלה **נזיר אלהים** אקרי ולא "נזיר יהוה". פריש מדינא כלא !

תא חזי על דא כתיב **וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וגו'** (במדבר ו יא) . "על נפשו" לא כתיב אלא **על הנפש** סתם. ומאי איהו ? דא ענבים דאקרי 'נפש'. ועל דא כתיב 'חטא' - בגין דסטר דיליה יין ושכר הוא - וגרע מניה אתר דינא. **חטא** - מאי **חטא** ? אלא גרע דינא של הנפש.

אי הכי אמאי **וכפר עליו**? בגין דהשתא קא אתיא לאתחברא בהדייהו ולא מקבלן ליה הני אתרי עד דימלך בכהנא ויכפר עליה. בגין דאיהו שדי לון לבר בקדמיתא. כיון דהשתא אתי לגבייהו - בעי לאתחברא לון תקונא דכפרה ויקבלון ליה. ודא הוא רזא דמלה.

ואי תימא שמשון נזיר אלהים הוה אמאי אתענש? אלא שפיר הוא מלה! דבעל 'בת אל נכר'! והוה ליה לאתחברא בדידיה במה דאתחזי ליה. והוא דהוה קדיש - אערב ההיא קדושה ב'בת אל נכר', ושביק אתריה דאתחזי להההיא קדושה. ובגין כך אתענש. ואית מאן דאמר דלית ליה חולקא בההוא עלמא. מאי טעמא? בגין דאמר **תמות נפשי עם פלשתים** (שופטים טז ל) , ומסר חולקיה בחולקא דפלשתאי דימות נפשיה עמהון בההוא עלמא. כך הוו מכרזי על נזירא **לך לך אמרין נזירא! סחור סחור לכרמא לא תקרב!**, והא אוקמוה חברייא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף קכז עמוד ב

ליואי מה כתיב בהו? **וכה תעשה להם לטהרם הזה עליהם מי חטאת והעבירו תער על כל בשרם** (במדבר ח ז) . כיון דעברי שערא ועבדי כולי האי - כדין אקרי ליואי **טהור** ולא **קדוש**. אבל האי נזיר בגין דאתפרש מהאי סטרא אקרי **קדוש** ולא **טהור**, בגין כך כתיב **כל ימי נדר נזרו וגו' אשר יזיר ליהו"ה קדוש יהיה וגו' גדל פרע שער ראשו** - משום הא דכתיב **וּשְׂעַר רֹאשֹׁה כַּעֲמַר נָקֶא** (דניאל ז ט) - דבהאי דמי לגוונא דלעילא.

אמר ר' יהודה בר רב: בשערי ממש אשתמודע דאיהו קדישא דכתיב **קוצותיו תלתלים** (שיר ה יא) .

תאני ר' שמעון: אלמלי ידעי בני נשא מאי קאמרי בהאי שערא וברזא דיליה כמה דאיהו **ברזא דרזין** - אשתמודען למאריהון בחכמתא עלאה!

עד כאן רזי דאורייתא. מכאן ולהלאה סתרי תורה. סַתְרָהּ וְאָתְנַגְּהּ קֻדֶּשׁ ליהו"ה (ישעיה כג יח)

אמר אברהם המגיה להסיר מכשול מדרך המעיינים אשר לא הופיע עליהם עדיין אור הקבלה השומע ישמע והמבין יבין כי כל המלות אשר הביא האלקי ר' שמעון בר יוחאי בזה הספר הקדוש כגון: מצחא דגולגלתא, שערי דרישא, חללי דמוחא, חוטמא דעתיקא, אודנין, ידין, ורגלין וזולתם מהכלים הגשמיים ותארים אחרים שתאר בהם ה' יתברך, ובפרט באדרא קדישא רבא ובאדרא קדישא זוטא כי באלו השני מקומות רבו התארים הללו -- הלא המה מורים מדות וספירות ועניינים פנימיים שכליים. וכל האברים שכינו החכמים הללו הם לדמיון וסימנים לדברים סתומים ונעלמים. לא לשום דבר גשמי וחמרי חלילה וחס. כי אין דמיון בינו יתברך ובינינו בשום צד מהצדדים וכל שכן מצד העצם והתבנית. ה' יצילנו משגיאות אכי"ר.

האדרא רבא קדישא

תניא אמר ר' שמעון לחברייא: *"עד אימת ניתיב בקיומא דחד סמכא! כתיב **עת לעשות ליהו"ה הפרו תורתך** (תהלים קיט קכו) . יומין זעירין, ומארי דחובא דחיק, כרוזא קארי כל יומא, ומחצדי חקלא זעירין אינון, ואינהו בשולי כרמא - לא אשגחן ולא ידעין לאן אתר אלזין כמה דיאות!"*

"אתכנשו חברייא לבי אדרא, מלובשין שריין סייפי ורומחי בידיכון! אזדרזו בתקוניכון! בעיטא, בחכמתא, בסוכלתנו, בדעתא, בחיזו, בידין, ברגלין. אמליכו עליכון למאן דברשותיה חיי ומותא. למגזר מלין דקשוט. מלין דקדישי עליונין צייתי להו וחדאן למשמע להו ולמנדע להו!"

יתיב ר' שמעון ובכה ואמר: *"ווי אי גלינא, ווי אי לא גלינא!"*

חברייא דהוה תמן אשתיקו.

קם ר' אבא ואמר ליה: *"אי ניחא קמיה דמר לגלאה - הא כתיב **סוד יהו"ה ליראיו** - והא חברייא אלין דחלין דקב"ה אינון! וכבר עאלו **באדרא דבי משכנא** - מנהון עאלו מנהון נפקו!"*

תאנא: אתמנו חברייא קמיה דר' שמעון ואשתכחו רבי אלעזר בריה. ור' אבא. ור' יהודה. ורבי יוסי בר יעקב. ור' יצחק. ור' חזקיה בר רב. ור' חייא. ור' יוסי. ור' ייסא.

ידין יהבו לר' שמעון ואצבען זקפו לעילא.

ועאלו בחקלא ביני אילני ויתבו.

קם ר' שמעון וצלי צלותיה.

יתיב בגווייהו ואמר: *"כל חד ישוי ידוי בתוקפי!"*

שוו ידייהו ונסיב לון.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קכח עמוד א

פתח ואמר: **ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה מעשה ידי חרש ושם בסתר וענו כל העם ואמרו אמן** (דברים כז טו).

פתח ר' שמעון ואמר: **עת לעשות ליהו"ה** - אמאי **עת לעשות ליהו"ה**? משום ד**הפרו תורתך**. מאי **הפרו תורתך**? תורה דלעילא דאיהי מתבטלא אי לא יתעביד בתקונוי דא. ולעתיק יומין אתמר.

כתיב **אשריך ישראל מי כמוך** (דברים לג כט), וכתיב **מי כמוך באלים יהו"ה** (שמות טו יא).

קרא לרבי אלעזר בריה.

אותביה קמיה.

ולרבי אבא מסטרא אחרא ואמר: *"אנן כללא דכולא! עד השתא אתתקנו קיימין!"*

אשתיקו.

שמעי קלא וארכובתן דא לדא נקשן. מאי קלא? קלא דכנופייא עלאה דמתכנפי.

חדי ר' שמעון ואמר: **יהו"ה שמעתי שמעך יראתי** (חבקוק ג ב). התם - יאות הוה למהוי דחיל! אנן - בחביבותא תלייא מלתא! דכתיב **ואהבת את יהו"ה אלהיך** (דברים ו ה), וכתיב **מאהבת יהו"ה אתכם** (דברים ז ח), וכתיב **אהבתי אתכם וגו'** (מלאכי א ב).

ר' שמעון פתח ואמר: **הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר** (משלי יא יג).

הולך רכיל - האי קרא קשיא! "איש רכיל" מבעי ליה למימר!? מאי **הולך**?

אלא מאן דלא אתיישב ברוחיה ולא הוי מהימנא - ההוא מלה דשמע אזיל בגוויה כחיזרא במיא, עד דרמי ליה לבר. מאי טעמא? משום דלית רוחיה רוחא דקיומא. אבל מאן דרוחיה רוחא דקיומא - ביה כתיב **ונאמן רוח מכסה דבר** - **ונאמן רוח** - קיומא דרוחא! ברוחא תלייא מלתא!

וכתיב **אל תתן את פיך לחטיא את בשרך** (קהלת ה ה). ולית עלמא מתקיימא אלא ברזא. וכי אי במלי עלמא אצטריך רזא - במלין רזין דרזייא עתיק יומין דלא אתמסראן אפילו למלאכין עלאין - על אחת כמה וכמה!

אמר ר' שמעון: *"לשמיא לא אימא דיציתון! לארעא לא אימא דתשמע! דהא אנן קיומי עלמין!"*

תנא **רזין דרזין**: כד פתח ר' שמעון ברזי דרזין אזדעזע אתרא וחברין אתחלחלו.

גלי ברזא ופתח ואמר:

כתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך וגו' (בראשית לו לא).

זכאין אתון צדיקייא דאתגלי לכון רזי דרזין דאורייתא דלא אתגליין לקדישי עליונין! מאן ישגח בהאי ומאן יזכה בהאי דהוא סהדותא על מהימנותא דכלא!

צלותא ברעוא יהא דלא יתחשב לחובא לגלאה דא!

ומה יימרון חברייא דהאי קרא קשיא הוא! דהא לא הוה ליה למכתב הכי! דהא חזינן כמה מלכים הוו עד דלא ייתון בני ישראל, ועד לא יהיה מלכא לבני ישראל. ומה אתחזי הכא?! ובדא אתערו חברייא. אלא רזא דרזין הוא! דלא יכלין בני נשא למנדע ולאשתמודע ולמרחש בדעתייהו בהאי!

תאנא: עתיקא דעתיקין טמירא דטמירין - עד לא זמין תקונוי דמלכא ועטורי עטורין - שירותא וסיומא לא הוה. והוה מגליף ומשער ביה. ופריס קמיה חד פרסא, ובה גליף ושִיעֵר מלכין, ותקונוי לא אתקיימו. הדא הוא דכתיב **ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל** - מלכא

קדמאה ל'בני ישראל' קדמאה !

וכלהו דגליפו בשמהן אתקרון, ולא אתקיימו עד דאנח להו ואצנע להו. ולבתר זמנא הוא אסתלק בההוא פרסא ואתתקן בתקונוי.

ותאנא : כד סליק ברעותא למברי אורייתא טמירא תרי אלפי שנין - ואפקה - מיד אמרה קמיה : *"מאן דבעי לאתקנא ולמעבד - יתקן בקדמיתא תקונוי !"*

תאנא **בצניעותא דספרא** : עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין טמיר דטמירין אתתקן ואזדמן.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קכח עמוד ב

[כלומר אשתכח ולא אשתכח. לא אשתכח ממש אבל אתתקן. ולית דידע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין.]

כחד סבא דסבין, עתיק מעתיקין, טמיר מטמירין. ובתיקונוי ידיע ולא ידיע. מארי דחוור כסו וחיזו בוסיטא דאנפוי. יתיב על כורסייא דשביבין לאכפייא לון.

ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגולגלתא דרישוי. ומנהירו דהאי חיוורתא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ארבע מאה עלמין. הדא הוא דכתיב **ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר** (בראשית כג טז) :

בגולגלתא יתבין תליסר אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי רגלין וסמכין עלוי. ומהאי גולגלתא נטיף טלא להההוא דלבר, ומלייא לרישיה בכל יומא דכתיב **שראשי נמלא טל** (שיר ה ב) . ומההוא טלא דאנער מרישיה להההוא דאיהו לבר - יתערון מתייא לעלמא דאתי דכתיב **כי טל אורות טלך** (ישעיהו כו יט) - **אורות** - נהורא דחוורתא דעתיקא. ומההוא טלא מתקיימין קדישי עליונין. והוא מנא דטחני לצדיקייא לעלמא דאתי.

ונטיף ההוא טלא לחקלא דתפוחין קדישין - הדא הוא דכתיב **ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחוספס** (שמות טז יד) . וחיזו דההוא טלא חוור. כהאי גוונא דאבנא דבדולחא דאתחזייא כל גוונין בגווה. הדא הוא דכתיב **ועינו כעין הבדולח** (במדבר יא ו) .

האי גולגלתא - חוורא דיליה אנהיר **לתליסר** עיבר גליפין בסחרנוי לארבע עיבר בסטרא חד ולארבע עיבר בסטרא דא, בסטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא דא, לסטרא דאחורא וחד לעילא דגולגלתא

ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי 370 רבוא עלמין. וההוא אתקרי **ארך אפים**. והאי עתיקא דעתיקין אתקרי **אריכא דאנפין**. וההוא דלבר אתקרי **זעיר אנפין** - לקבליה דעתיקא סבא, קדש קדשים דקדשיא.

וזעיר אנפין כד אסתכל להאי - כלא דלתתא אתתקן ! ואנפוי מתפשטין ואריכין בההוא זמנא. אבל לא כל שעתא כמה דעתיקא.

ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר חיור לגולגלתא דזעיר אנפין לתקנא רישיה. ומהאי - לשאר גולגלתין דלתתא דלית לון חושבנא ! וכל גולגלתא יהבין אגר חיורתא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא תחות שרביטא. ולקביל דא **בקע לגולגלת** לתתא, כד עאלין בחושבנא.

בחללא דגולגלתא - קרומא דאוירא דחכמתא עלאה סתימאה דלא פסק. והאי לא שכיח ולא אתפתח. והאי קרומא אתחפייא על מוחא דאיהי חכמתא סתימאה. ובגיני כך אתכסיא האי חכמתא בההוא קרומא דלא אתפתחא.

והאי מוחא דאיהו האי חכמתא סתימאה - שקיט ואשתכיך באתריה כחמר טב על דורדייה.

והיינו דאמרי : *"סבא דעתוי סתים, ומוחיה סתים ושכיך !"*.

והאי קרומא אתפסק בזעיר אנפין. ובגיני כך מוחיה אתפשט ונפיק לתלתין ותרין שבילין. הדא הוא דכתיב **ונהר יוצא מעדן** (בראשית ב י) . מאי טעמא ? משום דקרומא אתפסק ; דלא מחפיא על מוחא.

והיינו דתנינן : **ברישומי אתוון ת"ו רשים רישומא לעתיק יומין, דלית דכוותיה.**

תאנא : בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ושבעת אלפין וחמש מאה קוצי דשערי ! חוור ונקי. כהאי עמרא כד איהו נקי, דלא אסתבך דא בדא, דלא לאחזאה ערבוביא בתקונוי. אלא כלא על בורייה - דלא נפיק נימא מנימא ושערא משערא.

וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי, כחושבן **קדוש**.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קכט עמוד א

וכל נימא ונימא להיט בארבע מאה ועשר עלמין. וכל עלמא ועלמא סתים וגניז, ולית דידע לון בר איהו. ולהיט לארבע מאה ועשר עיבר.

ובכל נימא ונימא אית מבוע, דנפק ממוחא סתימאה, ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דזעיר אנפין. ומהאי מתקן מוחיה.

וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין ותרין שבילין.

וכל קוצא וקוצא מתלהטן ותליין. מתתקנן בתקונא יאה, בתקונא שפירא. מחפיין על גולגלתא. מתתקני קוצי דנימין מהאי סטרא ומהאי סטרא על גולגלתא.

ותאנא: כל נימא ונימא אקרי 'משיכא דמבועא' - דנפקין ממוחא סתימאה.

ותאנא: משערוי דבר נש אשתמודע מאי הוא - אי דינא אי רחמי, מכד עברין עלוי ארבעין שנין. ואפילו כד איהו עולֵם. בשעריה בדיקניה ובגביני עינוי.

קוצין דשערי תליין בתקונוי - נקיי כעמר נקא עד כתפוי.

עד כתפוי סלקא דעתך? אלא עד רישי דכתפוי - דלא אתחזי קודלא משום דכתיב **כי פנו אלי עורף ולא פנים** (ירמיהו ב כז) .

ושערא סליק אבתרוי דאודנין דלא לחפייא עלוי, דכתיב **יהיו נא עיניך פתחות ואזניך קשבות** (דה"ב ו מ) .

שערא דנפיק מבתר אודנוי - כוליה בשקולא. לא נפיק דא מן דא. תקונא שלים. תקונא יאה. תקונא שפירא. תאיב למחמי. תיאובתא וחדוותא דצדיקייא דאינון בזעיר אנפין למחמי ולאתדבקא בתקונוי דעתיקא סתימאה דכלא.

תליסר נימין דשערין קיימי מהאי סטרא ומהאי סטרא דגולגלתא לקביל אנפוי, ובאינון שריין שערי לאתפלגא.

לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה! כלא ימינא!

אתחזי ולא אתחזי. סתים ולא סתים. והאי בתקוניה - כל שכן ביה!

ועל האי תאיבו בני ישראל לצרפא בלבהון דכתיב **היש יהו"ה בקרבנו אם אין** (שמות יז ז) - בין זעיר אנפין דאקרי **יהוה** ובין אריך אנפין דאקרי **אין**.

אמאי אתענשו? משום דלא עבדו בחביבותא אלא בנסיונא, דכתיב **ועל נסותם את יהו"ה לאמר היש יהו"ה בקרבנו אם אין**.

בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר 270 עלמין. ומניה נהיר ארחא דזעיר אנפין דנהירין ביה צדיקייא לעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב **ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום** (משלי ד יח) . ומן ההוא ארחא אתפרשא 613 אורחין דאורייתא, דפליג בזעיר אנפין, דכתיב ביה **כל ארחות יהו"ה חסד ואמת וגו'** (תהלים כה י) .

מצחא דגולגלתא - רעוא דרעוין! רעותא דזעיר אנפין לקבלי ההוא רעותא. דכתיב **והיה על מצחו תמיד לרצון וגו'** (שמות כח לח) . וההוא מצחא דאקרי **רצון** - הוא גלוייא דכל רישא וגולגלתא, דמתכסייא בארבע מאה ועשר עלמין. וכד אתגליא - אתקבלא צלותהון דישראל.

אימתי אתגליא?

שתיק ר' שמעון.

שאל תניינות: *"אימתי?"*

אמר ר' שמעון לר' אלעזר בריה: *"אימתי איתגליא?"*

אמר ליה: *"בשעתא דצלותא דמנחה דשבתא".*

אמר ליה: *"מאי טעמא?"*

אמר ליה: משום דההיא שעתא ביומי דחול תליא דינא לתתא בזעיר אנפין, ובשבתא אתגליא מצחא דאתקרי **רצון** - בההיא שעתא אשתכיך רוגזא

ואשתכח רעוא ומתקבלא צלותא. הדא הוא דכתיב **ואני תפלתי לך יהו"ה עת רצון** (תהלים סט יד) . **ועת רצון** מעתיק יומין לגלאה מצחא. ובגין כך אתתקן האי קרא למימריה בצלותא דמנחה בשבתא.

אמר ר' שמעון לר' אלעזר בריה: *"בריך ברי לעתיק יומין! רעוא דמצחא תשכח בשעתא דתצטריך ליה!"*

תא חזי! בשאר דלתתא - כד אתגלי מצחא - אשתכח חוצפא! הדא הוא דכתיב **ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם** (ירמיהו ג ג) . והכא כד אתגלי מצחא - תיאובתא ורעוא שלים אשתכח, וכל רוגזין אשתכחו ומתכפיין קמיה.

מהאי מצחא נהרין ארבע מאה בתי דינין. כד אתגלייא האי 'עת רצון' - כלהו משתככין קמיה. הדא הוא דכתיב **דינא יתיב** (דניאל ז י) , כלומר יתיב באתריה ודינא לא אתעביד.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קכט עמוד ב

ותאנא: שערא לא קאים בהאי אתר משום דמתגלייא ולא אתכסייא. אתגליא דיסתכלון מארי דדינא וישתככון ולא אתעבידו.

תאנא: האי מצחא אתפשט 270 אלפין נהירין דבוצינין מ**עדן עלאה**. דתניא אית 'עדן' דנהיר ל'עדן'. **עדן עלאה** לא אתגלייא, והוא סתים בסתימא ולא מתפרשא לארחין כדקאמרן. והאי **עדן דלתתא** מתפרש בשבילוי 32 שבילין. ואע"ג דמתפרש האי עדן בשבילוי - לית דידע ליה בר האי זעיר אנפין. ו**עדן דלעילא** - לית דידע ליה ולא שבילוי, בר ההוא אריך אנפין. הדא הוא דכתיב **אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה** (איוב כח כג) . **אלהים הבין דרכה** - דא 'עדן דלתתא', דידע זעיר אנפין. **והוא ידע את מקומה** - דא 'עדן דלעילא' דידע עתיק יומין סתימאה דכלא.

עינוי דרישא חוורא משתניין משאר עיינין. לית כסותא על עינא, ולית גבינין על עינא. מאי טעמא? דכתיב **הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל** (תהלים קכא ד) - 'ישראל' דלעילא. וכתיב **אשר עיניך פקוחות** (ירמיה לב יט) .

ותאנא: כל מה דאתי ברחמי - לית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא. כל שכן רישא חוורא דלא בעי מידי!

אמר ר' שמעון לר' אבא: *"למאי היא דמיזא?"* אמר ליה: *"לנוני ימא! דלית כסותא על עינא ולית גבינין על עינא, ולא ניימין ולא בעיין נטורא על עינא. כל שכן עתיקא דעתיקא דלא בעי נטורא! וכל שכן דאיהו משגח לכלא, וכלא מתזן ביה, ולא נאים. הדא הוא דכתיב* ***הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל*** *- 'ישראל' דלעילא".*

כתיב **הנה עין יהוה אל יראיו** (תהלים לג יח) , וכתיב **עיני יהוה המה משוטטים בכל הארץ** (זכריה ד י) . -- לא קשיא! הא בזעיר אנפין, הא באריך אנפין.

ועם כל דא - תרי עיינין אינון ואתחזרו לחד.

עינא דאיהי **חוור** בגו **חוור**, **וחוור** דכליל כל חוור. **חוורא קדמאה** - נהיר וסליק ונחית לאסתכלא דצריר בצרורא.

תאנא: בטש האי חוורא ואדליק תלת בוציני דאקרון **הוד והדר וחדוה** (דה"א טז כז עיין שם=עיין שם) . ולהטין בחדוותא בשלימותא. **חוורא תניינא** - נהיר וסליק ונחית, ובטש ואפיק ואדליק תלת בוצינין אחרנין דאקרון **נצח וחסד ותפארת**. ולהטין בשלימותא בחדוותא. **חוורא תליתאה** - להיט ונהיר ונחית וסליק. ונפיק מסתימותא דמוחא ובטש בבוצינא אמצעיתא שביעאה. ואפיק ארחא למוחא תתאה. ומתלהטן כלהו בוצינין דלתתא.

אמר ר' שמעון: *"אות הוא! ועתיק יומין יפקח עינא דא עלך בשעתא דתצטריך ליה!"*

תאנא: **חוור** בגו **חוור**, **וחוור** דכליל כל חוור.

חוורא קדמאה - נהיר וסליק ונחית לתלת בוציני דלסטר שמאלא. ולהטין ואסחן בהאי חוורא, כמאן דאסחי גופיה בבוסמין טבין ובריחין על מה דהוו עלוי בקדמיתא.

חוורא תניינא - נחית וסליקו. נהיר לתלת בוציני דלסטר ימינא ולהטין ואסחין בהאי חוורא כמאן דאסחי בכוסמין טבין ובריחין על מה דהוו עלוי בקדמייתא.

חוורא תליתאה - נהיר וסליק ונחית. ונפיק נהירו דחוורא דלגו לגו מן מוחא. ובטש בשערא אוכמא כד אצטריך. וברישא ובמוחא דרישא. ונהיר לתלת כתרין דאשתארו כמה דאצטריך לגלאה, אי ניחא קמי עתיק סתימא דכלא.

ותאנא: לא סתים האי עינא. ואינון תרין ואתחזרו לחד. כלא הוא ימינא. לית ביה שמאלא. לא נאים ולא אדמיך ולא בעי נטירותא. לית מאן דאגין עליה. הוא אגין על כלא, והוא אשגח על כלא. ומאשגחותא דהאי עינא מתזנן כלהו.

תאנא: אי עינא דא אסתים רגעא חדא - לא יכלין לקיימא כלהו; בגין כך אקרי **עינא פקיחא. עינא עלאה. עינא קדישא. עינא דאשגחותא. עינא דלא אדמיך ולא נאים. עינא דהוא נטורא דכלא. עינא דהוא קיומא דכלא.**

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קל עמוד א

ועל האי כתיב **טוב עין הוא יבורך** - אל תקרי **יבורך** אלא **יברך** - דהאי אתקרי **טוב עין** ומניה מברך לכלא.

ותאנא לית נהירו לעינא תתאה לאסתחאה מאדמימותא מאוכמותא בר כד אתסחי מהאי נהורא חוורא דעינא עלאה דאקרי **טוב עין**. ולית דידע כד נהיר עינא עלאה דא קדישא ואסחי לעינא תתאה דא, בר איהו.

וזמינין צדיקייא זכאי עליונין למחמי דא ברוחא דחכמתא; הדא הוא דכתיב **כי עין בעין יראו** (ישעיהו נב ח) . אימתי? **בשוב יהוה ציון**, וכתיב **אשר עין בעין נראה אתה יהוה** (במדבר יד יד) . ואלמלא עינא טבא עלאה דאשגח ואסחי לעינא תתאה - לא יכיל עלמא למיקם רגעא חדא.

תאנא **בצניעותא דספרא**: אשגחותא דעינא תתאה - כד אשגח נהירו עלאה ביה; ועייל ההוא נהירו דעלאה בתתאה - דמניה נהיר כלא. הדא הוא דכתיב **אשר עין בעין נראה אתה יהוה.**

כתיב **הנה עין יהוה אל יראיו** (תהלים לג יח) , וכתיב **עיני יהוה המה משוטטים בכל הארץ** (זכריה ד י) . זכו - **עין יהוה אל יראיו**, עינא דלעילא. לא זכו - **עיני יהוה המה משוטטות**, עינא דלתתא.

דתניא מפני מה זכה יוסף דלא שלטא ביה עינא בישא? מפני שזכה לאשתגחא בעינא טבא עלאה; הדא הוא דכתיב **בן פורת יוסף בן פורת עלי עין** (בראשית מט כב) . אמאי הוא **בן פורת**? -- **עלי עין**; כלומר על סבת עין דאשתגח ביה. וכתיב **טוב עין הוא יבורך**. מאי טעמא? **כי נתן מלחמו לדל** (משלי כב ט) .

מאי טעמא אקרי חד? תא חזי בעיינין דלתתא אית עינא ימינא ואית עינא דשמאלא; ואינון תרי בתרי גווני. אבל הכא - לית עינא שמאלא; ותרוייהו בדרגא חד סלקי - וכלא ימינא; ובגיני כך עינא חד ולא תרין.

ותאנא: עינא דא דהוא עינא דאשגחותא - פקיחא תדיר, חייכא תדיר, וחדאת תדיר. דלא הוי הכי לתתאה - דכלילא בסומקא ובאוכמא ובירוקא בתלת גווני. ולא הוה תדיר פקיחא דליה גבהנא סוטרא על עינא. ועל דא כתיב **עורה למה תישן אדני** (תהלים מד כד) , **פקח יהוה עיניך** (ישעיהו לז יז) .

כד אתפקח - אית למאן דאתפקח לטב, ולמאן דלא אתפקח לטב. ווי למאן דאתפקח ועינא אתערב בסומקא, וסומקא אתחזי לקבליה ומכסיא עינא; מאן ישתזיב מניה;

אבל עתיק יומין - טבא דעינא; חוור בגו חוור; חוור דכליל כל חוורי; זכאה חולקיה למאן דישגח עלויה חד חוור מנייהו; ועל דא ודאי כתיב **טוב עין הוא יבורך**. וכתיב **בית יעקב לכו ונלכה באור יהוה** (ישעיהו ב ה) .

תאנא: שמיה דעתיקא סתים מכלא ולא מתפרש באורייתא, בר מן אתר חד דאומי זעיר אנפין לאברהם דכתיב **בי נשבעתי נאם יהוה** (בראשית כב טז) - **נאם** זעיר אנפין. וכתיב **בך יברך ישראל** - ישראל דלעילא.

וכתיב **ישראל אשר בך אתפאר** - ישראל קאמר דא. ותנינן עתיק יומין אמרו. והאי והאי שפיר;

תניא: כתיב **חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתֵב** (דניאל ז ט) . **כורסוון רמיו** - מאן הוא?

אמר לרבי יהודה: *"קום בקיומך ואתקין כרסייא דא!"*

אמר ר' יהודה: כתיב **כָּרְסְיָהּ שְׁבִבִין דִּי נוּר** (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב על האי כרסייא. מאי טעמא? דתניא אי עתיק יומין לא יתיב על האי כרסייא - לא יכיל לאתקיימא עלמא מקמי ההוא כורסייא. כד יתיב עתיק יומין עליה - אתכפייא ההוא כרסייא. ומאן דרכיב שליט.

בעידנא דנטיל מהאי כרסייא ויתיב על כורסייא אחרא - כורסייא קדמאה **רמיו**. דלא שלטא אלא איהו דרכיב ביה - עתיק יומין.

אמר ר' שמעון לר' יהודה: *"יתתקן ארחך וייתי בך מעתיק יומין!"*

ותא חזי כתיב **אני יהוה ראשון ואת אחרונים אני הוא** (ישעיה מא ד) - כלא הוא, והוא סתים מכל סטרוי!

חוטמא.

תאנא: בחוטמא אשתמודע פרצופא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קל עמוד ב

ותא חזי מה בין עתיקא לזעיר אנפין? דא **מאריה דחוטמא**! מחד נוקבא חיין, ומחד נוקבא חיין דחיין! האי חוטמא הוא פרדשקא דביה נשיב רוחא דחיי לזעיר אנפין, וקרינן ליה **סליחה**. והוא נחת רוח - אתבסמותא דרוחא!

דרוחא דנפיק מאינון נוקבי - חד רוחא נפיק לזעיר אנפין לאתערא ליה בגנתא דעדן, וחד רוחא דחיי דביה זמין לאתערא, לזמנא לבריה דדוד, למנדע חכמתא. ומההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא ממוחא סתימאה וזמין לאשראה על מלכא משיחא, דכתיב **וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה. רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה** (ישעיה יא ב) .

הא הכא ד' רוחין! והא רוחא חדא אמרינן!? אמאי תלת?

"קום רבי יוסי בקיומך!"

קם ר' יוסי ואמר: ביומוי דמלכא משיחא לא יימרון חד לחד *"אליף לי חכמתא!"*, דכתיב **ולא ילַמְדו עוד איש את רעהו וגו' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם** (ירמיה לא לג) . ובההוא זמנא יתער עתיק יומין - רוחא דנפיק ממוחא סתימאה דכלא. וכד ישלוף דא - כל רוחין דלתתא יתערון עמיה.

ומאן אינון? אינון כתרין קדישין דזעיר אנפין. ואינון שיתא רוחין - תלת רוחין אינון דכלילן תלת אחרנין, דכתיב **רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה.**

דתנינן: כתיב **וישב שלמה על כסא יהוה** (דה"א כט כג) , וכתיב **שש מעלות לכסא** (מ"א י יט) . ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה. שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין דעלייהו - הא שבעה, כמה דאתמר.

אמר ליה ר' שמעון: *"דוחק ינוח לעלמא דאתי!"*

תא חזי כתיב **כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וגו'** (יחזקאל לז ט) . וכי ארבע רוחי עלמא מאי עבדי הכא? אלא ארבע רוחי יתערון - תלת אינון, ורוחא דעתיקא סתימא - ארבע. והכי הוו דכד יפוק דא - נפקין עמיה תלתא דכלילן בגו תלתא אחרנין. וזמין קב"ה לאפקא חד רוחא דכליל מכלהו דכתיב **מארבע רוחות באי הרוח**. "ארבע רוחות באי" לא כתיב כאן, אלא **מארבע רוחות באי.**

וביומי דמלכא משיחא לא יצטרכון למילף חד לחד, דהא רוחא דלהון דכליל מכל רוחין יודיע כלא - **חכמה ובינה עצה וגבורה דעת ויראת יהוה**. משום דאיהו רוחא דכלילא מכל רוחי. בגין כך כתיב **מארבע רוחות** - דאינון ארבע דכלילן בשבעה דרגין עלאין דאמרן.

ותאנא: דכלהו כלילן בהאי רוחא דעתיקא דעתיקין דנפיק ממוחא סתימאה לנוקבא דחוטמא.

ותא חזי מה בין חוטמא לחוטמא ! חוטמא דעתיק יומין - חיין מכל סטרוי ! חוטמא דזעיר אנפין - כתיב **עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל וגו'** (תהלים יח ט) . **עלה עשן באפו** - ומההוא עשן דליק נור כד סליק תננא לבתר. **גחלים בערו ממנו**. מהו **ממנו** ? מאותו עשן מההוא חוטמא מההוא אשא.

תאנא : כד הוה רב המנונא סבא בעי לצלאה צלותיה אמר *"לבעל החוטם אני מתפלל, לבעל החוטם אני מתחנן"*.

והיינו דכתיב **ותהלתי אחטם לך** (ישעיה מח ט) - האי קרא עתיק יומין אמרו.

תאנא : אורכא דחוטמא - 375 עלמין אתמליין מן ההוא חוטמא ! וכלהו מתדבקן בזעיר אנפין !

האי תושבחתא דתקונא דחוטמא הוא !

וכל תקוני דעתיק יומין - אתחזון ולא אתחזון ! אתחזון למארי מדין, ולא אתחזון לכלא.

פתח ר' שמעון ואמר :

ווי מאן דאושיט ידוי בדיקנא יקירא עלאה דסבא קדישא - טמיר וסתים מכלא !

דיקנא דההיא תושבחתא !

דיקנא דסתים ויקיר מכל תקונוי !

דיקנא דלא ידעין עלאין ותתאין !

דיקנא דהיא תושבחתא דכל תושבחין !

דיקנא דלא הוי בר נש נביאה וקדישא דיקרב למחמי ליה !

דיקנא דהיא תלייא בשערוי עד טבורא דלבא. חוורא כתלגא - יקירא דיקירין, טמירא דטמירין, מהימנותא דמהימנותא דכלא !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלא עמוד א

תאנא **בצניעותא דספרא** דהאי דיקנא מהימנותא דכלא נפיק מאודנוי, ונחית סוחרניה דפומא קדישא ונחית וסליק וחפי בתקרובתא דבוסמא טבא. חוורא דיקירא ונחית בשקולא, וחפי עד טבורא. הוא דיקנא יקירא מהימנא שלימא - דנגדין ביה תליסר נביעין מבועין דמשח רבות טבא, בתליסר תקונין מתתקנא.

תקונא קדמאה - מתתקן שערא מלעילא. ושארי מההוא תקונא דשׂער רישיה דסליק בתקונוי לעילא מאודנוי, ונחית מקמי פתחא דאודנין בחד חוטא בשקולא טבא, עד רישא דפומא.

תקונא תנינא - מתתקן שערא מרישא דפומא. וסליק עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל.

תקונא תליתאה - מאמצעיתא דתחות חוטמא. מתחות תרין נוקבין - נפיק חד אורחא. ושערא אתפסק בההוא ארחא, ומליא מהאי גיסא ומהאי גיסא שערא בתקונא שלים, סוחרניה דההוא אורחא.

תקונא רביעאה - מתתקן שערא ונחית תחות פומא. מרישא חדא לרישא חדא בתקונא שלים.

תקונא חמישאה - תחות פומא נפיק ארחא אחרא בשקולא דארחא דלעילא. ואלין תרין ארחין רשימין על פומא מכאן ומכאן.

תקונא שתיתאה - מתתקן שערא וסליק ונפיק מלרע לעיל - לרישא דפומא. וחפי תקרובתא דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא. ונחית שערא לרישא דפתחא דאורחא תתאה דפומא.

תקונא שביעאה - פסיק שערא ואתחזון תרין תפוחין בתקרובתא דבוסמא טבא שפירן ויאן למחזי. בגיניהון אתקיים עלמא ! הדא הוא דכתיב **באור פני מלך חיים** (משלי טז טו) .

תקונא תמינאה - נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא, ותליין בשקולא עד טבורא.

תקונא תשיעאה - מתערי ומתערבין שערי דיקנא עם אינון שערי דתליין בשקולא. ולא נפקי דא מן דא.

תקונא עשיראה - נחתין שערי תחות דיקנא. וחפיין בגרונא תחות דיקנא.

תקונא חד סר - דלא נפקין נימא מן נימא, ומתשערן בשיעורא שלים.

תקונא תריסר - דלא תליין שערי על פומא, ופומא אתפני מכל סטרוי. ויאן שערי סחור סחור ליה.

תקונא תליסר - דתליין שערי בתחות דיקנא מכאן ומכאן ; ביקרא יאה ביקרא שפירא. מחפיין עד טבורא.

לא אתחזי מכל אנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירין חווירין דמפקין חיין לעלמא ומחזיין חדו לזעיר אנפין.

בתליסר תקונין אלין נגדין ונפקין תליסר מבועין דמשח רבות, ונגדין לכל אינון דלתתא. ונהרין בההוא משחא, ומשיחין מההוא משחא דבתליסר תקונין אלין.

בתליסר תקונין אלין אתרשים דיקנא יקירא - סתימאה דכלא דעתיק דעתיקין.

מתרין תפוחין שפירן דאנפוי - נהירין אנפוי דזעיר אנפין. וכל חיזור ושושן דאשתכחן לתתא - נהירין ומתלהטין מההוא נהורא דלעילא.

תקונין תליסר אלין אשתכחו בדיקנא. ובשלימות דיקנא בתקונוי אתקרי בר נש **נאמן** ; דכל דחמי דיקניה - תלי ביה מהימנותא.

תאנא **בצניעותא דספרא** : תליסר תקונין אלין דתליין בדיקנא יקירא - בשביעאה משתכחי בעלמא, ומתפחתי תליסר תרעי דרחמי.

ומאן דאושיט ידיה לאומאה - כמאן דאומי בתליסר תקוני דיקנא ! האי באריך אפין - בזעיר אנפין בכמה !

אמר לרבי יצחק : *"קום בקיומך וסלסל בסלסלא בדיקנא קדישא היאך יתתקנון ! "*

קם רבי יצחק פתח ואמר : **מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאותָם תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם** כ.

תאנא : תליסר מכילין אתחזון הכא, וכלהו נפקין מתליסר מבועין דמשח רבות דתיקונידיקנא קדישא, עתיקא דעתיקין, טמירא דטמירין.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלא עמוד ב

תאנא : תקונא דדיקנא טמיר וסתים. טמיר ולא טמיר. סתים ולא סתים. בתקונוי ידיע ולא ידיע.

תקונא קדמאה - הא תנינן דכל שערא ושערא וכל נימא ונימא לא מתדבקא לחברתה, ושארו נימין דדיקנא לאתתקנא מתקונא דשער רישא.

הכא אית לאסתכלא ! אי כל נימין דשער רישא ונימין דדיקנא יקירא עלאה בחד נימא אתכללו - אמאי אלין אריכין ואלין לא אריכין ? אמאי נימין דדיקנא לא אריכין כולי האי וקשיין, ואלין דרישא לא קשיין אלא שעיעין ?

אלא כל נימין שקילין - דרישא ודיקנא. דרישא - אריכין על כתפין למיגד מרישא לרישא דזעיר אנפין מההוא משיכא דמוחא למוחא דיליה. ובגיני כך לא הוו קשיין. ועל דא אתחזן למהוי רכיכי.

תאנא : מאי דכתיב **חכמות בחוץ תרנה** (משלי א כ) , ולבסוף כתיב **ברחובות תתן קולה** ? האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה ! ? אלא **חכמות בחוץ תרנה** - כד נגיד ממוחא סתימאה דאריך אפין למוחא דזעיר אנפין באינון נימין, כאלו מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא. בגין דלית קיומא למוחא תתאה אלא בקיומא דמוחא עלאה. וכד נגיד מהאי להאי כתיב **תתן קולה** - חד. ובגין דנגיד ממוחא למוחא באינון נימין - אינון לא אשתכחו קשישין. מאי טעמא ? משום דאי אשתכחו קשישין - לא נגיד חכמתא למוחא בהון.

בגיני כך לית חכמתא נפקא מבר נש דאיהו קשיא ומארי דרוגזא דכתיב **דברי חכמים בנחת נשמעים** (קהלת ט יז) . ומהכא אוליפנא מאן דשערוי דרישיה קשישן - לאו חכמתא מתישבא עמיה.

ועל דא אינון אריכי למיתי תועלתא לכלא. מאי לכלא? למיעל על חוטא דשדרה דמתשקיין מן מוחא. ובגין דא לא תלי שערא דרישא על שערא דדיקנא. דשערא דרישא תלי וסליק על אודנין לאחוורי, ולא תלי על דיקנא, משום דלא אצטריך לאתערבא אלין באלין, דכלהו מתפרשן בארחייהו.

תאנא: כלהו שערי - בין דרישא בין דדיקנא - כלהו חוורי כתלגא.

ותאנא: אינהו דדיקנא קשישאי כלהו. מאי טעמא? משום דאינון תקיפא דתקיפין - לאחתא אינון תליסר מכילן מעתיק דעתיקין. והני מכילן מקמי אודנוי שריין. והני מכילן סתימן אינון, דלא יתערבון באחרנין.

ואי תימא דלית אחרנין כוותייהו -- לא! דתניא תליסר מכילן דרחמי מעתיקא קדישא: **מי אל כמוך** - חד. **נושא עון** - תרי. **ועובר על פשע** - תלת. **לשארית נחלתו** - ארבע. **לא החזיק לעד אפו** - חמש. **כי חפץ חסד הוא** - שית. **ישוב ירחמנו** - שבעה. **יכבוש עונותינו** - תמניא. **ותשליך במצולות ים כל חטאתם** - תשעה. **תתן אמת ליעקב** - עשרה. **חסד לאברהם** - חד סר. **אשר נשבעת לאבותינו** - תריסר. **מימי קדם** - תליסר.

לקביל דא **אל רחום וחנון וגו׳** ואינון לתתא.

ואי תימא משה איך לא אמר אלין עלאין?

אלא משה לא אצטריך אלא לאתר דדינא אשתכח, ובאתר דדינא אשתכח לא בעי הכי למימר. ומשה לא אמר אלא בעידנא דישראל חאבו ודינא הוה תלייא, ובגיני כך לא אמר משה אלא באתר דדינא אשתכח. אבל בהאי אתר - סדורא דשבחא דעתיק יומין מסדר נביאה!

ואינון תליסר תקונין דדיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין - תקיפין לתברא ולאכפייא כל גזרי דינין! מאן חמי דיקנא עלאה קדישא טמירא דטמירין דלא אכסיף מניה! ובגין כך כל שערוי קשישין ותקיפין בתקונוי.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלב עמוד א

ואי תימא אי הכי הא שערי דלתתא אינון אוכמי - אמאי לא הוו דא כדא? דתניא כתיב **קווצותיו תלתלים שחורות כעורב** (שיר ה יא) , וכתיב **ושער רישיה כעמר נקא** (דניאל ז ט) !? -- לא קשיא! הא בדיקנא עלאה, הא בדיקנא תתאה! ועל דא כד אתייהיבת אורייתא לישראל - אתייהיבת באש שחורה על גבי אש לבנה.

ועיקרא דמלה משום דהני שערי ממוחא אשתכחו לאתמשכא למוחא דלתתא. ואינון לעילא מן דיקנא. דיקנא בלחודוי הוא, וכל תקונוי בלחודיהון אשתכחו! דיקנא בלחודוי, ושערי בלחודייהו.

תקונא קדמאה - תקונא דשארי מרישא דשערי דרישא.

ותאנא: כל תקוני דיקנא לא אשתכח אלא ממוחא דרישא. והכא לא פריש הכי דהא לא הוי אלא תקונא דא דנחית מן רישא דשערי דרישא. הכי אשתכח.

(חסר כאן)

ומהאי דיקנא אשתמודע כל מה דהוי ברישא מאלף עלמין דחתימין בעזקא דדכיא. עזקא דכליל כל עזקין.

אורכא דכל שערא דנחית מקמי אודנוי - לא הוי אריכא, ולא אתדבק דא בדא, ולא (ס״א דכלא) נחתין. אלין שערין - מכד נגדין אתמשכן (ס״א אלא מכד נחתין אלין שערין נגדין ואתמשכן) ותליין.

ושירותא דתקונא קדמאה - 31 קוצי שקילן אתמשכן עד רישא דפומא. ש״צ נימין אשתכחן בכל קוצא וקוצא.

תלתין וחד קוצי שקילין דהוו בתקונא קדמאה תקיפין לאכפייא לתתא כחושבן **א״ל**. מהו **אל**? תקיף יכול. ובכל קוצא וקוצא מתפרשין תלתין וחד עלמין תקיפין שלטין לאתעיינא. ואתפשטו תלתין וחד בהאי סטר ותלתין וחד בהאי סטר.

וכל עלמא ועלמא מניה מתפרש לאלף עלמין דכסיפין לעדונא רבא. וכלא סתים ברישא דדיקנא דכליל תקיפא. וכלילן בהאי **אל**. ועם כל דא האי **אל** אתכפייא לרחמי דרחמי דעתיק יומין, ואתכלל ואתפשט ביה.

אמאי עד פומא? משום דכתיב **דִּינָא יְתִב וְסִפְרִין פְּתִיחוּ** (דניאל ז י) - מאי **דינא יתיב**? יתיב לאתריה, דלא שלטא. הדא הוא דכתיב **פלא יועץ אל גבור** (ישעיה ט ה) - **אל** דהוא **גבור**, ואתבסם בדיוקנא קדישא דעתיק יומין. ורזא דכתיב **מי אל כמוך** - בעתיק יומין אתמר, בתקונא קדמאה דדיקנא קדישא עלאה.

עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה - שליט ונחית וסליק לאלף אלפין ורבוא רבבן מארי תריסין. ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא. **עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא** - שליט ונפיק. ונחית וסליק נ״ז אלף דרגין מארי דיבבא. ומתאחדן מניה לאכפייא בקודלא בחיורא. **עלמא תליתאה דנפיק מהאי תקונא** - שליט ונחית וסליק לצ״ו אלפין מארי דיללא. ומתאחדן מניה כבוסיטא לקוסיטרא.

ומהאי תקונא מתכפיין כלהו ומתבסמן במרירא דדמעין דמתבסמין בימא רבא.

מאן חמי תקונא דא דדיקנא קדישא עלאה יקירא דלא אכסיף מניה !

מאן חמי טמירותא דקוצין דשערי דתליין מהאי סבא יתיב בעיטרא דעטרין !

עטרין דכל עטרין !

עטרין דלא אתכללו בעטרין !

עטרין דלא כשאר עטרין !

עטרין - דעטרין דלתתא מתאחדן מנהון !

ובגין כך הני תקונין - אינון תקונין דלתתא מנהון מתאחדין. תקוני דאתתקן דאצטריך לאתברכא מאן דבעי ברכה. דכל תקונין דאתתקן - בקבלהון ברכאן משתכחין, ואתעביד מה דאתעביד.

כלא כליל בהני תקונין ! כלא זקפן לקבלי תקונין דמלכא תקיפא, עתיקא סתימא דכלא ! וכלהו אתבסמן מתקונין אלין !

תאנא: אי עתיק דעתיקין קדישא דקדישין לא אתתקן באלין תקונין - לא אשתכחו עלאין ותתאין, וכלא הוי כלא הוי !

ותניא: עד כמה זהירין אלין תקוני דדיקנא? -- עד תליסר.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלב עמוד ב

וכל זמנא דתליסר אלין משתכחין - זהירין אלין דלתתא. וכלא בחושבנא דאלין תליסר. אשתכח דיקנא דמלכא עתיקא יקירא מכלא ! כלא בחד איהו - טמירא ויקירא !

ובגין דאיהו יקירא וטמירא מכלא - לא אדכר ביה באתר דאורייתא ולא אתגלייא. ומה דיקנא אתגלייא? דיקנא דכהנא רבא עלאה ! ומהאי דיקנא נחית לדיקנא דכהנא רבא דלתתא.

דיקנא דכהנא רבא בתמניא תקונין אתתקן. ובגין כך תמניא תקונין לכהנא רבא כד משחא נחית על דקניה. הדא הוא דכתיב **כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וגו׳** (תהלים קלג ב) . ומנא לן? דכתיב **שבת אחים גם יחד** (תהלים קלג א) - **גם** - לרבות כהן גדול דלתתא; דכל זמנא דכהנא רבא דלתתא משמש בכהונא רבא - כביכול כהן גדול דלעילא משמש בכהונא רבא.

דא תקונא חד דדיקנא דעתיקא סתימא דכלא.

אמר ליה רבי שמעון: *״אות אנת ר׳ יצחק למחמי ביקירא דתקוני דדיקנא, וסבר אפי דעתיק יומין עתיקא דעתיקין ! זכאה חולקך וזכאה חולקי עמכון בעלמא דאתי !״*

תקונא תניינא - מתתקן שערא מרישא דפומא עד רישא אחרא דפומא בתקונא שקיל.

"קום ר' חזקיה וקאים בקיומך ! ואוקיר יקרא דתקונא דא דדיקנא קדישא ! "

קם ר' חזקיה. שארי ואמר: **אני לדודי ועלי תשוקתו** (שיר ז יא) - מי גרם **שאני לדודי**? משום **דעלי תשוקתו**.

מסתכל הוינא וארו חמית נהורא יקירא דבוצינא עלאה - נהיר וסליק שכ"ה עיבר. וחד חשוך הוה אתסחי בההוא נהורא כמאן דאתסחי בההוא נהרא עמיקא דמימוי מתפלגין ונהרין ונגדין לכל עיבר ממה דעלוי. וסליק ההוא נהורא בשפתא דימא עלאה עמיקא - דכל פתחין טבין ויקירין בההוא פתחא אתפתחן.

אנא שאיל מהם פשרא דחמית.

פתחו ואמרו: *"**נושא עון** חמיתא ! "*

אמר: *"**דא הוא תקונא תניינא ! "***

יתיב.

א"ר שמעון: *"האידנא אתקשר עלמא ! בריך אנת ר' חזקיה לעתיקא דעתיקין ! "*

אמר ר' שמעון: כלהו בוצינין חברין דאתיין בהאי עזקא קדישא - אסהדנא עלי שמייא עלאין דעלאין וארעא קדישא עלאה דעלאה - דאנא חמי השתא מה דלא חמא בר נש מיומא דסליק משה זמנא תניינא לטורא דסיני !

דאנא חמינא אנפאי נהירין כנהורא דשמשא תקיפא דזמין למיפק באסוותא לעלמא, דכתיב **וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה** (מלאכי ג כ) .

ועוד: דאנא ידענא דאנפאי נהירין ! ומשה לא ידע ולא אסתכל. הדא הוא דכתיב **ומשה לא ידע כי קרן עור פניו** (שמות לד כט) .

ועוד דאנא חמי בעיני תליסר מכילין גליפין קמאי, ונהירין כבוצינין. וכד אתפריש כל חד מנייהו מפומיכון - אסתליק ואתתקן ואתעטר ואתטמר בטמירותא דתקוני דדיקנא. וכל אחרנין אשתארן. ובעוד דכל חד מתפרש בפומייכו - נהיר ואתעטר ויתיב כמלכא בגו חיליה. וכד אסתיים לאתפרשא - סליק ואתעטר בעטרא קדישא ואתתקן ואתטמר ויתיב בתקונוי דדיקנא קדישא. וכן לכל חד וחד.

"אזדרזו חברין קדישין ! דהא בקיומא דא לא יהא עד דייתי מלכא משיחא ! "

*"קום ר' חזקיה תניינות **ואוקיר תיקונא תליתאה** דדיקנא קדישא ! "*

תאנא: עד לא קם ר' חזקיה - קלא נפק ואמר **אין מלאך אחד עושה שתי שליחיות** !

אתרגיש ר' שמעון ואמר: *"ודאי כל חד וחד באתריה ! ואנא ור' אלעזר ברי ור' אבא - נשתלים שלימתא עלאה".*

"קום ר' חייא ! "

קם ר' חייא פתח ואמר: **וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יֱהוִה הנה לא ידעתי דַּבֵּר כי נער אנכי** (ירמיהו א ו) . וכי ירמיה לא הוה ידע למללא? והא כמה מלולין נפקי מפומוי עד לא אמר דא ! והוא אמר מלה כדיבא דכתיב **הנה לא ידעתי דבר** ! ?

אלא חס ושלום דאיהו אמר על דא !

אלא הכי תאנא: מה בין 'דבור' ל'אמירה'?

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלג עמוד א

'אמירה' הוא דלא בעי לארמא קלא, 'דבור' - בעי לארמא קלא ולאכרזא מלין, דכתיב **וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר** (שמות כ א) . ותאנא: כל עלמא שמעו ההוא דבור וכל עלמא אזדעזעו. ובגין כך כתיב **וידבר** ולא כתיב **ויאמר**.

אוף הכא כתיב **הנה לא ידעתי דבר** - לאכרזא מלה ולאוכחא ברוח קדשא לעלמא !

אי הכי הא כתיב **וידבר יהוה אל משה לאמר** ! ? אלא מאן הוא נביאה עלאה כמשה דלא זכה בר נש כוותיה - דהוא שמע ׳דבור׳ בהכרזה ולא דחיל ולא אזדעזע ! ושאר נביאים אזדעזעו אפילו ב׳אמירה׳, ודחלין בדחילו !

ותאנא : תקונא קדמאה דדיקנא ותניינא - לאייתאה לתליתאה ! דכתיב **הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר** (איוב לג כט) . [נוסח אחר : ותא חזי דתרין תקונין קדמאין - למיתי לתליתאה הוו !]

דהוא תקונא תליתאה, מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין - נפיק חד ארחא. ושערא אתפסק בההוא ארחא. אמאי אתפסק ? משום דהאי אורחא אתתקן לאעברא ביה. ובגין כך יתיב תחות נוקבי חוטמא האי אורחא. ושערא לא אתרבי בהאי אורחא משום דכתיב **ועובר על פשע** - למיהב אעברא עד פומא קדישא דיימא **סלחתי**.

תאנא : כמה ערקיסאות מחכאן להההוא פומא. ולא אתגלי לחד מנייהו - דהא אסתלק ואתעטר. ידיע ולא ידיע.

תאנא **בצניעותא דספרא** : מהו דכתיב **פשע** ? זכו - **עובר**, לא זכו - **פשע**.

האי בזעיר אנפין.

מאי בין האי להאי ?

בזעיר אנפין כד נחית ההוא אורחא מתחות נוקבי חוטמי כתיב **ויחר אף יהוה בם וילך** (במדבר יב ט) . מאי **וילך** ? דנפיק רוחא דרוגזא מאינון נוקבי. ומאן דאשכח קמיה אזיל ולא אשתכח. הדא הוא דכתיב ׳כי רוח יהוה נשבה בו ואיננו׳ (ישעיה מ ז עיין שם=עיין שם) [בספרים אחרים : **כי רוח עברה בו ואיננו** (תהלים קג טז)].

באריך אפין כתיב **ועובר על פשע**, וכתיב **ורוח עָבְרָה ותטהרם** (איוב לז כא) .

ותאנא : הכא כתיב **עובר על פשע** - בההוא ארחא. התם **ועבר יהוה לנגוף את מצרים** (שמות יב כג) . זכאה חולקיה דמאן דזכי להאי !

ודא הוא תקונא תליתאה דדיקנא יקירא קדישא עלאה עתיקא דעתיקי !

אמר ר׳ שמעון : *״ודאי קב״ה יסגי לאוטבא לך, ויחדי לאגנא עלך !״*

ותאנא : מאי דכתיב **שוש אשיש ביהוה** (ישעיהו סא י) - בעתיק יומין אתמר, דהא הוא חדוותא דכלא.

תאנא : בשעתא דאתגלי האי אורחא דדיקנא דעתיק יומין - כלהו מארי דיבבא ויללה ומאריהון דדינא - סתימין ושתיקין. ולית דיפתח פטרא לאבאשא משום דהאי אורחא אתגלייא לתקנא. ומהאי - מאן דאחיד ואזהר לשתקאה - להאי אורחא רשים. דהוא סימנא דעתיקא קדישא.

תקונא רביעאה - מתתקן שערא תחות פומא, מרישא חדא לרישא חדא. הדא הוא דכתיב **לשארית נחלתו**, כמה דאת אמר **ונשאת תפלה בעד השארית הנמצאה** (מ״ב יט ד) - הנמצאה ממש. **שארית** דכתיב **שארית ישראל לא יעשו עולה** (צפניה ג יג) .

תקונא חמישאה - נפיק אורחא אחרא מתחות פומא. הדא הוא דכתיב **לא החזיק לעד אפו**.

״קום ר׳ יוסי !״

קם ר׳ יוסי פתח ואמר : **אשרי העם שככה לו אשרי העם שיהוה אלהיו** (תהלים קמד טו) .

אשרי העם שככה לו - מהו **שככה לו** ? כמה דאת אמר **וחמת המלך שככה** (אסתר ז י) - שכיך מרוגזיה.

דבר אחר : שכיך **ב**רוגזיה, הדא הוא דכתיב **ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרוג** (במדבר יא טו) - דא הוא דינא דדייני. **אשרי העם שיהוה אלהיו** - רחמי דרחמי.

דבר אחר : **שככה** - שמא דכליל כל שמהן, וקב״ה מעבר רוגזיה ואנח ביה לזעיר אנפין, ומעביר על כל אינון דלבר.

דתניא : ארחא עלאה דדיקנא קדישא (דאיהו נחית תחות נוקבי דחוטמא דעתיקי) והאי ארחא דלתתא - שקילן אינון בכלא !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא**)**

דף קלג עמוד ב

דא לעילא ודא לתתא ! לעילא - **עובר על פשע**. לתתא - **לא החזיק לעד אפו**. ותנינן **לא החזיק** - דלא אית אתר למיתב. כמה דלעילא יהיב ארחא לאתעברא - כך לתתא יהיב אתר לאעברא.

תאנא : בכל אתר דבהאי עתיקא טמירא דכלא ארחא אתגלייא - טב לכלהו דלתתא ! דהא אתחזי עיטא למעבד טב לכלא. מאן דסתים ולא אתגלייא - לית עיטא. ולית מאן דידע ליה אלא הוא בלחודוי, כמה ד׳עדן עלאה׳ לית דידע ליה אלא הוא עתיקא דעתיקי. ועל האי כתיב **מה גדלו מעשיך יהוה מאד עמקו מחשבותיך** (תהלים צב ו) .

אמר ר׳ שמעון : *״תתקנון עובדך לעלמא דאתי מעם עתיקא דעתיקין״.*

תקונא שתיתאה - מתתקן שערא וסליק מלרע לעילא, וחפי תקרובתא דבוסמא טבא עד רישא דפומא דלעילא. ונחית שערא לרישא דפתחא דארחא תתאה דפומא.

״קום ר׳ ייסא ואתקון תקונא דא ! ״

קם ר׳ ייסא פתח ואמר : **וְחַסְדִּי מֵאִתָּךְ לֹא יָמוּשׁ** (ישעיה נד י) וכתיב **וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ** (ישעיהו נד ח) . הני קראי קשיין אהדדי ! ?

ולא אקשו ! דתנינן אית חסד ואית חסד. אית ׳חסד דלגאו׳ ואית ׳חסד דלבר׳.

חסד דלגאו - הא דאמרן דעתיקא דעתיקין ! והוא סתים בסטרא דא דדיקנא דאקרי **פאת הזקן**. ולא בעי בר נש לחבלא האי סטרא משום האי חסד דלגאו דעתיק יומין. ובגין כך בכהן דלתתא כתיב ביה **לא יקרחה קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו** (ויקרא כא ה) . מאי טעמא ? בגין דלא לחבלא אורחוי דחסד דעתיקא - דכהן מסטרא דא קא אתי.

ותאנא **בצניעותא דספרא** : בכלא אצטריך חסד לאתרבאה ולמבני ! ולא לקטעא ליה ולא ישתצי מעלמא !

והאי דכתיב **וחסדי מאתך לא ימוש** - חסד דעתיק יומין !

ובחסד עולם - חסד דאקרי ״חסד עולם״, והאי הוא אחרא דזעיר אנפין דכתיב **אמרתי עולם חסד יבנה** (תהלים פט ג) .

והאי חסד דעתיק דעתיקין הוא חסד דקשוט. וחסד דקשוט לאו בחיי גופא אתמר אלא בחיי דנשמתא. ובגין כך כתיב **כי חפץ חסד הוא** - דא הוא **תקונא שתיתאה** דדיקנא יקירא דעתיק דעתיקי !

תקונא שביעאה - פסיק שערא ואתחזן תרין תפוחין בתקרובתא דבוסמא, שפירן ויאן למיחזי.

פתח ר׳ שמעון ואמר : **כתפוח בעצי היער וגו׳** (שיר ב ג) - מה תפוח זה כליל בתלת גווני - כך קב״ה ! תרין תפוחין כליל שיתא גווני. ותרין תפוחין אלין דאינון תקונא שביעאה - אינון כללא דכל שיתא תקונין דאמינא ! ובגיניהון אתקיים **באור פני מלך חיים** (משלי טז טו) .

ותאנא : מהני תפוחין נפקין חיין לעלמא, ומחזיין חידו לזעיר אנפין.

כתיב **יאר יהוה פניו אליך** (במדבר ו כ) , וכתיב **באור פני מלך חיים**.

באור פני מלך - אלין אינון תרין תפוחין דתקרובתא דבוסמא דאמינא.

יאר יהוה פניו אליך - פנים דלבר - דכד נהרין מתברך עלמא.

ותאנא : כל זמן דהני בוציני דלבר נהירין - כל עלמא מתברך ולא אשתכח רוגזא בעלמא. ומה אי הני דלבר כך - תרין תפוחין דנהרין תדירא דחדאן תדירא - על אחת כמה וכמה !

תניא : כד אתגליין תרין תפוחין אלין - אתחזי זעיר אנפין בחדוותא. וכל אינון בוצינין דלתתא בחדוותא. וכל אינון דלתתא נהרין. וכל עלמין חדאן ושלימין מכל שלימותא. וכלא חדאן ונהרין. וכל טיבו לא פסיק. כלהו אתמליין בשעתא חדא. כלהו חדאן בשעתא חדא !

תא חזי ! פנים דלבר - אית זמן דנהרין ואית זמן דלא נהרין ! ובגין כך כתיב **יאר יהוה פניו אליך** (במדבר ו כ) , **יאר פניו אתנו סלה** (תהלים סז ב) - מכלל דלא הוי תדירא, אלא כד אתגליין תפוחין דלעילא.

תאנא: אלין תפוחין דסתימין - נהירין וחוורין תדירא. ומנהון נהירין 370 עיבר. וכל שיתא תקונין קדמאין דבדיקנא - ביה כלילן. הדא הוא דכתיב **ישוב ירחמנו. ישוב** - מכלל דזמנין טמירין וזמנין אתגליין.

הכא הוא **ישוב ירחמנו** ובהאי דלתתא הוא **ואמת.**

דא הוא תקונא שביעאה דכליל שיתא בתרין תפוחין דבעתיקא דעתיקין.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלד עמוד א

תקונא תמינאה - נפיק חד חוטא דשערי סוחרניה דדיקנא, ותליין בשקולא עד טבורא.

"קום אלעזר ברי - אתקין תקונא דא!"

קם רבי אלעזר. פתח ואמר: **הכל תלוי במזל ואפילו ספר תורה שבהיכל.** מלה דא אוקימנא **בספרא דצניעותא.** והכא אית לאסתכלא.

וכי הכל תלוי במזל?! ותנינן ספר תורה קדש ונרתקו קדש וההיכל קדש. וכתיב **וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש** (ישעיה ו ג) - הא תלת אינון. וספר תורה לקבליהון - נרתקו קדש, וההיכל קדש, והוא קדוש. והתורה נתנה בשלש קדושות, בשלש מעלות, בימים שלשה. שכינה בשלש - לוחות וארון והיכל. והכל בספר תורה תליא! ואיהו תליא במזל!? וכתיב **ומאותות השמים אל תחתו** (ירמיהו י ב) ! מאן דאיהו בקדושות הללו להוי תליא במזלא?!

אלא הכי אוקימנא בספרא דצניעותא, האי חוטא יקירא קדישא דכל שערי דדיקנא תליין ביה אתקרי **מזל.** מאי טעמא? משום דכל קדשי קודשין דקודשיא בהאי מזלא תליין. וספר תורה - אע"ג דאיהו **קדוש** - לא חל עליה עשר קדושין עד דעייל להיכל. כיון דעייל להיכל - אתקרי **קדוש בעשר קדושות.** כגוונא דלעילא דלא אתקרי **היכל** אלא כד אתחברן עשר קדושות.

ותאנא: **הכל תלוי במזל** - דאיהו האי חוטא יקירא קדישא - דכל שערין תליין ביה. אמאי אקרי **מזל**? משום דמניה תליין מזלי, ומזלי מניה עלאין ותתאין. ובגין כך איהי תלייא. וביה תליין כל מלי דעלמא עלאין ותתאין. ואפילו **ספר תורה שבהיכל** דמתעטר בעשר קדושות - לא נפיק מכלליה עם שאר קדושין. וכלהו תליין בהאי!

ומאן דחמי להאי תקונא - אתכבשן חוביהון מקמיה ומתכפיין. הדא הוא דכתיב **יכבוש עונותינו.**

אמר ליה ר' שמעון: *"בריך ברי לקודשא דקדישין עתיק מכלא!"*

תקונא תשיעאה - מתערבין שערי עם אינון שערי דתליין, ולא נפקין דא מן דא.

"קום ר' אבא!"

קם ר' אבא ואמר: אלין שערי דמתערבין עם אינון דתליין אקרון **מצולות ים** - משום דנפקי ממותרי מוחא. ומהאי אתרא רמיו כל מארי דתבעין חובי דבני נשא ואתכפיין.

אמר ר' שמעון: *"בריך תהא לעתיק יומין!"*

תקונא עשיראה - נחתין שערי תחות דיקנא וחפיין בגרונא תחות דיקנא.

"קום ר' יהודה!"

קם ר' יהודה פתח ואמר: **ובאו במערות צורים ובמחלות עפר מפני פחד יהוה וגו'** (ישעיה ב יט) . **מפני פחד יהוה** - הא אתידע דמאן דאיהו לבר **פחד יהוה** אתקרי. **ומהדר גאונו** - אינון שערי דתחות דיקנא ואתקרון **הדר גאונו.**

תרי! **תקונא עשיראה - תתן אמת ליעקב, ותקונא חד סר** - דלא נפקי נימא מן נימא - **חסד לאברהם.**

תקונא דתריסר - דלא תליין שערי על פומא, ופומא אתפני מכל סטרין. ויאין שערי סחור סחור ליה בגין דלא אשתכח טרחותא, כמה דאצטריך.

טרחותא במאי קא מיירי ?

דינא ! באתר דינא טרחותא אשתכח !

וכי שערי דדיקנא טרחא אינון או דינא אינון ? והא כלא רחמי אתחזן ? !

אלא דלא אתטרח בנשיבא דרוחא דזעיר אנפין !

דתאנא : מהאי פומא קדישא עלאה קדש קדשים נשבא רוחא. מאי רוחא ? רוחא דאיתרק ביה. דמתלבש ביה זעיר אנפין. ומהאי רוחא מתלבשין כל אינון דלתתא. וכד ההוא רוחא נפיק - אתפרש 37,000 עיבר. ואתפשט כל חד בלחודוי לאתריה. וכל מאן דאתחזי לאתלבשא מניה - אתלבש.

ועל דא שערין לא אשתכחו על פומא קדישא, משום דרוחיה נפיק ולא בעי מלה אחרא לאתערבא ביה ולקרבא בהדיה. ודא הוא טמירותא דכלא דלא אתדבק לא לעילא ולא לתתא. והוא סתים בסתימא דסתימין דלא אתידע.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלד עמוד ב

דא הוא דלא אתתקן ולא הוה ביה תקונא. ובגין כך רוח דנפיק לבר מההוא דלבר, ומתלבשין ביה נביאי מהימני - אתקרי **פי יהוה**. אבל בהאי עתיקא דעתיקין - לא אתפרש. ולית מאן דידע רוחיה בר איהו. ובגין כך שערוי שקילין סוחרנא דפומא, ופומא אתפני מכל סטרוי.

ובהאי אתרחיצו אבהתנא לאתלבשא בהאי רוחא דמתפשט לכמה עיברין, באתר דכל שערי שקילין בסוחרנוי. הדא הוא דכתיב **אשר נשבעת לאבותינו**.

ודא הוא תקונא קדישא עלאה דתריסר, דמכאן אשתלשלו תריסר תחומין לעילא, תריסר תחומין לתתא, תריסר תחומין לתריסר שבטי אבהתא. הדא הוא דכתיב **אשר נשבעת לאבותינו**.

תקונא דתליסר - תליין שערי דתחות דיקנא מכאן ומכאן, ביקרא יאה וביקרא שפירא, וחפיין עד טבורא, ולא אתחזיין מאנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירן חוורין.

א״ר שמעון : זכאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אדרא קדישא עלאה דאנן ביה ! זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי ! דאנן יתבין בקדושה עלאה, אשא עלאה אסחר לן, והא כל תקונין עלאין דדיקנא קדישא אתתקנו ואתעטרו ואסחרו לדוכתייהו.

והאי תקונא דתליסר הוא תקונא יאה דביה אחידן כלא ! כלהו מתכספין למזקף רישא לקבליה. מניה תליין כל אינון דבזעיר אנפין אחידן. מניה תליין עלאין ותתאין. וכל גנזין עלאין ותתאין גניזין ביה וביה כלילן. ואיהו מזלא דמתזלא מניה כלא. דא הוא תקונא שלימתא דאשלים לכל תקונין ! דא אשלים לכלא !

תאנא : אלין תקונין אקרון **ימי קדם** - יומין קדמאין דקדמאי. ואינון דאשתכחו בזעיר אנפין אקרון **ימי עולם**.

ותאנא : אלין **ימי קדם** - כלהו מתתקנן בתקונא דדיקנא דעתיקא דעתיקין, טמירא דטמירין. והאי דתליסר כליל להון כמה דאתמר. ודא יומא לא אתכליל בהדייהו אלא הוא כליל כלא.

ובההוא זמנא דאתער עתיק יומין בתקונין דלעילא - ההוא אתקרי **יום אחד** ; דביה זמין לאוקיר דיקניה. הדא הוא דכתיב **יום אחד הוּא יִוָּדַע לַיהוָה** (זכריה יד ז) - **הוא** בלחודוי יתיר מכלא, **הוא** דכליל כלא, **הוא** דלא אתקרי בשמא ידיעא.

דתנינן, באתר דאית יום אית לילה - דלית יום בלא לילה. ומשום דההוא זמנא זמן יהא דיקרא דדיקנא והוא בלחודוי ישתכח - לא אתקרי לא יום ולא לילה ! דלית ״יום׳ אקרי אלא מסטרא דילן, ולית ׳לילה׳ אקרי אלא מסטרא דילן. ומשום דהאי תקונא כליל כלא - לא אתידע ולא אתחזי מניה. ומניה נגיד משחא דרבותא לתליסר עיבר מבועין לכל אינון דלתתא דנהרין בההוא משחא.

בתליסר תקונין אילין אתתקנא דיקנא קדישא עלאה. ואלין תקונין דבהאי דיקנא מתתקנן ונחתן לכמה עיבר, ולא אתחזון היך מתפשטין והיך נפקין. מכלא אסתימו ומכלא אטטמרו. לית דידע אתר להאי עתיקא. בפשיטותא דלהון כלהון כלילן כמה דאתמר. אתידע ולא אתידע, טמיר ולא טמיר. עליה אתקרי **אני יהוה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן** (ישעיה מב ח) , וכתיב **הוא עשנו ולא אנחנו** (תהלים ק ג) . וכתיב **ועתיק יומין יתיב** (דניאל ז ט) - באתריה יתיב ולית דידע ליה. יתיב ולא שכיח. וכתיב **אודך על כי נוראות נפליתי וגו׳** (תהלים קלט יד) .

אמר ר׳ שמעון לחברייא: כד אתפריס פריסא דא דאתון חמאן עלנא - אנא חמינא דנחתו כל תקונין בגווה ונהירו באתר דא. וחד פרוכתא בוצינא דקודשא בריך הוא פריסא בארבע סמכין לארבע עיבר.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלה עמוד א

סמכא חד הוא יתיב מתתא לעילא, וחד מגרופיא בידיה. ובמגרופיא ארבע מפתחין שנינן מכל סטרוי. ומתאחדן בפרסא ונחתין לה מעילא לתתא. וכן לסמכא תניינא, ותליתאה ורביעאה. ובין סמכא לסמכא אחידן תמניסר רגלי דסמכי, ומתנהרין בבוצינא דגליפא בההוא פריסא. וכן לארבעה עיבר.

וחמינא אלין תקונין דנהרין עלה - והוו מחכאן מלי דפומנא - לאתעטרא ולאסתלקא כל חד באתריה. וכד הוו מתתקנן מפומנא - כל חד וחד סליק ואתעטר ואתתקן בההוא תקונא דאתתקן הכא מכל פומא דחד מינן. ובשעתא דחד מינן פתח פומא לתקנא בההוא תקונא - ההוא תקונא הוה יתיב ומחכה למלה דנפיק מפומיכון, וכדין סלקא בדוכתיה ואתעטר.

וכל סמכין מכאן ומכאן חדאן על דשמעין מה דלא ידעו, וצייתין לקליכון. כמה רתיכין קיימין הכא בגיניכון ! זכאין אתון לעלמא דאתי ! דכלהו מלי דנפקי מפומיכון - כלהו מלין קדישין, מלין כשרן, דלא אסטאן לימינא ולשמאלא. קב״ה חדי למשמע וציית להני מלי - עד דהוא אגזר דינא די לעלמא דאתי תימרון זמנא אחרא כל הני מלי קדישין ! עלייכו כתיב **וחכך כיין הטוב וגו׳ דובב שפתי ישנים** (שיר ז י) . מאי **דובב שפתי ישנים**? דאפילו לעלמא דאתי מרחשן שפוותייכו אורייתא קמיה.

השתא אתתקנו ואתכוונו דעתא למתקן תקונוי דזעיר אנפין !

היך יתתקן והיך יתלבש בתקונוי מתקוני עתיק יומין קדישא דקדישין טמירא דטמירין טמירא מכלא !

דהשתא חובתא עלייכו למגזר דינא קושטאה יאה ושפירא, ולאתקנא כל תקונין על בורייה !

תקוני דזעיר אנפין - מתקוני דאריך אפין אתתקנו. ואתפשטו תקונוי מכאן ומכאן כחיזו בר נש. ומשלפא ביה רוחא דטמירא דכל טמירין בגין למיתב על כורסייא דכתיב **ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה** (יחזקאל א כו) . **כמראה אדם** - דכליל כל דיוקנין. **כמראה אדם** - דכליל כל שמהן. **כמראה אדם** - דביה סתימין כל עלמין עלאין ותתאין. **כמראה אדם** - דכליל כל רזין דאתמרו ואתתקנו עד דלא אברי עלמא ואף על גב דלא אתקיימו.

תאנא **בצניעותא דספרא**: עתיקא דעתיקין עד לא זמין תקונוי - באני מלכין, כנס מלכין, ומשער מלכין. ולא הוו מתקיימי עד דדחי לון ואצנע לון לבתר זמנא. הדא הוא דכתיב **ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום** (בראשית לו לא) . **בארץ אדום** - באתר דכל דינין מתקיימין תמן.

וכולהו לא אתקיימו עד דרישא חוורא עתיקא דעתיקין אתתקן. כד אתתקן - תקין כל תקונין דלתתא. תקין כל תקונין דעלאין ותתאין. מכאן אוליפנא כל רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא - לית עמא מתתקנא. ואי איהו מתתקן - כלהו מתתקנן. ואי איהו לא מתתקן בקדמיתא - לא יכלין עמא לאתתקנא.

מנלן? מעתיק יומין. דעד לא אתתקן הוא בתקונוי - לא אתתקנו כל אינון דבעו לאתתקנא, וכלהו עלמין אתחרבו.

הדא הוא דכתיב **וימלוך באדום בלע בן בעור** (בראשית לו לב) . **וימלוך באדום** - רזא חדא הוא ; אתר דכל דינין מתקטרין תמן ותליין מתמן.

בלע בן בעור - תאנא: הוא גזרת דינא תקיפא דתקיפין, דבגיניה מתקטרן אלף אלפין מארי דיבבא ויללה.

ושם עירו דנהבה. מאי **דנהבה**? כלומר **דין הבה**, כמה דאת אמר **לעלוקה שתי בנות הב הב** (משלי ל טו) .

כיון דסליק לאתישבא ביה - לא קאים ולא הוה יכיל למיקם, וכלהו עלמין אתחרבו. מאי טעמא? משום דאדם לא אתתקן. דתקונא דאדם בדיוקניה כליל כלא. ויכיל כלא לאתישבא ביה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלה עמוד ב

ובגין דתקונא דא דאדם לא אשתכח - לא יכילו למיקם ולאתישבא, ואתבטלו.

ואתבטלו סלקא דעתך!? והא כלהו באדם אתכלילן!? אלא אתבטלו ואסתלקו מההוא תקונא עד דייתי תקונא דאדם. וכד אתא האי דיוקנא - אתגלפו כלהו ואתחזרו לקיומא אחרא; מנהון אתבסמו, ומנהון לא אתבסמו כלל.

ואי תימא והא כתיב **וימת! וימת** - דאתבטלו לגמרי!? -- לאו הכי! אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ביה קארי ביה "מיתה", כמה דאת אמר **וימת מלך מצרים** - דנחת מדרגא קדמאה דהוה קם ביה.

וכיון דאתתקן אדם - אתקרון בשמהן אחרנין, ואתבסמו בקיומא ביה, וקיימין בדוכתייהו.

וכלהו אתקרון בשמהן אחרנין מן קדמאין - בר ההוא דכתיב ביה **ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב** (בראשית לו לט) . מאי טעמא? משום דהני לא אתבטלו כשאר אחרנין משום דהוה דכר ונוקבא - כהאי תמרא דלא סלקא אלא דכר ונוקבא. ובגין כך השתא דאשתכחו דכר ונוקבא - לא כתיב בהו 'מיתה' כאחרנין ואתקיימו. אבל לא אתישבו עד דאתתקן דיוקנא דאדם. וכיון דאתתקן דיוקנא דאדם - אתחזרו ואתקיימו בקיומא אחרא ואתיישבו.

תאנא: כד סליק ברעותא דרישא חוורא למעבד יקרא ליקריה - תקין וזמין ואפיק מבוצינא דקרדינותא חד ניצוצא, וסליק ואתפשט 370 עיבר. וניצוצא קאים, ושארי נפיק אוירא דכיא. ומתגלגלא ואתפשטא ונפיק חד גולגלתא תקיפא לארבע סטרין. ובהאי אוירא דכיא אשתאיב ניצוצא ואתאחד וכליל ביה.

ביה סלקא דעתך?! אלא אתטמר ביה. ובגין כך האי גולגלתא אתפשט בסטרוי.

והאי אוירא הוא טמיר דטמירין דעתיק יומין ברוחא דגניז.

בהאי גולגלתא אתפשטו אשא מסטר חד ואוירא מסטר חד. ואוירא דכיא קאים עליה מהאי סטר, ואשא דכיא קאים מהאי סטר.

מאי אשא הכא?! -- אלא לאו הוא אשא! אבל ניצוצא דא דאתכליל באוירא דכיא נהיר 270 עלמין, ודינא מסטרוי אשתכח. ובגין דא האי גולגלתא אתקרי 'גולגלתא תקיפא'.

בגולגלתא דא יתבין תשעה אלפי רבוא עלמין דנטלין עלוי וסמכין עלוי.

בהאי גולגלתא נטיף טלא מרישא חיוורא דאתמלי מניה תדיר, ומהאי טלא דאנער מרישיה זמינין מיתייא לאחייאה. והוא טלא דאתכליל בתרי גווני מסטרא דרישא חוורא חיוור בגוויה, דכליל כלהו חיוורי. אבל כד אתיישבן בהאי רישא דזעיר אנפין - אתחזי ביה סומקא. כהאי בדולחא דאיהו חיוור ואתחזייא גוונא סומקא בגוונא חיוורא.

ובגין כך כתיב **ורבים מישני אדמת עפר יקיצו - אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם** (דניאל יב ב) .

לחיי עולם - בגין דאתחזיאו להההוא חיוורא דאתי מסטר דעתיק יומין אריכא דאנפין.

לחרפות לדראון עולם - בגין דאתחזיאו להההוא סומקא דזעיר אנפין.

וכלא כליל בההוא טלא. הדא הוא דכתיב **כי טל אורות טלך** (ישעיה כו יט) . **אורות** - תרין. וההוא טלא דנטיף - נטיף כל יומא לחקלא דתפוחין כגווני חיוורא וסומקא.

האי גולגלתא אנהיר בתרי גווני, להאי סטר ולהאי סטר. ומהאי אוירא דכיא אתפשטו אנפוי 150 רבוא עלמין. ובגין כך אתקרי **זעיר אנפין**. ובשעתא דאצטריך - אתפשטו אנפוי ואריכין בההוא זמנא, בגין דאשגח באנפוי דעתיקי דעתיקין וחייס לעלמא.

ומהאי גולגלתא נפיק חד עיבר לכל אינון דלתתא, ויהבין אגר חוורתא לעתיק יומין כד עאלין בחושבנא תחות שרביטא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלו עמוד א

ולקביל דא - **בקע לגולגלת** (שמות לח כו) לתתא כד עאלין בחושבנא. והאי **בקע** - אגר חוורתא אשתכח מניה לעתיק יומין.

בחלליה דגולגלתא דא - תלת חללין אשתכחו דשרייא מוחא בהו. וקרומא דקיק חפייא עלייהו. אבל לא קרומא קשישא סתימא כעתיק יומין. ובגין דא האי מוחא אתפשט ונהיר לתלתין ותרין שבילין. הדא הוא דכתיב **ונהר יוצא מעדן** (בראשית ב י) .

ותאנא: בתלת חללין דגולגלתא מוחא שרייא.

מחללא חד מתבקע חד מבועא לארבע סטרין, ונפיק מההוא מוחא דשרייא בהאי חללא תלתין ותרין שבילין רוחין דחכמתא.

מחללא תניינא מתבקע ומתפשט חד מבועא אחרא ומתפתחין חמשין תרעין. מאלין חמשין תרעין אתאחדן חמשין יומין דאורייתא, חמשין שנין דיובלא, חמשין אלף דרין דזמין קב״ה לאתבא רוחיה ליה ולשרייא ביה.

מחללא תליתאה נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין דדעתא שרייא עלייהו ודרי בהו. והאי חללא שרי חלליה בין האי חללא ובין האי חללא, ואתמליין מתרין סטרין כל אינון אדרין. הדא הוא דכתיב **ובדעת חדרים ימלאו** (משלי כד ד) .

ואילין תלת מתפשטין בכל גופא להאי סטרא ולהאי סטרא. ובאינון אחיד כל גופא ואחיד בהו גופא מכל סטרוי. ובכל גופא אתפשטן ואשתכחן.

תאנא: בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן. ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא. ולית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא דאחידן ביה דכיין ומסאבן. ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא במסאבא; בכל אינון סטרין דאינון דכיין, בכל אינון סטרין דאינון מסאבן.

יתבין קוצי מסתבכין ותקיפין. מנהון שעיעין ומנהון תקיפין. ובכל קוצא וקוצא יתבין נימין תלין על תלין. מתלהטן ותליין כגיבר תקיף מארי נצח קרבין. בתקונא יאה בתקונא שפירא תקיפא. רברבין ותקיפין. הדא הוא דכתיב **בחור כארזים** (שיר ה טו) .

מתתקנין קוצין דשערי ותליין תלין על תלין מהאי סטרא להאי סטרא על גולגלתא. הדא הוא דכתיב **קווצותיו תלתלים** (שיר ה יא) .

ותאנא: יתבין תלי תלין - משום דמשיכין ממבועין סגיאין דתלת רהטי מוחא. **ממבועא דחללא חד דגולגלתא** - אתמשכן שערי במשיכותא, ומתעבדין תלין דתליין מכמה מבועין דאתמשכן מהאי חללא. **מחללא תניינא** נפקי חמשין מבועין, ואתמשכן שערי מאינון מבועין במשיכותא, ומתעבדין תלין דתליין ומתערבין בקוצין אחרנין. **מחללא תליתאה** נפקי אלף אלפין אדרין ואכסדראין, ואתמשכן שערי במשיכותא מכלהו.

ובגין כך אינון קוצין תלין על תלין.

וכלהו משיכן דאתמשכן מתלת חללין דמוחא דגולגלתא. וכל אינון נימין וכל אינון קוצי - תליין וחפיין לסטרא דאודנין, ובגין כך כתיב **הטה אלהי אזנך ושמע** (דניאל ט יח) .

ובהאי תלין תליין ימינא ושמאלא, נהורא וחשוכא, רחמי ודינא. וכל ימינא ושמאלא תלי בהאי ולא בעתיקא.

בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין. ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגון בארחין דפקודי דאורייתא, דכתיב **כל ארחות יהוה חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו** (תהלים כה י) .

תאנא: בכל קוצא וקוצא מתאחדן אלף אלפין מארי דיבבא ויללה דתליין בכל קוצא וקוצא מאינון תקיפין. ומאינון שעיעין - מאריהון דמתקלא. בגין כך אית ימינא ואית שמאלא.

מצחא דגולגלתא - אשגחותא דאשגחותא ! ולא מתגלייא בר ההוא זמנא דצריכין חייביא לאתפקדא ולעיינא בעובדיהון.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלו עמוד ב

ותאנא כד אתגלייא האי מצחא - אתערו כל מאריהון דדינא, וכל עלמא בדינא אתמסר. בר ההיא שעתא כד סליקו צלותהון דישראל לקמי עתיק יומין ובעי לרחמא על בנוי - גלי מצחא דרעוא דרעוין ונהיר בהאי דזעיר אנפין ואשתכיך דינא.

בהאי מצחא נפיק חד שערא דמתפשט ביה ממוחא דאפיק חמשין תרעין. וכד אתפשט - אתעביד מצחא דאשגחותא לחייבי עלמא, לאינון דלא מתכספי בעובדיהון. הדא הוא דכתיב **ומצח אשה זונה היה לך מֵאַנְתְּ הַכָּלֵם** (ירמיה ג ג) .

ותניא: שערא לא קאים בהאי אתר דמצחא בגין דאתגלייא לאינון דחציפין בחובייהו. ובשעתא דמתער קב״ה לאשתעשעא עם צדיקייא - נהירין אנפוהי דעתיק יומין באנפוי דזעיר אנפין ומתגליא מצחיה, ונהיר להאי מצחא, וכדין אתקרי **עת רצון**. וכל שעתא ושעתא דדינא תלי והאי מצחא דזעיר אנפין אתגלייא - אתגלייא מצחא דעתיקא דעתיקין ואשתכיך דינא ולא אתעביד.

תאנא: האי מצחא אתפשט במאתן אלף סומקי דסומקי דאתאחדן ביה וכלילן ביה. וכד אתגלייא מצחא דזעיר אנפין - אית רשותא לכלהו לחרבא. וכד אתגלייא מצחא דרעוא דרעוין דנהיר להאי מצחא - כדין כלהו משתככין.

ותניא: עשרין וארבע בתי דיני משתכחין בהאי מצחא, וכלהו אקרון **נצח**. ובאתוון רצופין הוא **מצח**. ואית מצח ואית נצח דאינון נצחים. והיינו דתנן **נצח נצחים**. ואינון במצחא ומתפשטן מנהון בגופא באתרין ידיען.

תניא: מאי דכתיב **וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם**? (ש״א טו כט)

האי רזא אוקימנא. כל ההוא נצח דאתפשט בגופא - זמנין דתלי על עלמא למידן, ותב ומתחרט ולא עביד דינא אי תייבין. מאי טעמא? משום דקאי בדוכתא דאקרי **אדם** ויכיל לאתחרטא. אבל אי באתר דאתקרי **ראש** אתחזי ואתגלייא האי נצח - לאו הוא עידן ואתר לאתחרטא. מאי טעמא? משום דלא הוה מאתר דאקרי **אדם** - דהא לא אתגלי פרצופא וחוטמא אלא מצחא בלחודוי. ובאתר דלא אשתכח פרצופא לא אקרי **אדם**. ובגין כך **לא אדם הוא להנחם** כנצח דבשאר תקוני גופא.

עינוי דרישא משתניין משאר עיינין.

שריקותא דבגבתא דעל ריסי עיינין מכחלן באוכמתא. תליין תלין על תלין דשערי. ואינון תקונא דעל עיינין ברישא דמצחא. ומתאחדן מתרווייהו שבע מאה אלפי מארי דאשגחותא.

בכסותא דעיינין להטין אלף וארבע מאה רבוא דמתאחדן בגבינין דאינהו כסותא, ואשגחותא דעינא דעתיק יומין עלייהו. ובשעתא דסלקין אינון כסותא - אתחזי כמאן דאתער משנתיה ואתפקחן עינוי וחמאן לעינא פקיחא ואסתחן בחד חוורא דעינא טבא. הדא הוא דכתיב **רוחצות בחלב** (שיר ה יב) - מאי **בחלב**? בחוורא קדמאה דעינא טבא. ובההיא שעתא אשתכח אשגחותא דרחמי.

[ספרים אחרים: ובגין כך צלותא דישראל סלקא בגין דיפקח עינוי ויתסחון בההוא חוורא]

ועל דא צלי דוד **עורה למה תישן אדני הקיצה** (תהלים מד כד) - דיפקח עינוי ויתסחון בההוא חוורא.

וכל זימנא דעינוי לאו מתפקחן - כל מאריהון דדינין כפיין להו לישראל ושאר עמין שלטין עלייהו. ובזמנא דיפקח עינוי - יתסחן בעינא טבא, ורחמי על ישראל, ואסתחר עינא ועביד נוקמין בשאר עמין. הדא הוא דכתיב **העירה והקיצה**. **העירה** - לאתסחאה בההיא חוורא, **הקיצה** - למעבד נוקמין לאינון דכפיין לון.

עינוי כד אתפקחן - אתחזון שפירין כהני יונים **בסומק ואוכם וירוק**. חוור לא אתגלי אלא בזמנא דאסתכל בעינא טבא ומתסחאן כל אינון גוונין בההוא חוור. מאינון גוונין דמתגליין - נפקין שבעה עיינין דאשגחותא דנפקי **מאוכמא דעינא**.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלז עמוד א

הדא הוא דכתיב **על אבן אחת שבעה עינים** (זכריה ג ט) . מאן **אבן אחת**? אוכמתא דעינא.

מסומקא נפקין שבעה רהיטין דסמכין לסטר שמאלא, ומתלהטין באשא דלסטר צפון. ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין דחייביא. הדא הוא דכתיב **שבעה אלה עיני יהוה המה משוטטים בכל הארץ** (זכריה ד י) .

מירוקא נפקין שבעה טהירין דקטרא דלסטר דרומא, ומתאחדן לאתפשטא בעלמא לגלאה ארחין ועובדין דבני נשא בין טב בין ביש, דכתיב **כי עיניו על דרכי איש וגו׳** (איוב לד כא) .

וכד אסתחאן בחוורא משתכחין כלהו לאשגחא לכל מארי קשוט, לאוטבא עלמא בגינהון. וכל אשגחותא דההוא חוורא הוי לטב על ישראל, ואשגח בסומקא למאן דעאקין להו. הדא הוא דכתיב **ראה ראיתי** (שמות ג ז) . **ראה** - לאוטבא לון. **ראיתי** - לנקמא לון מדעקין לון. ובגין כך כתיב **עורה למה תישן אדני הקיצה אל תזנח לנצח. עורה והקיצה** - תרי אשגחותא. תרי פקיחין. תרי טבן - רחמי ונוקמין.

גוונא קדמאה - סומקא בגו סומקא, כליל וסתים. כל סומקין מקמיה לא אתחזון. סוחרניה דההוא סומקא אסחר חד חוטא אוכמא ואקיף ליה.

גוונא תניינא - אוכמא. כאבנא חד דנפיק מתהומא, חד זמן לאלף שנים בימא רבא. וכד נפיק האי אבנא - אתי רגשא ותקפא על ימא, וקליה דימא וגלגלוהי אזלין ואשתמעו לנונא רבא דאקרי ׳לויתן׳. ונפיק מתהומא. והאי אבנא מתגלגלא בתוקפא דימא ונפיק לבר. והיא אוכמא - דכל אוכמין סתימין קמה!

וכך היא אוכמותא דעינא! אוכמא דכליל וסתים כל שאר אוכמין. וסוחרניה דההוא אוכמא אסחר חד חוטא סומקא ואקיף להההוא אוכמא.

גוונא תליתאה - ירוקא דירוקי דכליל וסתים כל ירוקין. ובסוחרניה דההוא ירוקא אסחרו תרין חוטין; חוטא סומקא לסטר חד, וחד חוטא אוכמא לסטר חד. ואקיפין להההוא ירוקא.

וכד אסתחר חוורא ואתסחי עינא - כל אינון גוונין לא משתכחין ומשתקעין לתתא, ולא אתחזי בר ההוא חוורא דנהיר מעתיק יומין. ונהירין מניה כל אינון דלתתא. ולית גוונא אתחזייא בר ההוא חוורא בלחודוי. ובגין כך אסתלקו כל מאריהון דסומקא ואוכמא, דאינון תאומין כחדא.

הדא הוא דכתיב **שניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות** (שיר ד ב) . מאי **מן הרחצה**? מההוא אסחותא דעינא קדישא עלאה. **שכלם מתאימות** - מתערבן דא בדא ואתדבקן דא בדא. ומה דאמר **שניך כעדר הקצובות** ואת אמרת **שכלם מתאימות** - כלומר חוורא דלהון כההוא חוורא דעיינין כד אתסחאן בחוורתא דעינא עלאה.

ודא זמינין למנדע צדיקייא ולמחזי ברוחא דחכמתא כמה דאת אמר **כי עין בעין יראו** (ישעיה נב ח) . אימתי? **בשוב יהוה ציון**. וכתיב **אשר עין בעין נראה אתה יהוה** (במדבר יד יד) . וכדין פקיחותא דעיינין לטב.

ואית פקיחותא דעיינין לטב ואית פקיחותא דעיינין לביש ולטב כמה דכתיב **פקח עיניך וראה שוממותינו וגו׳** (דניאל ט יח) . ודא הכא לטב ולביש. וכתיב **עינך תראנה ירושלם נוה שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח** (ישעיה לג כ) . הא הכא לטב ולביש דלא אתעביד דא בלא דא.

תנא **בצניעותא דספרא**: מהו **עינך תראנה ירושלם נוה שאנן**? וכי ירושלם נוה שאנן הוא?! והא כתיב **צדק ילין בה** (ישעיה א כא) , ובאתר דאשתכח צדק לאו שקיט ולאו שאנן הוא!?

אלא **עינך תראנה ירושלם נוה שאנן - נוה שאנן** לעתיק יומין אתמר, דההוא עינא שקיט ושאנן. עינא דרחמי. עינא דלא נטיל מאשגחותא דא לאשגחותא אחרא. ובגין כך כתיב **עינך תראינה** חסר יו״ד ולא ״עיניך״. ומה דאמר ׳ירושלם׳ ולא ׳ציון׳ -- הכי אצטריך! לאכפייא לדינא דאשתכח בה ולרחמא עלה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלז עמוד ב

ותאנא: דכתיב **צדק ילין בה** - דבה אשתכחו גזרי דינין יתיר מכל שאר אתרי!

ותאנא: כתיב **עיני יהוה אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה** - השתא **עיני יהוה אלהיך בה**. וכדין פקיחותא דעיינין בה לטב ולביש בגין דאית בהו ימינא ושמאלא, דינא ורחמי. ולזמנא דאתי - ישתכח בה עינא חד דרחמי! עינא דעתיקא דעתיקין! הדא הוא דכתיב **וברחמים גדולים אקבצך** (ישעיה נד ז).

כיון דאמר **רחמים** מהו **גדולים**? אלא אית רחמי ואית רחמי. רחמי דעתיק דעתיקין אינון אקרון **רחמים גדולים**. רחמי דזעיר אנפין אקרון **רחמים** סתם. ובגין כך **וברחמים גדולים אקבצך** דעתיק יומין.

תאנא: בהני עיינין - בתרין גוונין מנייהו בסומקא ואוכמא - שראן תרין דמעין. וכד בעי קודשא דקודשין לרחמא על ישראל - אחית תרין דמעין לאתבסמא בימא רבא. מאן **ימא רבא**? ימא דחכמתא עלאה. כלומר דיתסחון בנהרא במבועא דנפיק מחכמתא רבא ומרחם להו לישראל.

חוטמא

תאנא **בצניעותא דספרא**: חוטמא דזעיר אנפין - בחוטמא אשתמודע פרצופא! בהאי חוטמא אתפרשא מלה דכתיב **עלה עשן באפו וגו'** (תהלים יח ט). **עלה עשן באפו** - בהאי תננא אתכללו אשא וגחלי דנורא. דלית תננא בלא אשא ולא אשא בלא תננא. וכלהו אסתליקו ונפקין מחוטמוי.

ותאנא: כד אתחברו תלת אלין דכלילן בהאי תננא דנפיק מחוטמא - אתקמט חוטמא ונשיב ונפיק תננא אוכמא וסומקא ובין תרי גווני. וקרינן ליה **אף וחימה ומשחית**.

ואי תימא - **אף וחימה** כתיב **כי יגורתי מפני האף והחמה** (דברים ט יט) דאינון תננא אוכמא וסומקא. **משחית** מנא לן? דכתיב **לפני שחת יהוה את סדום ואת עמורה** (בראשית יג י). **שחת** - המשחית בנורא דליק מוקדא.

ותאנא: חמש גבוראן אינון בהאי זעיר אנפין ואסתלקו 1,400 גבוראן. ומתפשטאן בחוטמוי, בפומא, בדרועי, בידין, באצבעין. ובגין כך כתיב **מי ימלל גבורות יהוה** (תהלים קו ב) - **גבורת** כתיב. כתיב הכא **גבורות** וכתיב התם **לך יהוה הגדולה והגבורה** (דה"א כט יא)! אלא הכי תאנא - כד אתחבראן כלהו גבוראן כחדא אתקרי 'גבורה' חדא.

וכלהו גבוראן שריין לנחתא מחוטמוי. ומהאי תליין אלף וארבע מאה רבוא לכל חד מנייהו. ובהאי תננא דאפיק מחוטמוי תליין אלף וארבע מאה דסטר גבורה דא. וכלהו גבוראן תליין מהאי חוטמא דכתיב **דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו** (תהלים קמה ד). וכד שארי גבורה דא - כלהו גבוראן מתלהטן ושטאן עד דנחתן ל**להט החרב המתהפכת** (בראשית ג כד).

כתיב **כי משחיתים אנחנו את המקום הזה** (בראשית יט יג), וכתיב **לפני שחת יהוה את סדום ואת עמורה** (בראשית יג ג), וכתיב **ויהוה המטיר על סדום ועל עמורה** (בראשית יט כד)!?

אלא הכי תאנא: לא דיין לרשעים וכו' אלא דמהפכי מדת רחמים למדת הדין. והיאך מהפכי? והא כתיב **אני יהוה לא שָׁנִיתִי** (מלאכי ג ו)!? אלא בכל זמנא דעתיק דעתיקי רישא חוורא רעוא דרעוין אתגליין - רחמין רברבין אשתכחו בכלא! ובשעתא דלא אתגלייא - כל זיינין דזעיר אנפין זמינין. וכביכול רחמי עביד דינא ההוא עתיקא דכלא. דתניא כד אתגלייא עתיקא דעתיקין רעוא דרעוין - כלהו בוציני דאתקרון בשמא דא נהירין, ורחמי אשתכחו בכלא. ובשעתא דלא אתגלי טמירא דטמירין ולא אתנהרן אלין בוציני - מתערין דיני ואתעביד דינא. מאן גרים להאי דינא? רעוא דרעוין דלא אתגלי! ובגין כך מהפכין חייביא רחמי לדינא.

ומה דאמר הכא **מאת יהוה מן השמים** - בזעיר אנפין אתמר. ומשמע דכתיב **מן השמים** - אש ומים, רחמי ודינא. לאפקא מאן דלית ביה דינא כלל.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלח עמוד א

תאנא האי חוטמא זעיר. וכד שארי תננא לאפקא - נפיק בבהילו ואתעבד דינא. ומאן מעכב להאי חוטמא דלא יפיק תננא? חוטמא דעתיקא קדישא, דהוא אקרי **ארך אפים** מכלא.

והיינו רזא דתנינן **יהוה | יהוה** (שמות לד ו) - פסיק טעמא בגווייהו. בכלהו אתר דשמא אדכר תרי זמני - פסיק טעמא בגווייהו. כגון **אברהם אברהם** (בראשית כב יא) , **יעקב יעקב** (בראשית מו ב) , **שמואל שמואל** (ש״א ג י) - כלהו פסיק טעמא בגווייהו. חוץ מ**משה משה** (שמות ג ד) דלא פסיק טעמא בגווייהו.

מאי טעמא? **אברהם | אברהם** - בתראה שלים, קדמאה לא שלים; דהשתא שלים בעשר נסיוני. ובגין כך פסיק טעמא בגווייהו, דהשתא לא הוה איהו כדקדמיתא. **יעקב | יעקב** - בתראה שלים, קדמאה לא שלים; דהשתא אתבשר ביוסף ושראת עליה שכינתא. ועוד דהשתא אשתלים בארעא אילנא קדישא כגוונא דלעילא - בתריסר תחומין בשבעין ענפין, מה דלא הוה בקדמיתא. ובגיני כך בתראה שלים, קדמאה לא שלים, ופסיק טעמא בגווייהו. **שמואל | שמואל** - טעמא פסיק בגויה. מאי טעמא? בתראה שלים, קדמאה לא שלים; דהשתא הוא נביאה, וקודם לכן לא הוה נביאה.

אבל **משה משה** - לא אפסיק טעמא בגווייהו. דמיומא דאתיליד - שלים הוה! דכתיב **ותרא אותו כי טוב הוא** (שמות ב ב) .

אוף הכא **יהוה | יהוה** פסיק טעמא בגווייהו; קדמאה שלים, בתראה שלים בכלהו. ומשה באתר דינא אמר לנחתא לון מעתיקא קדישא רחמין לזעיר אנפין. דהכי תנינן **כמה חילא דמשה דאחית מכילן דרחמי לתתא!**.

וכד אתגלי עתיקא בזעיר אנפין - כלא ברחמי אתחזון. וחוטמא אשתכיך ואשא ותננא לא נפיק. כמה דאת אמר **ותהלתי אחטם לך** (ישעיה מח ט) .

ותאנא: בתרין נוקבין דחוטמא - בחד נוקבא נפיק תננא להיט ומשתקעא בנוקבא דתהומא רבא, ומחד נוקבא נפיק אשא דאוקיד בשלהובוי ומתלהטא באלף וארבע מאה עלמין דבסטר שמאלא. ומאן דגרים לקרבא בהאי אקרי **אש יהוה** - אשא דאכלא ואוקיד כל שאר אשין.

והאי אשא לא אתבסם אלא באשא דמדבחא. והאי תננא דנפיק מנוקבא אחרא לא אתבסם אלא בתננא דקרבנא. וכלא תלייא בחוטמא! בגין כך כתיב **וירח יהוה את ריח הניחח** - דכלא בחוטמא תליין - לארחא האי חוטמא בתננא ואשא סומקא. ובגין כך אתקבל ברעוא.

והאי דכתיב **ויחר אף יהוה** (במדבר יב ט) , **וחרה אף יהוה** (דברים יא יז) , **וחרה אפי** (שמות כב כג) , **פן יחרה אף יהוה** (דברים ו טו) - כלא בזעיר אנפין אתמר ולא בעתיקא.

תאנא: כתיב **הטה אלהי אזנך ושמע** - האי **אודנא** דאתעביד תחות שערי, ושערי תליין עליה.

ואודנא אתעביד ברשומי רשימין לגאו, כמה דעביד דרגא בעקימא. מאי טעמא בעקימא? בגין דיתעכב קלא לאעלא במוחא ויבחין ביה מוחא ולא בבהילו בגין למשמע טב וביש.

ותאנא: מהאי עקימא דבגו אודנין תליין כל אינון מארי דגדפין דכתיב בהו **כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר** (קהלת י כ) .

בגו אודנא נטיף מתלת חללי דמוחא להאי נוקבא דאודנין. ומההוא נטיפא עייל קלא בההוא עקימא, ואתצריך בההוא נטיפא בין טב ובין ביש. טב דכתיב **כי שומע אל אביונים יהוה** (תהלים סט לד) . ביש דכתיב **וישמע יהוה ויחר אפו ותבער בם אש יהוה** (במדבר יא א) .

והאי אודנא סתים לבר. ועקימא עייל לגו להההוא נוקבא דנטיפא מן מוחא בגין למכנש קלא לגאו דלא יפוק לבר, ויהא נטיר וסתים מכל סטרוי. בגין כך הוא רזא.

ווי להההוא דמגלי רזין! דמאן דמגלי רזין כאילו אכחיש תקונא דלעילא דאתתקן למכנש רזין ולא יפקון לבר.

תניא: בשעתא דצווחין ישראל בעאקא ושערי מתגליין מעל אודנין - כדין עייל קלא באודנין בההוא נוקבא דנטיף ממוחא וכנש במוחא, ונפיק בנוקבי דחוטמא, ואתזער חוטמא ואתחמם, ונפיק אשא ותננא מאינון נוקבין, ומתערין כל גבוראן ועביד נוקמין.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלח עמוד ב

ועד לא נפקין מאינון נוקבין אשא ותננא - סליק ההוא קלא לעילא ובטש ברישא במוחא, ונגדין תרין דמעין מעיינין. ונפק מנחירוי תננא ואשא בההוא קלא דנגיד לון לבר.

בההוא קלא דעייל באודנין אתמשכאן ומתערן כולי האי. בגין כך כתיב **וישמע יהוה ויחר אפו ותבער בם אש יהוה** - בההיא שמיעה דההוא קלא אתער כלא.

תנא: כתיב **הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ** (דניאל ט יח) - כלומר ארכין. שית מאה אלף רבוא אינון מאריהון דגדפין דתליין באלין אודנין, וכלא אתקרון **אזני יהוה**. ומה דאתמר **הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ** (תהלים פו א) - **אזנך** - בזעיר אנפין אתמר.

מסטרא דחד חללא דמוחא תליין אודנין. ומחמשין תרעין דנפקין מההוא חללא אית תרעא חד דנגיד ונפיק ואתפתח בההוא נוקבא דאודנא. ומסטרא דאתפשטותא דההוא חללא דחמשין תרעין אתפשט בגופא באתר דלבא שארי. ועל דא באודנא קרי ביה ׳בחינה׳ ובלבא קרי ביה ׳בחינה׳ דכתיב כי **אזן מלין תבחן** (איוב לד ג) וכתיב **ובוחן לבות וכליות** (תהלים ז י) - משום דמאתר חד מתפשטין.

תאנא **בצניעותא דספרא**: כמה דאודנא דא אבחן בין טב ובין ביש - כך כלא. דבזעיר אנפין אית סטרא דטב וביש, ימינא ושמאלא, רחמי ודינא. והאי אודנא כליל במוחא, ומשום דאתכלל במוחא ובחללא חד - אתכליל בקלא דעייל ביה. ובאודנא קרי ביה שמיעה ובשמיעה אתכליל בינה - **שמע** כלומר **הבן**. אשתכח דכלא בחד מתקלא אתקל! ומלין אלין למאריהון דמארין אתיהבן למשמע ולאסתכלא ולמנדע.

תא חזי כתיב **יהוה שמעתי שמעתך יראתי וגו׳** (חבקוק ג ב) . האי קרא אשתמודע דכד נביאה קדישא שמע ואסתכל וידע וקאים על תקונין אלין כתיב **יראתי** - תמן יאות הוא לדחלא ולאתבר קמיה. האי בזעיר אנפין אתמר.

כד אסתכל וידע מה כתיב? **יהוה פעלך בקרב שנים חייהו** (חבקוק ג ב) - האי לעתיק יומין אתמר. ובכל אתר דישתכח **יהוה יהוה** ביו״ד ה״א תרי זמני, או באלף דל״ת ויו״ד ה״א - חד לזעיר אנפין וחד לעתיקא דעתיקין. ואף על גב דכלהו חד וחד שמא אקרו.

ותנינן: אימתי אקרי שם מלא? בזמנא דכתיב **יהו״ה אלהים** - דהאי הוא שם מלא דעתיק דכלא ודזעיר אנפין. וכלא הוא **שם מלא** אקרי. ושאר לא אקרי **שם מלא**. כמה דאוקימנא **ויטע יהוה אלהים** - שם מלא בנטיעות גנתא. ובכל אתר **יהו״ה אלהים** אתקרי שם מלא.

יהוה יהוה - כלא הוא בכללא. וההוא זמנא אתערון רחמין בכלא.

יהוה פעלך בקרב שנים חייהו - לעתיק יומין אתמר. מאן **פעלך**? זעיר אנפין.

בקרב שנים - אינון **שנים קדמוניות** דאקרון **ימי קדם** ולא אקרון **שנות עולם**. **שנים קדמוניות** - אינון **ימי קדם**, **שנות עולם** - אלין **ימי עולם**. והכא **בקרב שנים** - מאן **שנים**? **שנים קדמוניות**. חיֵיהו למאן? חייהו לזעיר אנפין, דכל נהירו דיליה מאינון ׳שנים קדמוניות׳ אתקיימו. ובגין כך אמר **חייהו**.

ברוגז רחם תזכור - להההוא חסד עלאה דעתיקא דעתיקין דביה אתער רחמין לכלא למאן דבעי לרחמא ולמאן דיאות לרחמא.

תאנא: אמר ר׳ שמעון, אסהדנא עלי שמיא ולכל אלין דעלנא קיימין - דחדאן מלין אלין בכלהו עלמין, וחדאן בלבאי מלי. ובגו פרוכתא עלאה דפריסא עלנא מתטמרין וסלקין, וגניז להו עתיקא דכלא, גניז וסתים מכלא. וכד שרינא למללא - לא הוו ידעין חברייא דכל הני מלין קדישין מתערין הכא! זכאה חולקיכון חברייא דהכא, וזכאה חולקי עמכון בעלמא דין ובעלמא דאתי!

פתח ר׳ שמעון ואמר: **ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם וגו׳** (דברים ד ד)

מאן עמא קדישא כישראל דכתיב בהו **אשריך ישראל מי כמוך** (דברים לג כט) וכתיב **מי כמוכה באלים יהוה** (שמות טו יא) ! משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין, ובעלמא דאתי יתיר מהכא!

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קלט עמוד א

דהתם לא מתפרשן מניה מההוא צרורא דצרירין ביה צדיקיא. הדא הוא דכתיב **ואתם הדבקים ביהוה** ולא כתיב ״הדבקים ליהוה״ אלא **ביהוה** ממש.

תאנא: כד נחית מן דיקנא יקירא עלאה דעתיקא קדישא סתים וטמיר מכלא משחא דרבות קדישא לדיקנא דזעיר אנפין - אתתקן דיקנא דיליה בתשעה תקונין. ובשעתא דנהיר דיקנא יקירא דעתיקא דעתיקין בהאי דיקנא דזעיר אנפין - נגדין תליסר מבועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא. ומשתכחין ביה עשרין ותרין תקונין. ומניה נגדין עשרין ותרין אתוון דאורייתא דשמא קדישא. ---------- (נוסח אחר מתחיל מקל"ח ע"ב)

משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין, ובעלמא דאתי יתיר מהכא. דהתם לא מתפרשין מההוא צרורא דחיי דצרירין ביה צדיקייא הדא הוא דכתיב **ואתם הדבקים ביהוה** - בה׳ ממש. עלייכו כתיב **אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביהוה** (דברים לג כט) וכתיב **מי כמוכה באלים יהוה** (שמות טו יא) .

השתא אתכוונו דעתא לאוקורי למלכא ולאוקיר יקרא דדיקנא קדישא דמלכא !

תנא: מתתקן דיקנא עלאה דיקנא קדישא בטתשעה תיקונין, ודא איהו דיקנא דזעיר אנפין. וכד נחית מן דיקנא יקירא עילאה דעתיקא קדישא בהאי דיקנא דזעיר אנפין - נגדין תליסר מבועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה עשרין ותרין אתוון דשמא קדישא. ---------- **ואי תימא דיקנא לא אשתכח ולא אמר שלמה אלא לחייו ! ?**

אלא הכי תאנא **בצניעותא דספרא**: כל מה דאטמר וגניז ולא אדכר ולא אתגלייא - ההוא מלה הוי עלאה ויקירא מכלא ! ובגין דא הוא סתים וגניז. ודיקנא משום דהוא שבחא ושלימותא ויקירותא מכל פרצופא - גנזיה קרא ולא אתגלייא.

ותאנא: האי דיקנא דאיהו שלימותא דפרצופא ושפירותא דזעיר אנפין - נפיק מאודנוי ונחית וסליק וחפי בתקרובתא דבוסמא. מאי תקרובתא דבוסמא? כמה דאת אמר **לחייו כערוגת הבושם** (שיר ה יג) .

בתשעה תקונין אתתקן האי דיקנא דזעיר אנפין, בשערי אוכמי מתתקנא בתקונא שפיר. כגבר תקיף שפיר למחזי דכתיב **בחור כארזים** (שיר ה טו) .

תקונא קדמאה - מתתקן שערא מלעילא, ונפיק ההוא ניצוצא בוצינא דקרדינותא, ונפיק מכללא דאוירא דכיא ובטש בתחות שערא דרישא מתחות קוצין דעל אודנין. ונחית מקמי פתחא דאודנין נימי על נימי עד רישא דפומא.

תקונא תניינא - נפיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא. ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא, נימין על נימין, בתקונא שפירא.

תקונא תליתאה - מאמצעיתא דתחות חוטמא מתחות תרין נוקבין נפיק חד ארחא, ושערין זעירין תקיפין מליין להההוא ארחא, ושאר שערין מליין מהאי גיסא ומהאי גיסא סוחרניה דההוא ארחא. וארחא לא אתחזי לתתא כלל, אלא ההוא ארחא דלעילא דנחית עד רישא דשפוותן. ותמן שקיעא ההוא ארחא.

תקונא רביעאה - נפיק שערא ואתתקן וסליק וחפי בעלעוי דתקרובתא דבוסמא.

תקונא חמשאה - פסיק שערא ואתחזיין תרין תפוחין מכאן ומכאן, סומקן כהאי וردא סומקא. ומתלהטן 270 עלמין דמתלהטין מתמן.

תקונא שתיתאה - נפק שערא כחד חוטא בסחרניה דדיקנא, ותליין עד רישא דמעוי. ולא נחית עד טבורא.

תקונא שביעאה - דלא תליין שערי על פומא. ופומא אתפני מכל סטרוי. ויתבין שערי בתקונא סחור סחור ליה.

תקונא תמינאה - דנחתין שערי בתחות דיקנא, דמחפיין קדלא דלא אתחזיא. כלהו שערי דקיקין נימין על נימין, מליין מכל סטרוי.

תקונא תשיעאה - אתמשכן שערי כלהו בשקולא מעלייא עד אינון שערי דתליין. כלהו בשקולא שפיר כחד גיבר תקיף מארי נצח קרבין.

בתשעה תקונין אלין נגדין ונפקין תשעה מבועין דמשח רבות דלעילא. ומההוא משח רבות נגדין לכל אינון דלתתא.

תשעה תקונין אלין אשתכחו בדיקנא דא. ובשלימות תקונא דדיקנא דא אתקרי ׳גיבר תקיף׳. דכל מאן דחמי דיקנא קיימא בקיומיה - תלייא ביה גבורה תקיפא.

עד כאן תקונא דדיקנא עלאה דזעיר אנפין.

אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה: *"קום ברי ! סלסל תקונא דדיקנא דמלכא קדישא בתקונוי אלין ! "*

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא**)**

דף קלט עמוד ב

קם ר׳ אלעזר פתח ואמר: **מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה. יהוה לי לא אירא מה יעשה לי אדם. יהוה לי בעזרי ואני אראה בשנאי. טוב לחסות ביהוה מבטח באדם. טוב לחסות ביהוה מבטח בנדיבים** ט

תנא: הכא תשעה תקונין דבדיקנא דא. להני תקונין אצטריך דוד מלכא בגין לנצחא לשאר מלכין ולשאר עמין.

תא חזי כיון דאמר הני תשעה תקונין לבתר אמר **כל גוים סבבוני בשם יהוה כי אמילם** (תהלים קיח י) .

אמר: *״הני תקונין דאמינא למאי אצטריכנא? משום דכל גוים סבבוני ! ובתקונא דדיקנא דא - תשעה תקונין דאינון שם יהוה - אשצינון מן עלמא ! הדא הוא דכתיב **בשם יהוה כי אמילם**״.*

ותנא **בצניעותא דספרא**: **תשעה תקונין** אמר דוד הכא ! **שיתא** אינון בשמא קדישא - דשית שמהן הוו. **ותלת אדם**.

ואי תימא תרין אינון ! ? -- תלתא הוו ! דהא **נדיבים** בכלל **אדם** הוו.

תנא: שיתא שמהן דכתיב **מן המצר קראתי יה** - חד. **ענני במרחב יה** - תרין. **יהוה לי לא אירא** - תלת. **יהוה לי בעוזרי** - ארבע. **טוב לחסות ביהוה** - חמשה. **טוב לחסות ביהוה** - שיתא.

אדם תלת דכתיב: **יהוה לי לא אירא מה יעשה לי אדם** - חד. **טוב לחסות ביהוה מבטוח באדם** - תרי. **טוב לחסות ביהוה מבטוח בנדיבים** - תלת.

ותא חזי רזא דמלה ! דבכל אתר דאדכר **אדם** הכא - לא אדכר אלא בשמא קדישא. דהכי אתחזי. משום דלא אקרי **אדם** אלא במה דאתחזי ליה. ומאי אתחזי ליה? שמא קדישא ! דכתיב **וייצר יהוה אלהים את האדם** - בשם מלא דהוא **יהוה אלהים** כמה דאתחזי ליה. ובגין כך הכא לא אדכר **אדם** אלא בשמא קדישא.

ותנא: כתיב **מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה**. תרי זמני **יה יה** לקביל תרי עלעוי, דשערי אתאחדן בהו. ומדחמא דשערי אתמשכאן ותליין - שארי ואמר **יהוה לי לא אירא...יהוה לי בעוזרי** - בשמא דלא חסר, בשמא דהוא קדישא. ובשמא דא אדכר **אדם**.

ומה דאמר **מה יעשה לי אדם** -- הכי הוא ! דתנא כל אינון כתרין קדישין דמלכא כד אתתקנן בתקונוי אתקרון **אדם** - דיוקנא דכליל כלא. ומה דאשתליף מתערא אתקרי שמא קדישא. תערא ומה דביה אתקרי **יהוה** ואתקרי **אדם**. בכללא תערא ומה דביה.

ואלין תשעה תקונין דאמר דוד הכא - לאכנעא שנאוי. בגין דמאן דאחיד דיקנא דמלכא ואוקיר ליה ביקירו עילאה - כל מה דבעי מן מלכא - מלכא עביד בגיניה.

מאי טעמא דיקנא ולא גופא?

אלא גופא אזיל בתר דיקנא, ודיקנא לא אזיל בתר גופא

ובתרי גווני אתי האי חושבנא. חד - כדקאמרן. תרין - **מן המצר קראתי יה** - חד. **ענני במרחב יה** - תרי. **יהוה לי לא אירא** - תלת. **מה יעשה לי אדם** - ארבע. **יהוה לי בעוזרי** - חמש. **ואני אראה בשונאי** - שיתא. **טוב לחסות ביהוה** - שבעה. **מבטוח באדם** - תמנייא. **טוב לחסות ביהוה מבטוח בנדיבים** - תשעה.

מן המצר קראתי יה - מאי קא מיירי? אלא דוד - כל מה דאמר הכא - על תקונא דדיקנא דא קאמר !

מן המצר קראתי יה - מאתר דשארי דיקנא לאתפשטא דהוא אתר דחיק מקמי פתחא דאודנין, מעילא תחות שערי דרישא. ובגין כך אמר **יה יה** תרי זמני.

ובתר דאתפשט דיקנא ונחית מאודנוי ושארי לאתפשטא - אמר **יהוה לי לא אירא** - דהוא אתר דלא דחיק. וכל האי אצטריך דוד לאכנע תחותיה מלכין ועמין בגין יקרא דדיקנא דא.

ותאנא **בצניעותא דספרא**: כל מאן דחמי בחלמיה דדיקנא דבר נש עלאה אחיד בידיה או דאושיט ידיה ליה - ינדע דשלים הוא עם עלאי, וארמיה תחותיה אינון דמצערין ליה.

תנא: מתתקן דיקנא עלאה **בתשעה תקונין**. והוא דיקנא דזעיר אנפין בתשעה תקונין מתתקן.

רעיא מהימנא

דף קמ עמוד א

תקונא קדמאה - מתתקן שערא מעילא ונפיק מקמי פתחא דאודנין, מתחות קוצי דתליין על אודנין. ונחתין שערי נימין על נימין עד רישא דפומא.

תאנא: כל אלין נימין דבדיקנא - תקיפין יתיר מכל נימין דקוצין דשערי דרישא. ושערי דרישא אריכין, והני לאו אריכין. ושערי דרישא - מנהון שעיעי ומנהון קשישין.

ובשעתא דאתמשכן שערי חוורי דעתיק יומין לשערי דזעיר אנפין כתיב **חָכְמוֹת בַּחוּץ תָּרוֹנָּה** (משלי א כ) . מאי **בחוץ**? בהאי זעיר אנפין. דמתחברן תרי מוחי. תרי מוחי סלקא דעתך?! אלא אימא ארבע מוחי! תלת מוחי דהוו בזעיר אנפין ואשתכחו בתלת חללי דגולגלתא דרישא, וחד מוחא שקיט על בורייה דכליל כל תלת מוחי, דאתמשך מניה משיכן כלילן שקילן בשערי חוורי להאי זעיר אנפין לתלת מוחי דביה.

ומשתכחן ארבע מוחי בהאי זעיר אנפין.

בגין כך אשתלימו ארבע פרשיות דכתיבין בתפילין - דאתכליל בהו שמא קדישא דעתיק יומין עתיקא דעתיקין, וזעיר אנפין. דהאי הוא שלימותא דשמא קדישא דכתיב **וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך** (דברים כח י) . **שם יהוה** - ׳שם יהוה׳ ממש, דאינון ארבע רהיטי בתי דתפילין.

ובגין כך **חכמות בחוץ תרנה** - דהכא משתכחין! דהא עתיקא דעתיקין סתימא דסתימין לא אשתכח ולא זמין חכמתא דיליה, משום דאית חכמתא סתימא דכלא ולא אתפרש.

ובגין דאתחברו ארבעה מוחין בהאי זעיר אנפין - אתמשכן ארבע מבועין מניה לארבע עיבר. ומתפרשן מחד מבועא דנפיק מכלהו. ובגין כך אינון ארבע.

ותאנא: האי חכמתא דאתכלילא בארבע - אתמשכא בהני שערי דאינון תליין תלין על תלין. וכלהו קשיין ותקיפין. ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי. ואלף אלפין ורבוא רבבן תליין מנייהו דליתהון בחושבנא. הדא הוא דכתיב **קווצותיו תלתלים** - תלי תלים. וכלהו קשיין ותקיפין לאתברא - כהאי חלמיש תקיף וכהאי טנרא דאיהי תקיפא. עד דעבדין נוקבין ומבועין מתחות שערא, ונגדין מבועין תקיפין לכל עיבר ועיבר ולכל סטר וסטר. ובגין דהני שערי אוכמי וחשוכן - כתיב **מגלה עמוקות מני חשך וַיּצֵא לָאוֹר צלמות** (איוב יב כב) .

ותאנא: הני שערי דדיקנא תקיפין משאר שערי דרישא. משום דהני בלחודייהו מתפרשן ומשתכחן, ואינון תקיפין באורחייהו. אמאי תקיפין? אי תימא משום דכלהו דינא - לאו הכי! דהא בתקונין אלין אשתכחו רחמי. ובשעתא דנחתין תליסר מבועי נהרי דמשחא - אלין כלהו רחמי.

אלא תאנא: כל הני שערי דדיקנא כלהו תקיפין. מאי טעמא? כל אינון דרחמי בעיין למהוי תקיפין לאכפייא לדינא. וכל אינון דאינהו דינא - הא תקיפין אינון!

ובין כך ובין כך בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין. כד בעי עלמא רחמין - רחמי תקיפין ונצחין על דינא, וכד בעי דינא - דינא תקיף ונצח על רחמי. ובגין כך בעיין למהוי תקיפין מתרין סטרין. דכד בעו רחמי - שערי דאינון ברחמי קיימין ומתחזיא דיקנא באינון שערי וכלא הוו רחמי. וכד בעייא דינא - אתחזייא דיקנא באינון שערי וכלא אתקיים בדינא.

וכד אתגלייא דיקנא קדישא חוורא - כל הני וכל הני מתנהרין ומתסחיין כמאן דאתסחי בנהרא עמיקא ממה דהוה ביה, ואתקיימו כלהו ברחמי, ולית דינא אשתכח. וכל הני תשעה כד נהרין כחדא - כלהו אתסחיין ברחמי.

ובגין כך אמר משה זמנא אחרא **יהוה ארך אפים ורב חסד** (במדבר יד יח) , ואִלו **אמת** לא קאמר. משום דרזא דמלה אינון תשעה מכילן דנהרין מעתיק יומין לזעיר אנפין. וכד אמר משה זמנא תנייא - תשעה תקונין אמר. ואינהו תקוני דיקנא דמשתכחי בזעיר אנפין ונחתין מעתיק יומין ונהרין ביה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמ עמוד ב

ובגין כך **אמת** תלייא בעתיקא, והשתא לא אמר משה **ואמת**.

תאנא: שערי דרישא דזעיר אנפין - כלהו קשישי, תלין על תלין ולא שעיעין. דהא חמינא דתלת מוחי בתלת חללי משתכחין ביה ונהרין ממוחא סתימאה. ומשום דמוחא דעתיק יומין שקיט ושכיך כחמר טב על דורדייה - שערוי כלהו שעיעין ומשיחין במשחא טב. ובגין כך כתיב **וְרֹאשׁוֹ כֶּעֱמַר נָקִא** (דניאל ז ט) .

והאי דזעיר אנפין - קשישין ולא קשישין; דהא כלהו תליין ולא מתקמטי. ובגין כך חכמתא נגיד ונפיק, אבל לא חכמתא דחכמתא דאיהי שכיכא ושקיטא. דהא תנינא דלית דידע מוחיה דעתיק יומין בר איהו. והאי דכתיב **אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה** (איוב כח כג) - בזעיר אנפין אתמר.

אמר רבי שמעון: *"ברוך ברי לקב"ה בעלמא דין ובעלמא דאתי!"*

תקונא תניינא. נפיק שערא וסליק מרישא דפומא עד רישא אחרא דפתחא דפומא, ונחית מתחות פומא עד רישא אחרא, נימין על נימין בתקונא שפיר.

"קום רבי אבא!"

קם ר' אבא פתח ואמר: כד תקונא דא מתתקן בדיקנא דמלכא - אתחזי כגבר תקיף, שפיר למחזי, רב ושליט. הדא הוא דכתיב **גדול אדונינו ורב כח** (תהלים קמז ה) . וכד אתבסם בתקונא דיקנא יקירא קדישא וישגח ביה - אקרי בנהירו דיליה **אל רחום וגו'**, והאי תקונא תניינא אתתקן. כד נהיר בנהירו דעתיק יומין - אתקרי **רב חסד**. וכד מסתכלי דא בדא אתקרי בתקונא אחרא **ואמת**, דהא נהירו אנפיה.

ותאנא: **נושא עון** אתקרי דא תקונא תניינא, כגוונא דעתיקא קדישא, אבל משום ההוא אורחא דנפיק בתקונא תליתאה תחות תרין נוקבין דחוטמא, ושערין תקיפין זעירין מליין להההוא אורחא - לא אתקרון הכא **נושא עון ועובר על פשע**. ואתקיימו באתר אחרא.

ותניא: 375 כלילן בחסד דעתיק יומין. וכלהו אקרון **חסדי קדמאי** דכתיב **איה חסדיך הראשונים** (תהלים פט נ) . וכלהו כלילן בחסד דעתיקא קדישא סתימא דכלא. וחסד דזעיר אנפין אקרי **חסד עולם**.

ובספרא דצניעותא קרי ביה לחסד קדמאה דעתיק יומין **רב חסד**, ובזעיר אנפין **חסד** סתם. ובגין כך כתיב הכא **ורב חסד** (שמות לד ו) וכתיב **נוצר חסד לאלפים** (שמות לד ז) סתם. ואוקימנא האי **רב חסד - מטה כלפי חסד**; לנהרא ליה ולאדלקא בוציני. דתאנא האי אורחא דנחית תחות תרין נוקבין דחוטמא ושערין זעירין מליין להההוא ארחא - לא אקרי ההוא ארחא **עובר על פשע**, דלית אתר לאעברא ליה בתרי גווני. חד - משום שערי דאשתכח בההוא ארחא הוא אתר קשיא לאעברא. וחד משום דנחית אעברא דההוא אורחא עד רישא דפומא ולא יתיר.

ועל דא כתיב **שפתותיו שושנים** - סומקין כורדא, **נוטפות מור עובר** - סומקא תקיף. והאי אורחא דהכא בתרי גווני לא אתבסם. מכאן מאן דבעי לאגזמא - תרי זמני בטש בידיה בהאי אורחא.

תקונא רביעאה - נפיק שערא ואתתקן, וסליק וחפי בעלעוי בתקרובתא דבוסמא. האי תקונא יאה ושפירא לאתחזיא. הוד והדר עלאה הוא. ותניא הוד עלאה נפיק ואתעטר ונגיד לאתאחדא בעלעוי, ואתקרי **הוד זקן**. ומהאי הוד והדר תליין אלין לבושי דאתלבש בהו ואינון פורפירא יקירא דמלכא, דכתיב **הוד והדר לבשת** (תהלים קד א) - תקונין דאלבש בהו ואתתקן בהאי דיוקנא דאדם, יתיר מכל דיוקנין.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמא עמוד א

ותאנא: האי הוד כד אתנהר בנהירו דדיקנא עלאה ואתפשט בשאר תקונין נהורין - האי הוא **נושא עון** מהאי גיסא **ועובר על פשע** מהאי גיסא. ובגין כך **לחייו** כתיב.

ובצניעותא דספרא אקרי **הוד והדר ותפארת** - דהא **תפארת** הוא **עובר על פשע** שנאמר **ותפארתו עבור על פֶּשַׁע** (משלי יט יא) . אבל האי תפארת לא אוקימנא אלא בתקונא תשיעאה כמה דאת אמר **ותפארת בחורים כחם** (משלי כ כט) , ותמן אקרי **תפארת**. וכד אתתקל - במתקלא חד סלקין.

אמר ר' שמעון: *"אות אנת רבי אבא לאתברכא מעתיקא קדישא דכל ברכאן נפקין מניה!"*

תקונא חמישאה - פסיק שערא ואתחזון תרין תפוחין מכאן ומכאן. סומקן כהאי וردא סומקא, ומתלהטן במאתן ושבעין עלמין. הני תרי תפוחין כד נהרין מנהירו דתרין תפוחין קדישין עילאין דעתיקא - אתמשך סומקא ואתי חוורא! בהאי כתיב **יאר יהוה פניו אליך ויחנך** - דכד נהרין מתברך עלמא. ובשעתא דאתעבדו סומקא כתיב **ישא יהוה פניו אליך** - כלומר יסתלק ולא ישתכח רוגזא בעלמא.

תאנא: כלהו נהורין דאתנהרן מעתיקא קדישא אתקרון **חסדי קדמאי**. ובגין אינון נהרין כל אינון **חסדי עולם**.

תקונא שתיתאה - נפיק שערא כחד חוטא דשערי בסחרניה דדיקנא. ותליין עד רישא דמעוי ולא נחית עד טבורא.

תנא: תקונא דא הוא דאקרי **פאת הזקן**. ואיהו חד מחמש פאין דתליין בחסד. ולא אבעי לחבלא האי 'חסד' כמה דאתמר. ובגין כך **לא תשחית את פאת זקנך** (ויקרא יט כז) כתיב.

תקונא שביעאה - דלא תליין שערא על פומא. ופומא אתפני מכל סטרוי. ויתבין שערין בתקונא סחור סחור ליה.

"קום רבי יהודה!"

קם רבי יהודה פתח ואמר: **בגזירת עירין פתגמא** (דניאל ד יד) .

כמה אלף רבבן מתנשבן ומתקיימן בהאי פומא ותליין מניה. וכלהון אקרון **פה**. הדא הוא דכתיב **וברוח פיו כל צבאם** (תהלים לג ו) . ומההוא רוחא דנפיק מפומא מתלבשן כל אינון דלבר דתליין מהאי פומא.

ומהאי פומא - כד אתפשט האי רוחא - מתלבשן ביה כמה נביאי מהימני, וכלהו **פי יהוה** אתקרון. ובאתר דרוחא נפיק - לא אתערבא מלה אחרא, וכלהו מחכאן לאתלבשא בההוא רוחא דנפיק.

והאי תקונא שליטא על כלהו שיתא משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן. ובגין כך שערוהי שקילין סוחרניה דפומא ואתפני מכל שיתא - משום דהכא מתקיימן כלהו ומתאחדן. ובגין כך שערוהי שקילין סוחרניה דפומא ואתפני מכל סטרוי.

אמר ר' שמעון: *"בריך אנת לעתיקא קדישא!"*

תקונא תמינאה - דנחתין שערי בתחות דיקנא, מחפיין קדלא דלא אתחזי. דתניא **אין למעלה לא ערף ולא עפוי**. ובזמנא דאגח קרבי אתחזי משום לאחזאה גבורתא, דהא תנינן אלף עלמין אתאחדין מניה. הדא הוא דכתיב **אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים** (שיר ד ד) . ו**אלף המגן** - רזא הוא **בצניעותא דספרא. כל שלטי הגבורים** - דאתו מסטר גבורה, חד מאינון גבוראן.

תקונא תשיעאה - דאתמשכן שערי בשקולא מליא עם אינון שערי דתליין. כלהו בשקולא שפיר - כחד גיבר תקיף מארי נצחן קרבייא. משום דכלהו שערי אתמשכן בתר אינון דתליין, וכללא דכלהו באינון דתליין, וכלא אתמשך **(חסר כאן)** ועל דא כתיב **תפארת בחורים כחם** וכתיב **בחור כארזים** - כגיבר עביד גבוראן. ודא הוא תפארת - חילא וגבורתא ורחמי.

תנא אמר ר' שמעון, כל הני תקונין וכל הני מלין בעינא לגלאה למאריהון דאתקלו במתקלא. ולא לאינון דעאלו ולא נפקו, אלא לאלין דעאלו ונפקו. דכל מאן דעייל ולא נפיק - טב ליה דלא אברי.

כללא דכל מלין! עתיקא דעתיקין וזעיר אנפין - כלא חד! כלא הוה, כלא הוי, כלא יהא! לא ישתני, ולא משתני, ולא שנא! אתתקן בתקונין אלין. אשתלים דיוקנא דכליל כל דיוקנין, דיוקנא דכליל כל שמהן, דיוקנא דאתחזי בגוונוי.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמא עמוד ב

כהאי דיוקנא לאו האי דיוקנא הוי, אלא כעין האי דיוקנא.

כד אתחברן עטרין וכתרין - כדין הוא אשלמותא דכלא. בגין דדיוקנא דאדם הוי דיוקנא דעלאין ותתאין דאתכללו ביה. ובגין דהאי דיוקנא כליל עלאין ותתאין - אתקין עתיקא קדישא תקונוי ותקונא דזעיר אנפין בהאי דיוקנא ותקונא.

ואי תימא מה בין האי להאי? -- כלא הוא במתקלא חדא! אבל מכאן אתפשטן רחמי, ומכאן אשתכח דינא. ומסטרא דילן הוו שניין דא מן דא. ורזין אלין לא אתמסרו בר למחצדי חקלא קדישא. וכתיב **סוד יהוה ליראיו**.

כתיב **וייצר יהוה אלהים את האדם** - בתרי יודי"ן. אשלים תקונא גו תקונא - טברקא דגושפנקא. ודא הוא **וייצר**.
תרין יודין למה? רזא דעתיקא קדישא ורזא דזעיר אנפין!

וייצר - מאי צר? צר צורה בגו צורה. ומהו צורה בגו צורה? תרין שמהן דאתקרי 'שם מלא' - **יהוה אלהים**. ודא הוא רזא דתרין יודי"ן דו**וייצר** - דצר צורה גו צורה. תקונא דשמא שלים - **יהוה אלהים**.

ובמה אתכלילו? בדיוקנא עלאה דא דאקרי **אדם** דכליל דכר ונוקבא. ועל דא כתיב **את האדם** - דכליל דכר ונוקבא. **את** - לאפקא ולמסגי זינא דנפיק מניה. **עפר מן האדמה** - דיוקנא בגו דיוקנא. **ויפח באפיו נשמת חיים** - טברקא דגושפנקא גו בגו.

וכל דא למה? בגין לאשתלפא ולעיילא ביה סתים דסתימא עלאה עד סופא דכל סתימין. נשמתא דכל חיי דעילא ותתא תליין מההיא נשמתא ומתקיימי בה.

ויהי האדם לנפש חיה - לאתרקא ולעיילא בתקונין כגוונא דא, ולאשלפא להההיא נשמתא מדרגא לדרגא עד סופא דכל דרגין. בגין דיהוי ההיא נשמתא משתכחא בכלא ומתפשטא בכלא, ולמהוי כלא ביחודא חד. ומאן דפסיק האי יחודא מן עלמא - כמאן דפסיק נשמתא דא! ומחזי דאית נשמתא אחרא בר מהאי. ובגין כך ישתצי הוא ודוכרניה מן עלמא לדרי דרין!

בהאי דיוקנא דאדם שארי ותקין כללא דכר ונוקבא. כד אתתקן האי דיוקנא בתקונוי - שארי מחדוי מבין תרין דרועין, באתר דתליין שערי דדיקנא דאתקרי **תפארת**. ואתפשט האי **תפארת** ותקין תרין חדין. ואשתליף לאחורוי ועבד גולגלתא דנוקבא. כלא סתימא מכל סטרוי בשערא בפרצופא דרישא. ובכללא חדא אתעבידו בהאי **תפארת**, ואקרי **אדם** - דכר ונוקבא. הדא הוא דכתיב **כתפארת אדם לשבת בית** (ישעיה מד יג) .

כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא - תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אנפין ותלי עד רישא דנוקבא. ואתערו שערי ברישהא כלהו סומקי דכללן בגו גווני. הדא הוא דכתיב **ודלת ראשך כארגמן** (שיר ז ו) . מהו **ארגמן**? גווני דכלילן בגו גווני.

תאנא: אתפשט האי תפארת מטבורא דלבא ונקיב ואתעבר בגיסא אחרא, ותקין פרצופא דנוקבא עד טבורא. ומטבורא שארי ובטבורא שלים.
תו אתפשט האי תפארת ואתקן מעוי דדכורא ועייל בהאי אתר כל רחמין וכל סטרא דרחמי.
ותאנא: בהני מיעיין אתאחדן שית מאה אלף רבוא מארי דרחמי, ואתקרון בעלי מיעיין, דכתיב **על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם יהוה** (ירמיהו לא יט) .

תאנא: האי תפארת כליל ברחמי וכליל בדינא. ואתפשט רחמי בדכורא, ואתעבר ונקיב ונהיר לסטר אחרא. ותקין מיעוי דנוקבא, ואתתקנו מעהא בסטרא דדינא.

תאנא: אתתקן דכורא בסטריה במאתן ותמניא וארבעין תקונין דכלילן ביה; מנהון לגו ומנהון לבר, מנהון רחמי ומנהון דינא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמב עמוד א

כלהו דדינא אתאחדו בדינא דאחורוי - דנוקבא אתפשטת תמן, ואתאחדו ואתפשטו בסטרהא.

ותאנא: חמשה ערייתא אתגליין בה, בסטרא דדינין חמשה. ודינין חמשה אתפשטן במאתן וארבעין ותמניא ארחין.
והכי תאנא: קול באשה ערוה. שער באשה ערוה. שוק באשה ערוה. יד באשה ערוה. רגל באשה ערוה. דאע"ג דתרין אלין לא שניוה חברנא. ותרין אלין

יתיר מערוה אינון !

ותאנא **בצניעותא דספרא** : אתפשט דכורא ואתתקן בתיקונוי. אתתקן תקונא דכסותא דכיא. והאי הויא אמה דכיא. אדכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין. וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי **יו״ד**. וכיון דאתגלייא **יו״ד** בפומיה דאמה - אתגלי חסד עלאה. והאי אמה חסד הוא דאתקרי, ותלי בהאי פום אמה. ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו״ד דפום אמה.

ותא חזי דלא אתקרי אברהם שלים בהאי חסד עד דאתגלייא יו״ד דאמה. וכיון דאתגלי אקרי ׳שלים׳. הדא הוא דכתיב **התהלך לפני והיה תמים** (בראשית יז א) - **תמים** ממש.

וכתיב **ואהיה תמים לו ואשתמרה מעוני** (ש״ב כב כד) . מאי קא מיירי רישא וסיפא? אלא כל דגלי האי יו״ד ואסתמר דלא עייליה ליו״ד ברשותא אחרא - ליהוי שלים לעלמא דאתי ולהוי צריר בצרורא דחיי ! מאי ברשותא אחרא? דכתיב **ובעל בת אל נכר** (מלאכי ב יא) . ובגין כך כתיב **ואהיה תמים לו** - דכיון דהוא תמים בגלוייא דיו״ד - **ואשתמרה מעוני**.

וכיון דאתפשט אמה דא - אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד, וארשם בערייתא כסותא דכל גופא דנוקבא, ובההוא אתר אקרי **ערוה דכלה** - אתר לאצנעא להההוא אמה דאקרי **חסד**, בגין לאתבסמא גבורא דא דכליל חמש גבוראן בהאי חסד דכליל בחמש חסדין.

חסד - ימינא, גבורה - שמאלא. אתבסם דא בדא ואקרי **אדם** - כליל מתרין סטרין. ובגין כך בכלהו סתרין אית ימינא ושמאלא, דינא ורחמי.

תאנא: עד לא זמין תקונוי דמלכא - עתיקא דעתיקין בנה עלמין ואתקין תקונין לאתקיימא. ההוא נוקבא לא אתבסמא ולא אתקיימו. עד דנחית חסד עלאה ואתקיימו, ואתבסמו תקוני נוקבא בהאי אמה דאקרי חסד. הדא הוא דכתיב **ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום** (בראשית לו לא) - אתר דכל דינין משתכחין תמן. ולא אתבסמו עד דאתתקן כלא ונפיק האי חסד ואתישב בפומא דאמה. הדא הוא דכתיב **וימת...וימת** - דלא אתקיימו ולא אתבסמו דינא בדינא.

ואי תימא - אי הכי דדינא כלהו - והא כתיב **וימלוך תחתיו שאול מרחובות הנהר** (בראשית לו לז) ! והא לא אתחזי דינא - דתנינן **רחובות הנהר** - איהו בינה דמינה מתפתחין חמשין תרעין דנהורין ובוצינין לשית סטרי עלמא !

תאנא כלהו דינא - בר מחד דאתקיים בתראה ! והאי **שאול מרחובות הנהר** - דא הוא חד סטרא דאתפשט ונפיק מרחובות הנהר.

וכלהו לא אתקיימו. לא תימא ד׳אתבטלו׳ - אלא דלא ׳אתקיימו׳ בההוא מלכו.

עד דאתער ואתפשט האי בתראה מכלהו דכתיב **וימלוך תחתיו הדר** (בראשית לו לט) .

מאי **הדר**? חסד עלאה.

ושם עירו פעו - מאי **פעו**? בהאי פעי בר נש דזכי לרוחא דקודשא.

ושם אשתו מהיטבאל - בכאן אתבסמו דא בדא ואתקרי **אשתו**. מה דלא כתיב בכולהו. **מהיטבאל** - אתבסמותא דדא בדא.

בת מטרד - תקונין דמסטר גבורה.

בת מי זהב - אתבסמו ואתכלילו דא בדא. **מי זהב** - רחמי ודינא.

כאן אתדבקו אתתא בדכורא. בסטרוי אתפרשן בדרועין בשוקין.

דרועין דדכורא - חד ימינא וחד שמאלא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמב עמוד ב

דרועא קדמאה - תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו תרין דרועין. **ואתכלילו** סלקא דעתך? אלא גתלת קשרין בימינא ותלת קשרין בשמאלא. תלת קשרין דימינא אתכלילן בתלת קשרין דשמאלא. ובגין כך ׳דרועא׳ לא כתיב אלא חד, אבל ׳ימינא׳ לא כתיב ביה **זרוע** אלא **ימינך יהוה - ימין יהוה** אתקרי בתלת קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון.

ואי תימא הא בתלת חללין מוחא דגולגלתא משתכחין?

תאנא: כלהו תלת מתפשטין ומתקשרין בכל גופא, וכל גופא אתקשר בהני תלת ומתקשרין בדרועא ימינא. ובגין כך תאיב דוד ואמר **שב לימיני** (תהלים קי א) , משום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסיא שלימתא. ובגין כך כתיב **שב לימיני** משום דהוא אתחבר עמהון דאבהתא ויתיב תמן לכורסיא שלימתא. ובגין כך כתיב **אבן מאסו הבונים היתה לראש פִּנָּה** (תהלים קיח כב) משום דיתיב לימינא.

היינו דכתיב **ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין** (דניאל יב יג) - כלומר כמאן דזכי לחביבותא דמלכא. זכאה חולקיה דמאן דפריש מלכא ימיניה וקביל ליה תחות ימיניה!

והאי ימינא כד יתיב - קשרין אתפשטא. ודרועא לא אושיט ידיה בתלת קשירין דאמרן. וכד מתערין חייביא ומתפשטן בעלמא - מתערין תלת אחרנין דאינון דינא קשיא ואושיט דרועא. וכד אושיט דרועא - יד ימינא הוא, אבל אתקרי **זרוע יהוה** (ישעיהו נא ט) , **זרועך הנטויה** (דברים ט כט) . ----------

---------- נוסח אחר: תלת קשרין אתקשרו ביה ואתכלילו תלת קשרין דימינא ותלת קשרין בשמאלא בג' קשרין דאבהתא דאחסינו לחולקיהון. ואי תימא הא בג' חללי מוחא דגולגלתא משתכחין. תאנא כולהו ג' מתפשטין ומתקשרין בכל גופא וכל גופא אתקשר בהני תלתא. ומתקשרין בדרועא ימינא והאי ימינא כד יתיב קשרין לא אתפשטו ודרועא לא אושוט ויתיב בתלת קשרין דאמרן. וכד חייביא מתערין מתערין תלת אחרינן דאינון דינא קשיא. ואושיט דרועא ואתקרי זרוע יי' זרועך הנטויה. ---------- **בזמנא דתלת אלין אתכלילן בתלת** אחרנין אקרי כלא 'ימינא' ועביד דינא ברחמי. הדא הוא דכתיב **ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב** (שמות טו טו) , בגין דמתערין רחמי בהו.

ותאנא: בהאי ימינא מתאחדן תלת מאה ושבעין אלף רבוא דאקרון 'ימינא'. ומאה ותמנין וחמשה אלף רבוא מזרוע דאקרי **זרוע יהוה**. מהאי ומהאי תלייא זרועא, והאי והאי אקרי **תפארת**. דכתיב **מוליך לימין משה** (ישעיהו סג יב) - הא ימינא, **זרוע** - הא שמאלא דכתיב **זרוע תפארתו**. דא בדא.

ותאנא: בידא שמאלא מתאחדן ארבע מאה וחמשין רבוא מארי תריסין מתאחדן בכל אצבעא ואצבעא. ובכל אצבעא ואצבעא עשר אלפין מארי תריסין משתכחין. פוק וחשוב כמה אינון דבידא. וההוא ימינא אקרי **סיועא קדישא** דאתי מדרועא דימינא מתלת קשרין. דכתיב **והנה ידי עמך** (ש"ב ג יב) . ומתאחדן מהאי. אלף וארבע מאות ותמניא וחמש אלפין מאריהון דסיועין בכל עלמא. ואקרון **יד יהוה עלאה, יד יהוה תתאה**. ואע"ג דבכל אתר **יד יהוה** שמאלא - זכו - **ימין יהוה**; אתכלל ידא בזרועא והוי סיועא ואקרי **ימין**. ואי לאו **יד יהוה תתאה**.

תאנא: כד מתערין דינין קשיין לאחתא בעלמא - הכא כתיב **סוד יהוה ליריאיו**!

ותאנא **בצניעותא דספרא**, דכל דינין דמשתכחין מדכורא - תקיפין ברישא ונייחין בסופא. וכל דינין דמשתכחין מנוקבא - נייחין ברישא ותקיפין בסופא. ואלמלא דאתעבידו כחדא - לא יכלין עלמא למסבל. עד דעתיק דעתיקי סתימא דכלא פריש דא מן דא וחבר לון לאתבסמא כחדא. וכד פריש לון - אפיל דורמיטא לזעיר אנפין, ופריש לנוקבא מאחורוי דסטרוי, ואתקין לה כל תקונהא, ואצנעא ליומא דיליה למיתהא לדכורא.

הדא הוא דכתיב **ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן** (בראשית ב כא) . מהו **ויישן**? האי הוא דכתיב **עורה למה תישן אדני** (תהלים מד כד) .

ויקח אחת מצלעותיו - מאי **אחת**? דא היא נוקבא, כמה דאת אמר **אחת היא יונתי תמתי** (שיר ו ט) . וסלקא ואתתקנא. ובאתרהא שקיע רחמי וחסד. הדא הוא דכתיב **ויסגור בשר תחתנה** וכתיב **והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר** (יחזקאל לו כו) .

ובשעתא דבעא למיעל שבתא הוה ברי רוחין ושדין ועלעולין. ועד לא סיים לון - אתת מטרוניתא בתקונהא ויתיבת קמיה. בשעתא דיתיבת קמיה - אנח לון לאינון ברייאן ולא אשתלימו.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמג עמוד א

כיון דמטרוניתא יתבת עם מלכא ואתחברו אנפין באנפין - מאן ייעול בינייהו?! מאן הוא דיקרב בהדייהו?!

(בגין כך סתימא דמלה - עונתן של תלמידי חכמים דידעין רזא דנא משבת לשבת.)

וכד אתחברו - אתבסמו דא בדא, יומא דכלא אתבסם ביה. ובגין כך אתבסמו דינין דא בדא, ואתתקנו עלאין ותתאין.

ותאנא **בצניעותא דספרא**: בעא עתיקא קדישא למחזי אי אתבסמו דינין ואתדבקו תרין אלין דא דא. ונפק מסטרא דנוקבא דינא תקיפא דכתיב **והאדם**

ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי וגו׳ (בראשית ד א) - ולא הוה יכיל עלמא למסבל משום דלא אתבסמת, וחויא תקיפא אטיל בה זוהמא דדינא קשיא. ובגין כך לא הוה יכיל לאתבסמא. וכד נפיק דא קין מסטרא דנוקבא - נפק תקיף קשיא, תקיף בדינוי, קשיא בדינוי. כיון דנפק - אתחלשת ואתבסמת.

בתר דא אפיקת אחרא בסימא יתיר. וסליק קדמאה דהוה תקיפא קשיא, וכל דינין לא אתערבו קמיה.

תא חזי מה כתיב? **ויהי בהיותם בשדה** (בראשית ד ח) - בשדה דאשתמודע לעילא! בשדה דאקרי **שדה דתפוחים**! ונצח האי דינא לאחוהי משום דהוה קשיא מניה, ואכפייה ואטמריה תחותיה. עד דאתער בהאי קב״ה ואעבריה מקמיה. ושקעיה בנוקבא דתהומא רבא. וכליל לאחוי בשקועא דימא רבא דמבסם דמעין עלאין.

ומנהון נחתין נשמתין לעלמא, אינש לפום אורחוי. ואע״ג דטמירין אינון - מתפשטין דא בדא ואתעבידו גופא חד. ומהאי גופא נחתין נשמתהון דרשיעייא חייביא תקיפי רוחא. **מתרוויהון כחדא** סלקא דעתך?! אלא דא לסטרוי ודא לסטרוי.

זכאין אינון צדיקייא דמשלפי נשמתהון מהאי גופא קדישא דאקרי ׳אדם׳ דכליל כלא; אתר דעטרין וכתרין קדישין מתחבראן תמן כצרורא דאתכלא.

זכאין אתון חברייא דכל הני מלין קדישין דאתמרו ברוח קדישא עלאה - רוח דכל קדישין עלאין אתכללן ביה - אתגליין לכו! מלין דעלאין ותתאין צייתין להו!

זכאין אתון מאריהון דמארין, מחצדי חקלא, דמלין אלין תנדעון ותסתכלון בהו! ותנדעון למאריכון אנפין באנפין עינא בעינא. ובהני מלין תזכון לעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב **וידעת היום והשבות אל לבבך וגו׳. יהוה** - עתיק יומין, **הוא האלהים**. וכלא הוא חד. בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא!

אמר ר׳ שמעון: חמינא עלאין לתתא ותתאין לעילא!

עלאין לתתא - דיוקנא דאדם דהוא תקוני עלאה כללא דכלהו (חסר).

תאנא: כתיב **וצדיק יסוד עולם** (משלי י כה) - דכליל שית בקרטופא כחדא. והאי הוא דכתיב **שוקיו עמודי שש** (שיר ה טו) .

ותאנא **בצניעותא דספרא**: באדם אתכלילו כתרין עלאין בכלל ובפרט. ובאדם אתכלילו כתרין תתאין בפרט וכלל.

כתרין עלאין בכלל - כמה דאתמר בדיוקנא דכל הני דיוקנין.

בפרט - באצבען דידן, חמש כנגד חמש.

כתרין תתאין - באצבעין דרגלין דאינון פרט וכלל. דהא גופא לא אתחזי בהדייהו, דאינון לבר מגופא. ובגין כך לא הוו בגופא, דגופא אעדיו מנייהו. אי הכי מאי (זכריה יד ד) **ועמדו רגליו ביום ההוא**? אלא רגליו דגופא מאריהון דדינין למעבד נוקמין. ואקרון **בעלי רגלים**. ומנהון תקיפין. ומתאחדן מאריהון דדינין די לתתא בכתרין תתאין.

תאנא: כל אינון תקוני דלעילא דבגופא קדישא כללא דאדם אתמשיך דא מן דא, ומתאחדן דא בדא, ואשקון דא לדא. כמה דאתמשך דמא בקטפין דורידין לדא ולדא, להכא ולהכא, מאתר דא לאתר אחרא. ואינון משקין דגופא אשקיין דא לדא, מנהרין דא לדא - עד דאנהירו כלהו עלמין ומתברכאן בגיניהון.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמג עמוד ב

תאנא: כל אינון כתרין דלא אתכללו בגופא - כלהו רחיקין ומסאבין, ומסאבן כל מאן דיקרב לגביהון למנדע מנהון מלין.

תאנא: מאי תיאובתא דלהון לגבי תלמידי חכמים? אלא משום דחמן בהו ׳גופא קדישא׳, ולאתכללא בהו בההוא גופא.

וכי תימא אי הכי הא מלאכין קדישין וליתהון בכללא דגופא!? -- לא! דח״ו אי ליהוון לבר מכללא דגופא קדישא לא הוו קדישין ולא מתקיימי. וכתיב **וגויתו כתרשיש** (דניאל י ו) , וכתיב **וגבותם מלאות עינים** (יחזקאל א יח) , **והאיש גבריאל** (דניאל ט כא) - כלהו בכללא דאדם! בר מהני דליתהון בכללא דגופא, דאינון מסאבין ומסאבן כל מאן דיקרב בהדייהו.

ותאנא: כלהו מרוחא דשמאלא דלא אתבסם באדם משתכחין. ונפקו מכללא ד׳גופא קדישא׳ ולא אתדבקו ביה. ובגין כך כלהו מסאבין ואזלין וטאסין עלמא ועיילין בנוקבא דתהומא רבא לאתדבקא בההוא דינא קדמאה דאקרי **קין** דנפיק בכללא דגופא דלתתא. ושאטין וטאסין כל עלמא ופרחן ולא מתדבקאן בכללא דגופא. ובגיני כך אינון לבר מכל משריין דלעילא ותתא. מסאבין אינון ! בהו כתיב **מחוץ למחנה מושבו** (ויקרא יג מו) .

וברוחא דאקרי **הבל** דאתבסם יתיר בכללא ד׳גופא קדישא׳ - נפקין אחרנין דמתבסמן יתיר, ומתדבקן בגופא ולא מתדבקן. כלהו תליין באוירא ונפקין מהאי כללא דאלין מסאבין. ושמעין מה דשמעין מעילא. ומנייהו ידעי לתתא דקאמרי להו.

ותאנא **בצניעותא דספרא**: כיון דאתבסמו לעילא כללא דאדם גופא קדישא דכר ונוקבא - אתחברו זמנא תליתאה ונפק אתבסמותא דכלא, ואתבסמו עלמין עלאין ותתאין. ומכאן אשתכלל עלמא דלעילא ותתא מסטרא ד׳גופא קדישא׳. ומתחברן עלמין ומתאחדן דא בדא ואתעבידו חד גופא. ומשלפא רוחא ועיילא בחד גופא. ובכלהו לא אתחזי אלא חד - **קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו** - דכלא הוא חד גופא !

תאנא: כיון דאתבסמו דא בדא - אתקשרו דינא ורחמי, ואתבסמת נוקבא בדכורא. ובגיני כך לא סלקא דא בלא דא - כהאי תמר דלא סלקא דא בלא דא.

ועל האי תנינן מאן דאפיק גרמיה בהאי עלמא מכללא דאדם - לבתר כד נפיק מהאי עלמא - לא עייל בכללא דאדם דאקרי ׳גופא קדישא׳. אלא באינון דלא אקרון ׳אדם׳. ונפיק מכללא דגופא.

תניא: **תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף** (שיר א יא) - דאתבסמו דינא ברחמי, ולית דינא דלא הוו ביה רחמי. ועל האי כתיב **נאוו לחייך בתורים צוארך בחרוזים** (שיר א י) . **בתורים** - כמו דכתיב **תורי זהב נעשה לך וגו׳. בחרוזים** - כמה דכתיב **עם נקדות הכסף**.
צוארך - בכללא דנוקבא דא מטרוניתא. אשתכח בי מקדשא דלעילא וירושלם דלתתא.

וכל דא מדאתבסמת בדכורא ואתעביד כללא דאדם. ודא הוא כללא דמהימנותא. מאי מהימנותא? דבגויה אשתכח כל מהימנותא.

(שייך פרשת כי תצא - דף רע״ה:)

ותאנא: מאן דאקרי אדם ונשמתא נפקת מניה ומית - אסיר למיבת ליה בביתא למעבד ליה לינה על ארעא, משום יקרא דהאי גופא דלא יתחזי ביה קלנא, דכתיב **אדם ביקר בל ילין** (תהלים מט כא) . **אדם** דהוא **יקר** מכל יקרא - **בל ילין**. מאי טעמא? משום דאי יעבדון הכי - **נמשל כבהמות נדמו**; מה בעירי לא הוו בכללא דאדם ולא אתחזי בהו רוחא קדישא - אוף הכא כבעירי גופא בלא רוחא. והאי גופא דהוא יקרא דכלא - לא יתחזי ביה קלנא !

ותאנא **בצניעותא דספרא**: כל מאן דעביד לינה להאי גופא קדישא בלא רוחא - עביד פגימותא בגופא דעלמין.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמד עמוד א

דהא בגין דא לא עביד לינה באתרא קדישא בארעא דצדק **ילין בה**. משום דהאי גופא יקרא אתקרי **דיוקנא דמלכא**, ואי עביד ביה לינה - הוי כחד מן בעירא.

תאנא: **ויראו בני האלהים את בנות האדם** (בראשית ו ב) - אינון דאטמרו ונפלו בנוקבא דתהומא רבא. **את בנות האדם - האדם** הידוע. וכתיב **וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם וגו׳** - מההוא דאקרי **עולם**, כדתנינן **ימי עולם. אנשי השם** - מנהון נפקו רוחין ושדין לעלמא לאתדבקא ברשיעייא.

הנפילים היו בארץ (בראשית ו ד) - לאפקא אלין אחרנין דלא הוו בארץ. **הנפילים - עז״א ועזא״ל** הוו בארץ. **בני האלהים** לא הוו בארץ. ורזא הוא וכלא אתמר.

כתיב **וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ** (בראשית ו ו) - לאפקא אדם דלעילא דלא הוי בארץ. **וינחם יהוה** - האי בזעיר אנפין אתמר.
ויתעצב אל לבו - ״ויעצב״ לא נאמר, אלא **ויתעצב** - איהו אתעצב, דביה תלייא מלתא. לאפוקי ממאן דלא אתעצב.

אל לבו - ״בלבו״ לא כתיב אלא **אל לבו**, כמאן דאתעצב למאריה. דאחזי האי ללבא דכל לבין.

ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה וגו׳ (בראשית ו ז) - לאפקא אדם דלעילא.

ואי תימא אדם דלתתא בלחודוי ! לאו לאפקא כלל ! -- משום דלא קאים דא בלא דא.

ואלמלא חכמה סתימאה דכלא - כלא אתתקן כמרישא ! הדא הוא דכתיב **אני חכמה שכנתי ערמה** (משלי ח יב) - אל תקרי **שכנתי** אלא **שיכנתי**.

ואלמלא האי תקונא דאדם - לא קאים עלמא ! הדא הוא דכתיב **יהוה בחכמה יסד ארץ** (משלי ג יט) , וכתיב **ונח מצא חן בעיני יהוה** (בראשית ו ח) .

ותאנא: כלהו מוחין תליין בהאי מוחא, והחכמה הוא כללא דכלא הוא. ודא חכמה סתימאה דבה אתתקיף ואתתקן תקונא דאדם לאתיישבא כלא על תקוניה, כל חד באתריה. הדא הוא דכתיב **החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים** (קהלת ז יט) - דאינון תקונא שלימא דאדם.

ואדם הוא תקונא דלגו מניה קאים רוחא. הדא הוא דכתיב **כי האדם יראה לעינים ויהוה יראה ללבב** (ש״א טז ז) - דאיהו בלגו לגו.

ובהאי תקונא דאדם אתחזי שלימותא מהימנותא דכלא דקאים על כורסייא דכתיב **ודמות כמראה אדם עליו מלמעלה** (יחזקאל א כו) , וכתיב **וַאֲרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אָתֵה הֲוָא וְעַד עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וּקְדָמוֹהִי הַקְרְבוּהִי** (דניאל ז יג) .

עד כאן סתימאן מלין, וברירן טעמין. זכאה חולקיה דמאן דידע וישגח בהון ולא יטעי בהון !

דמלין אלין לא אתיהיבו אלא למארי מארין ומחצדי חקלא דעאלו ונפקו. דכתיב **כי ישרים דרכי יהוה וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם** (הושע יד י) .

תאנא: בכה ר׳ שמעון וארים קליה ואמר: *״אי במלין דילן דאתגליין הכא אתגניזו חברייא באדרא דעלמא דאתי ואסתלקו מהאי עלמא - יאות ושפיר הוה ! בגין דלא אתגליין לחד מבני עלמא.״*

הדר ואמר: *״הדרי בי ! דהא גלי קמיה דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין דהא לא ליקרא דילי עבידנא, ולא ליקרא דבית אבא, ולא ליקרא דחברייא אלין. אלא בגין דלא יטעון באודחוי ולא יעלון בכסופא לתרעי פלטרוי ולא ימחון בידיהון. זכאה חולקי עמהון לעלמא דאתי !״*

תנא: עד לא נפקו חברייא מההוא אדרא - מיתו **ר׳ יוסי ברבי יעקב, ורבי חזקיה ורבי ייסא**. וחמו חברייא דהוו נטלין לון מלאכין קדישין בההוא פרסא. ואמר ר׳ שמעון מלה ואשתככו.

צווח ואמר: *״שמא חס ושלום גזרה אתגזר עלנא לאתענשא דאתגלי על ידנא מה דלא אתגלי מיומא דקאים משה על טורא דסיני דכתיב **ויהי שם עם יהוה ארבעים יום וארבעים לילה וגו׳** (שמות לד כח) . מה אנא הכא אי בגין דא אתענשו !״*

שמע קלא: *״זכאה אנת ר׳ שמעון ! זכאה חולקך וחברייא אלין דקיימין בהדך ! דהא אתגלי לכון מה דלא אתגלי לכל חילא דלעילא !״*

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמד עמוד ב

*״אבל תא חזי דהא כתיב **בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה** (יהושע ו כו) . וכל שכן דברעו סגי ותקיף אתדבקו נפשתהון בשעתא דא דאתנסיבו ! זכאה חולקהון דהא בשלימותא אסתלקו !״*

תאנא: בעוד דאתגליין מלין אתרגישו עלאין ותתאין, וקלא אתער במאתן וחמשין עלמין דהא מלין עתיקין לתתא אתגליין. ועד דאלין מתבסמן נשמתייהו באינון מלין - נפקא נשמתייהו בנשיקה ואתקשר בההוא פרסא, ונטלין להו מלאכי עלאי, וסלקין לון לעילא.

ואמאי אלין? משום דעאלו ולא נפקו זמנא אחרא מן קדמת דנא. וכלהו אחריני עאלו ונפקו.

אמר ר׳ שמעון: *״כמה זכאה חולקהון דהני תלתא ! וזכאה חולקנא לעלמא דאתי בגין דא !״*

נפק קלא תניינות ואמר: **ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום** (דברים ד ד)

קמו ואזלו.

בכל אתר דהוו מסתכלי - סליק ריחין.

אמר ר' שמעון: *"שמע מינה דעלמא מתברך בגינן!"*

והוו נהרין אנפוי דכלהו ולא הוו יכלין בני עלמא לאסתכלא בהו.

תאנא: עשרה עאלו, ושבע נפקו.

והוה חדי ר' שמעון, ורבי אבא עציב.

יומא חד הוה יתיב ר' שמעון ורבי אבא עמיה.

אמר רבי שמעון מלה וחמו לאלין תלתא דהוו מייתין להון מלאכין עלאין ומחזיין להו גניזין ואדרין דלעילא בגין יקרא דלהון. והוו עיילי לון בטורי דאפרסמונא דכיא.

נח דעתיה דרבי אבא.

תאנא: מההוא יומא לא אעדו חברייא מבי ר' שמעון.

וכד הוה ר' שמעון מגלה רזין - לא משתכחין תמן אלא אינון.

והוה קארי להו רבי שמעון *"שבעה אנן עיני יהוה!"* - דכתיב **שבעה אלה עיני יהוה** (זכריה ד י) - ועלן אתמר.

אמר רבי אבא: *"אנן שיתא בוציני דנהראן משביעאה! אנת הוא שביעאה דכלא - דהא לית קיומא לשיתא בר משביעאה - דכלא תלי בשביעאה!"*

רבי יהודה קארי ליה **שבת** דכלהו שיתא מניה מתברכין, דכתיב **שבת ליהוה** (שמות כ י) **קדש ליהוה** (שמות טז כג) . מה **שבת ליהוה** קדש - אוף רבי שמעון **שבת ליהוה קדש!**

אמר ר' שמעון: *"תווהנא על ההוא חגיר חרצן, מאריה דשערי - אמאי לא אשתכח בבי אדרא דילן בזמנא דאתגליין מלין אלין קדישין?!"*

אדהכי אתא אליהו ותלת קטפורי נהירין באנפוי.

אמר ליה ר' שמעון: *"מאי טעמא לא שכיח מר בקרדוטא גליפא דמאריה ביומא דהלולא?"*

אמר ליה: *"חייך רבי! שבע יומין אתברירו קמי קב"ה כל אינון דייתון וישתכחן עמיה עד לא עיילתון בבי אדרא דלכון! ואנא הוינא זמין תמן ובעינא קמיה לאשתכחא. וכדין קטיר בכתפי ולא יכילנא. דההוא יומא שדרני קב"ה למעבד נסין **לרב המנונא סבא** וחברוי דאתמסרו בארמונא דמלכא. וארחישנא להו בנסא - דרמינא להו כותלא דהיכלא דמלכא ואתקטרו בקטרוי דמיתו ארבעים וחמשה פרדשכי. ואפיקנא לרב המנונא וחברוי, ואוליכנא לון לבקעת אונו ואשתזיבו. וזמיננא קמייהו נהמא ומייא דלא אכלו תלתא יומין. וכל ההוא יומא לא בדילנא מנייהו. וכד תבנא אשכחנא פרסא דנטלו כל אינון סמכין ותלת מן חברייא עלה. ושאילנא לון. ואמרו: **חולקא דקב"ה מהלולא דר' שמעון וחבורי!** "*

"זכאה אנת ר' שמעון וזכאה חולקך וחולקא דאינון חברייא דיתבין קמך! כמה דרגין אתתקנו לכון לעלמא דאתי! כמה בוצינין דנהורין זמינין לנהרא לכו!"

*"ותא חזי יומא דין בגינך אתעטרו חמשין כתרין **לרבי פנחס בן יאיר חמוך**. ואנא אזילנא עמיה בכל אינון נהרי דטורי דאפרסמונא דכיא והוא בריך דוכתיה ואתתקן."*

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר של האדרא רבא, ללא רעיא מהימנא)

דף קמה עמוד א

אמר ליה: *"קטורין צדיקייא בקרטופא דעטרין בריש ירחי ובזמני ושבתי יתיר מכל שאר יומין?"*

אמר ליה: ואף כל אינון דלבר! דכתיב **והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו וגו'** (ישעיהו סו כג) . אי אלין אתיין - כל שכן צדיקייא!

מדי חדש בחדשו למה? משום דמתעטרי אבהתא רתיכא קדישא.

ומדי שבת בשבתו - דמתעטר שביעאה דכל אינון שיתא יומין, דכתיב **ויברך אלהים את יום השביעי וגו'**.

ואנת הוא ר' שמעון שביעאה דשיתא תהא מתעטר ומתקדש יתיר מכלא!

ותלת עדונין דמשתכחין בשביעאה - זמינן חברייא אלין צדיקייא לאתעדנא בגינך לעלמא דאתי ! וכתיב **וקראת לשבת ענג לקדוש יהוה מכובד** (ישעיה נח יג) - מאן הוא **קדוש יהוה** ? דא רבי שמעון בן יוחאי דאקרי **מכובד** בעלמא דין ובעלמא דאתי !

עד כאן האדרא קדישא רבא

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו וגו' (במדבר ו כג)

רבי יצחק פתח ואמר : **וחסד יהוה מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים** (תהלים קג יז) .

כמה גדולה היראה לפני הקב"ה ! שבכלל היראה ענוה, ובכלל הענוה חסידות. נמצא שכל מי שיש בו יראת חטא - ישנו בכלן. ומי שאינו ירא שמים - אין בו לא ענוה ולא חסידות.

תאנא : מי שיצא מן היראה ונתלבש בענוה - ענוה עדיף, ונכלל בכלהו. הדא הוא דכתיב **עקב ענוה יראת יהוה** (משלי כב ד) . כל מי שיש בו יראת שמים - זוכה לענוה. כל מי שיש בו ענוה - זוכה לחסידות. וכל מי שיש בו יראת שמים - זוכה לכלם. לענוה דכתיב **עקב ענוה יראת יהוה**, לחסידות דכתיב **וחסד יהוה מעולם ועד עולם על יראיו** (תהלים קג יז) .

רעיא מהימנא

פקודא דא [כב] לברכא כהנא ית עמא בכל יומא בזקיפו דאצבען, ולברכא ברכתא בכל יומא לאשתכחא ברכאן עילא ותתא. דהא אצבעאן קיימן ברזא עלאה - חמש גו חמש. חמש דימינא וחמש דשמאלא. חמש דימינא אינון שבחא יתירא על אינון דשמאלא בגין דהא ימינא אית ליה שבחא יתירא על שמאלא. ועל דא בברכתא דקא בריך כהנא ית עמא אצטריך לזקפא ימינא על שמאלא ולעיינא בעינא טבא.

וכד פריש ידוי כהנא - שכינתא שריא על אינון אצבען, דהא קב"ה אסתכם עמיה דכהנא באינון ברכאן. וישראל מתברכין מתרין סטרין - מעילא ותתא. מעילא - שכינתא דשריא על אינון אצבען, וכהנא - דקא מברך.

תא חזי מלין דקא עבדי מתערין מלין לעילא ! כגוונא דא בפרישו דאצבען דכהנא לתתא - אתערת שכינתא למיתי ולשריא עלן. וכן כמה מלין אינון בעלמא דמתערין מלין לעילא - דהא באתערותא דלתתא אתער חילא אחרא לעילא. והא אוקימנא בכמה דוכתי. והיינו טעמא דלולב, והיינו טעמא דשופר. וכמה אינון בהאי גוונא.

עשר אצבען מתערי שכינתא לשריא עלייהו, מתערי עשר דרגין אחרנין לעילא לאנהרא. וכלא בשעתא חדא. ועל דא אסיר ליה לבר נש לזקפא אצבען בזקיפו למגנא, אלא בצלותא ובברכאן ובשמא דקב"ה. והא אוקימנא דאינון אתערו דשמא קדישא ורזא דמהימנותא.

זקיפו דאצבעאן - ממנן בההוא זקיפו דלהון עשרה שליטין כמה דאוקמוה, וכהנא בעי לברכא בעינא טבא, באסתכמותא דשכינתא כמה דאתמר.

בההיא שעתא דברכתא דא נפקא מפומיה דכהנא - אינון שתין אתוון נפקין וטסין ברקיעא וממנן שתין רברבין על כל את ואת. וכלהו אודן על כל אלין ברכאן. מאי טעמא שתין אתוון בברכאן אלין ? בגין דישראל שתין רבוא אינון, ורזא דשתין רבוא קיימין תדיר בעלמא. וכל חד וחד איהו חד רבוא.

שמא קדישא דנפקא מהאי - סלקא לעילא עד ההוא כרסייא דלעילא. וכלא שכינתא עלאה ושכינתא דלתתא אודן בכהנא באינון ברכאן, וכל אינון שתין ממנן.

ועל דא כתיב **ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם**. וכדין קב"ה מברך לון לישראל.

עד כאן רעיא מהימנא

(פקודא [כג] לכבד אב וכו' - בחלק ג דף פ"ג ע"א)

דף קמה עמוד ב

תאנא : כל אדם שיש בו חסידות נקרא **מלאך יהוה צבאות**. הדא הוא דכתיב **כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך יהוה צבאות הוא** (מלאכי ב ז) .

מפני מה זכה כהן להקרא **מלאך יהוה צבאות**?

אמר ר' יהודה: מה מלאך יהוה צבאות כהן למעלה - אף כהן מלאך יהוה צבאות למטה. ומאן הוא מלאך יהוה צבאות למעלה? זה מיכאל השר הגדול דאתי מחסד של מעלה והוא כהן גדול של מעלה. כביכול כהן גדול דלתתא אקרי **מלאך יהוה צבאות** משום דאתי מסטרא דחסד. מהו חסד? רחמי גו רחמי. ובגין כך כהן לא אשתכח מסטרא דדינא. מאי טעמא זכה כהן לחסד? בגין היראה! הדא הוא דכתיב **וחסד יהוה מעולם ועד עולם על יראיו**.

עולם ועולם מהו?

אמר רבי יצחק: כמה דאתתקן באדרא קדישא! **עולם** חד, **ועולם** תרי.

אמר רבי חייא: אי הכי **מן העולם ועד העולם** מבעי ליה!?

אמר ליה: תרי עלמי נינהו ואתהדרו לחד!

אמר רבי אלעזר לר' יצחק: עד מתי תסתום דבריך! **מן העולם ועד העולם** - כללא דרזא עלאה - אדם דלעילא ואדם דלתתא. והיינו 'עולם ועולם'. וכתיב **ימי עולם** (ישעיהו סג יא) וכתיב **שנות עולם** (תהלים עז ו). והא אוקמוה באדרא קדישא עלאה.

על יראיו - דכל מאן דאיהו דחיל חטאה אקרי **אדם**.

אימתי? אמר רבי אלעזר דאית ביה יראה ענוה חסידות - כללא דכלא.

אמר רבי יהודה: והא תנינן **אדם כללא דדכר ונוקבא**!?

אמר ליה: ודאי הכי הוא בכללא **דאדם**! דמאן דאתחבר דכר ונוקבא אקרי 'אדם' וכדין דחיל חטאן. ולא עוד אלא דשריא ביה ענוה. ולא עוד אלא דשריא ביה חסד.

ומאן דלא אשתכח דכר ונוקבא - לא הוו ביה לא יראה ולא ענוה ולא חסידות. ובגין כך אקרי **אדם** כללא דכלא. וכיון דאקרי אדם - שרייא ביה חסד דכתיב **אמרתי עולם חסד יבנה וגו'**. ולא יכיל לאתבנאה אי לא אשתכח דכר ונוקבא. וכתיב **וחסד יהוה מעולם ועד עולם על יראיו** - **יראיו** כללא דאדם.

דבר אחר: **וחסד יהוה מעולם ועד עולם** (תהלים קג יז) - אלין אינון כהני דאתו מסטרא דחסד ואחסינו אחסנא דא דנחית מעולם דלעילא לעולם דלתתא.

על יראיו - כהני דלתתא דכתיב **וכפר בעדו ובעד ביתו** (ויקרא טז יא) לאתכללא בכללא **דאדם**.

וצדקתו לבני בנים משום דזכה לבני בנים.

אמר רבי יהודה: אי הכי מהו **וצדקתו**? "וחסדו" מבעי ליה!?

אמר רבי אלעזר: היינו רזא דתנינן **בזאת**! **כי מאיש לקחה זאת** (בראשית ב כג), וכתיב **לזאת יקרא אשה** - **וזאת** אתכלילת **באיש** דהיינו חסד.

וזאת - נוקבא. **חסד** - דכר. ובגין כך דכר דאתי מסטרא דחוורא דא אקרי **חסד**. **וזאת** אתקרי **צדק** דאתיא מסטר סומקא. ובגין כך אקרי אשה. והיינו דכתיב **וצדקתו**. מאי **וצדקתו**? **צדקתו** דחסד בת זוגו - דאתבסמא דא בדא.

ובגין כך תנינן **כל כהן שאין לו בת זוג אסור בעבודה דכתיב וכפר בעדו ובעד ביתו**.

אמר ר' יצחק: משום דלית שכינתא שריא במאן דלא אנסיב. וכהני בעיין יתיר מכל שאר עמא לאשרייא בהו שכינתא. וכיון דשרת בהו שכינתא - שריא בהו חסד ואקרון 'חסידים', ובעיין לברכא עמא. הדא הוא דכתיב **וחסידיך יברכוכה** (תהלים קמה י), וכתיב **תמיך ואוריך לאיש חסידיך** (דברים לג ח). ומשום דכהנא אקרי חסיד - בעי לברכא.

ובגין כך כתיב **דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו**. מאי טעמא? משום דאקרון חסידים וכתיב **וחסידיך יברכוכה**.

כה תברכו את בני ישראל אמור להם (ויקרא ו כג).

כה תברכו בלשון הקדש. **כה תברכו** ביראה. **כה תברכו** בענוה.

אמר ר' אבא **כה תברכו** - תאנא האי **צדק** אתקרי **כה** דכל דינין מתערין מינה. והיינו דאמר ר' אלעזר מהו **מכה רבה** (במדבר יא לג)? כלומר **מָכה - מן כה**. וכתיב **והנה לא שמעת עד כה** (שמות ז טז) כמה דאגזים משה. וכתיב **בזאת תדע כי אני יהוה**. וכלא חד!

רעיא מהימנא

דף קמו עמוד א

וכתיב **ולא שת לבו גם לזאת** (שמות ז כג) - דזמינא לחרבא ארעיה.

ומהאי **כה** מתערין דינין. ומדאתחבר עמה חסד - אתבסמת. ובגין כך אתמסר דא לכהן דאתי מחסד בגין דתתברך ותתבסם **כה** - הדא הוא דכתיב **כה תברכו**. כלומר אע״ג דהאי **כה** אשתכחת בדינין - תבסמון לה ותברכון לה! דכתיב **כה תברכו את בני ישראל** - תברכו בהאי חסד **לכה** ותבסמון לה לקבלייהו דישראל, בגין דלא ישתכחון בה דינין. הדא הוא דכתיב **כה תברכו את בני ישראל**.

אמור להם - ״אֱמרו״ לא כתיב אלא **אמור** - לאפקא משרבו הפריצים דלא מפרסמין מלה, דהא לא אתפקדו לפרסמא שמא. משמע דכתיב **אמור להם** - **אמור** סתם.

דבר אחר: **אמור** - כיון דכתיב **כה תברכו** - אמאי לא כתיב ״תאמרו״? אלא תני ר׳ יהודה **אמור להם**: זכו - **להם**, לא זכו - **אמור** סתם.

ר׳ יצחק פתח: **וראיתי אני דניאל לבדי את המראָה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את המראָה וגו׳** (דניאל י ז).

וראיתי אני דניאל לבדי - והא תנינן אינהו נביאי ואיהו לאו נביא. ומאן נינהו? חגי זכריה ומלאכי. אי הכי - אתעביד קדש חול!

והא כתיב **לא ראו** - אמאי דחילו? ! ובדניאל כתיב **וראיתי אני** ולא דחיל. ואיהו לאו נביא - הא חול קדש!?

אלא הכי תאנא כתיב **אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח** (תהלים כז ג) - **בזאת** - הא דאמרן. **זאת** עדבא חולקיה לאתחסנא ולמעבד ליה נוקמין.

ותנא: עביד קב״ה לדוד רתיכא קדישא עם אבהתא - כתרין עלאין קדישין דכלא דאחסינו אבהתא.

ותאנא: מלכו ירית דוד לבנוי בתרוי, ובאתר מלכו דלעילא אתקף, ואחסין הוא ובנוי מלכו דא דלא אעדי משולטנהון לדרי דרין.

ותאנא: בשעתא דהאי כתרא דמלכותא אתער לבנוי דדוד - לית מאן דקאים קמיה!

וראיתי אני דניאל לבדי את המראָה - משום דמבנוי דדוד הוה דכתיב **ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה וגו׳** (דניאל א ו). והוא חמא וחדי בהאי דהוא מסטר אחסנת חולקא עדבא דאבוי. ומשום דהוה דיליה - הוא סביל, ואחריני לא סבלי. דאמר רבי שמעון בשעתא דהאי **כה** אתער בדינוי - לא יכלין בני עלמא למיקם קמיה.

ובשעתא דפרסין כהני ידייהו דאתיין מחסד - אתער חסד דלעילא ואתחבר בהאי **כה** - ומתבסמא ומתברכא באנפין נהירין לבני ישראל, ואתעדי מנהון דינין. הדא הוא דכתיב **כה תברכו את בני ישראל** - ולא לשאר עמין.

בגין כך כהן ולא אחרא. כהן בגין דיתער האי כתרא דיליה **חסד** על ידוי דאקרי **חסיד** דכתיב **לאיש חסידך**. והוא אתי מסטרא דחסד. וכתיב **וחסידיך יברכוכה** - אל תקרי **יברכוכה** אלא **יברכו כה. כה תברכו** בשם המפורש. **כה תברכו** בלשון הקדש.

תאנא: אמר ר׳ יהודה בשעתא דכהנא דלתתא קם ופריס ידוי - כל כתרין קדישין דלעילא מתערין ומתתקנין לאתברכא, ונהרין מעומקא דבירא דאתמשך להו מההוא עומקא דנפק תדיר ולא פסיק ברכאן. דנבען מבועין לכלהו עלמין ומתברכן ומתשקיין מכלהו.

ותאנא: בההוא זמנא - לחישותא ושתיקותא הוי בכל עלמין. למלך דבעי לאזדווגא במטרוניתא ובעי למעאל לה בלחישו, וכל שמשין מתערין בההוא זמנא ומתלחשין ״*הא מלכא אתי לאזדווגא במטרוניתא!*״

מאן מטרוניתא? דא כנסת ישראל. מאן כנסת ישראל? כנסת ישראל סתם.

תאנא: אמר רבי יצחק כהן בעי לזקפא ימינא על שמאלא דכתיב **וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם** (ויקרא ט כב) - **ידו** כתיב ולא ״ידיו״ - משום דשבחא דימינא על שמאלא.

אמר רבי אלעזר: רזא הוא משום דכתיב **והוא ימשול בך** (בראשית ג טז).

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר, ללא רעיא מהימנא)

דף קמו עמוד ב

תאנא: כהן דבעי לפרסא ידוי - בעי דיתוסף קדושה על קדושה דיליה; דבעי לקדשא ידוי על ידא דקדישא. מאן ידא דקדישא? דא ליואה! דבעי כהנא ליטול קדושה דמייא מידוי דכתיב ׳וקדשת את הלוים׳הנה בתנ״ך שלנו אין פסוק כזה אמנם יש רמז לקדושת הלוים מפסוק (במדבר ח יז) **כי לי כל בכור...הקדשתי אותם לי ואקח את הלוים תחת כל בכור - (המתוק מדבש)** - הא אינון קדישין. וכתיב בהו בלוים (במדבר יח ב) **וגם את אחיך מטה לוי שבט אביך הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך - שבט אביך** - כלל! מכאן דכל כהן דפריס ידוי בעי לאתקדשא על ידא דקדישא ליתוסף קדושה על קדושתיה. ועל דא לא יטול קדושה דמייא מבר נש אחרא דלא הוי קדישא.

ובצניעותא דספרא תאנא: לוי דאתקדש כהנא על ידוי - בעי הוא לאתקדשא בקדמיתא.

ואמאי לוי? ויתקדש על ידא דכהנא אחרא!?

תאנא: כהנא אחרא לא בעי! דהא כהן דלא שלים - לא בעי האי כהנא שלים לאתפגם על ידא דפגימא דלא שלים! אבל לוי דאיהו שלים ואתחזי לסלקא בדוכנא ולמפלח במשכן זמנא - הא שלים הוא והא אקרי **קדוש**! דכתיב ׳וקדשת את הלוים׳.

א״ר תנחום: אף אקרי **טהור** דכתיב **וטהרת אותם**. ובגין כך בעי לאוספא כהנא קדושה על קדושתיה.

תאנא: כהנא דפריס ידוי בעי דלא יתחברון אצבען דא בדא בגין דיתברכון כתרין קדישין, כל חד וחד בלחודוי כמה דאתחזי ליה. ובגין דשמא קדישא בעי לאתפרשא באתוון רשימין דלא לאערבא דא בדא. ולאתכוונא באינון מלין.

א״ר יצחק: בעי קב״ה דיתברכון עלאי בגין דיתברכון תתאי. ויתברכון עלאי דאינון קדישין בקדושה עלאה - על ידא דתתאי דאינון קדישין בקדושה עלאה, דאינון קדישין מכל קדישין דלתתא דכתיב **וחסידיך יברכוכה**.

א״ר יהודה: כל כהן דלא ידע רזא דא ולמאן מברך ומאן היא ברכתא דמברך - לאו ברכתא דיליה ברכתא!

והיינו דכתיב **כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו**. מאי **דעת**? דעת סתם. **ותורה יבקשו מפיהו** - עלאין יבקשו מפיהו. ומאי **יבקשו מפיהו**? **תורה** - תורה סתם. היך אחידא תורה דלעילא דאקרי ׳תורה׳ סתם. דתניא תורה שבכתב ותורה שבע״פ באינון כתרין עלאין דאתקרון הכי. מאי טעמא? **כי מלאך יהוה צבאות הוא**.

ותנינא דבעי כהנא לכוונא באינון מלין דלעילא ליחדא שמא קדישא כמה דאצטריך.

אמר ר׳ שמעון, תאנא **בצניעותא דספרא** שמא קדישא אתגלייא ואתכסייא! דאתגלייא כתיב **ביו״ד ה״א ואו״ו ה״א**. דאתכסייא כתיב באתוון אחרן. ומה הוא דאתכסייא? ההוא טמירא דכלא!

אמר רבי יהודה: ואפילו ההוא דאתגלייא - אתכסיא באתוון אחרן, בגין ההוא טמירא דטמירין בגו. דהא הכא בעי כהנא לצרפא שמא קדישא ולמיחת רחמי כלהו. דכלהו כלילן **בכ״ב** אתוון בתרין כתרין דרחמי.

ובהני אתוון דהאי שמא סתימאן כ״ב מכילן דרחמי! י״ג דעתיקא סתים וגניז מכלא, וט׳ דאתגליין מזעיר אנפין. ומתחברן כלהו בצרופא דשמא חד דהוה מכוון כהנא כד פריס ידוי בכ״ב אתוון גליפן.

ותאנא: כד הוה צניעותא בעלמא - הוה מתגלייא שמא דא לכלא. מדאסגי חציפותא בעלמא - סתים באתווי. דכד הוה מתגלייא - כהנא מכוין ושמא מתפרש. במאי מכוין? מכוין בסתימא דטמיר וגניז, ומתגלייא ומתפרש. מדאסגי חציפותא בעלמא - סתים כלא באתוון רשימין.

רעיא מהימנא

יברכך יהוה יאר יהוה ישא יהוה - מקורא דתלת שמהן אלין **יו״ד ה״י ואו״ו ה״י**. קדושה - **אהי״ה אהי״ה אהי״ה** - דמקורא דיליה **יו״ד ה״א ואו״ו ה״א**.

קשורא דתרוייהו יחוד דתרוייהו - **אדני** - דביה **א״י** דרמיזין **יאהדונהי**, ודא עמודא דאמצעיתא. שכינתא **איההדונהי** ורמיזין **א״י** רביעאה מתרין שמהן מפרשן דרשימין בהון.

עד כאן רעיא מהימנא

(ראו פרשת כי תצא לקמן דף רע״ז ע״א - כי ימצא איש נערה

דף קמז עמוד א

ותא חזי דכל הני כ״ב מכילן דרחמי משה אמרן בתרי זמני. זמנא קדמאה אמר י״ג מכילן דעתיקא דעתיקין סתימא דכלא - לנחתא אלין לאתר דדינא אשתכח לאכפיא להו. זמנא תניינא אמר ט׳ מכילן דרחמי דכלילן בזעיר אנפין, ונהירין מעתיקא סתימאה דכלא.

וכלהו כליל כהנא כד פריס ידוי לברכא עמא. ומשתכחן דמתברכין כלהו עלמין בסטרא דרחמי דאתמשכן מעתיקא טמירא סתימאה דכלא.

וכל הני כ״ב אתוון - מכילן סתימאן. **יברכך יהוה וישמרך** - אלין תלת קראי ותלת שמהן דתריסר אתוון כלילן לקבליהון.

ובכלא אתכוון כהנא ! וכל עלאי ותתאי מתבסמן בכ״ב אתוון דסתימין בהני תלת קראי, לקביל כ״ב מכילן דרחמי דכליל כלא.

ובגין כך כתיב **אמור** ולא ״אמרו״ כמה דאוקימנא.

אמור - דבעי לכוונא בכל הני סתימין, בכל הני דרגין. **אמור** - במלין סתימין דלעילא. **אמור** - חושבן רמ״ח אברין דבאדם חסר חד. מאי טעמא ? דבחד תליין כלהו.

וכלהו מתברכאן בהאי ברכתא בהני תלת קראי כדאמרן.

להם - לאתכללא בהאי ברכתא עלאין ותתאין.

תאנא א״ר יוסי, יומא חד יתיבנא קמיה **דר׳ אלעזר ב״ר שמעון**.

שאילנא ליה אמינא : *״רבי מאי קא חמא דוד דקאמר (תהלים לו ז) **אדם ובהמה תושיע יהוה ? אדם** - תינח. **בהמה** למה ? ״*

אמר ליה : *״אות שאלת ! כלא במניינא הוא ! זכו - **אדם**, לא זכו - **בהמה**. ״*

אמינא : *״רבי ! רזא דמלה קא בעינא ! ״*

אמר ליה : כלא אתמר ! ותא חזי קרא קב״ה לישראל **אדם** כגוונא דלעילא, וקרא להו **בהמה**. וכלא בחד קרא ! דכתיב **ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם** (יחזקאל לד לא) . **ואתן צאני צאן מרעיתי** - הא בהמה. **אדם אתם** - הא אדם. וישראל אקרו **אדם ובהמה**. ובגין כך **אדם ובהמה תושיע יהוה**.

ועוד רזא דמלה ! זכו - **אדם** כגוונא דלעילא. לא זכו - **בהמה** אקרון.

וכלהו מתברכאן בשעתא חדא - אדם דלעילא ובהמה דלתתא. וכל שכן דכלא אית בהו בישראל ! הדא הוא דכתיב **אדם ובהמה תושיע יהוה**.

ותא חזי לית ברכתא לתתא אשתכח עד דישתכח לעילא. ומדאשתכח לעילא - אוף לתתא אשתכח !

וכלא הכי תליא לטב ולביש. לטב דכתיב **אענה את השמים והם יענו את הארץ** (הושע ב כג) . לביש דכתיב **יפקוד יהוה על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה** (ישעיהו כד כא) .

אמר רבי יהודה : בגין כך כתיב **אמור להם** סתם - לאתברכא עלאין ותתאין כלהו כחדא. דכתיב **כה תברכו** בתחלה, ואחר כך **את בני ישראל**. **אמור להם** - סתם, לאתברכא כלהו כחדא. **יברכך יהוה** - לעילא, **וישמרך** - לתתא. **יאר יהוה פניו** - לעילא, **ויחנך** - לתתא. **ישא יהוה פניו** - לעילא, **וישם לך שלום** - לתתא.

ר׳ אבא אמר : כלהו כחדא מתברכאן בכ״ב אתוון גליפן דשמא קדישא דאתכלל וסתים הכא. בכ״ב אתוון מתברכאן כלהו, ואינון רחמי גו רחמי דלא אשתכח בהו דינא.

ולא ? והכתיב **ישא יהוה פניו אליך** ! ?

אמר רבי אבא - **ישא** - יסלק ויעבר בגין דלא ישתכח דינא כלל.

תאנא אמר רבי יוסי : בשעתא דכהנא פריס ידוי - אסיר ליה לעמא לאסתכלא ביה משום דשכינתא שריא בידוי.

א״ר יצחק : אי הכי כיון דלא חמאן מה אכפת להו - דהא כתיב **כי לא יראני האדם וחי** (שמות לג כ) - בחייהון לא חמאן אבל במיתתהון חמאן.

אמר ליה : משום דשמא קדישא רמיזא באצבען דידוי, ובעי בר נש לדחלא. אע״ג דלא חמאן שכינתא - לא בעאן לאסתכלא בידייהו דכהני בגין דלא ישתכחון עמא חציפאן לגבי שכינתא.

תאנא : בההיא שעתא דכהנא פריס ידוי - צריכין עמא למיתב בדחילו באימתא ולינדע דההיא שעתא עידן רעותא אשתכח בכלהו עלמין, ומתברכן עילאין ותתאין, ולית דינא בכלהו. והוא שעתא דאתגלי סתימא עתיקא דעתיקין בזעיר אנפין ואשתכח שלמא בכלא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר, ללא רעיא מהימנא)

דף קמז עמוד ב

אמר רבי שמעון: בהני תלת קראי רישיהון יו״ד יו״ד יו״ד - י׳ברכך י׳אר י׳שא - כלהו לאחזאה מהימנותא שלימא ולאתברכא מעתיקא מאן דאצטריך. יו״ד יו״ד יו״ד לאתברכא זעיר אנפין מעתיקא דכלא. ובגין כך **יברכך יהוה** לעילא, **וישמרך** הכא לתתא. וכן כלהו.

ותאני תנא קמיה דר׳ שמעון: האי מאן דמצער בחלמיה - ליתי בשעתא דכהני פרסי ידייהו ולימא **רבונו של עולם! אני שלך וחלומותי שלך וכו׳**. אמאי? משום דההיא שעתא אשתכחו רחמי בעלמין כלהו, ומאן דיבעי צלותיה בצעריה - אתהפך ליה דינא לרחמי.

ושמו את שמי (במדבר ו כז) .

מהו **ושמו את שמי**?

אמר רבי יהודה: ״יתקנו׳ כמה דכתיב **ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו** (במדבר ד יט) . לאתקנא בברכתהון כתרין דימינא לימינא וכתרין דשמאלא לשמאלא כדקא חזי. דבעיא דלא יטעון בהון. לאתקנא כלא בגין דיתברכון עלאין ותתאין.

ואי יעבדון הכי מה כתיב? **ואני אברכם**. למאן? לאינון כהני דכתיב **ומברכיך ברוך**, וכתיב **ואברכה מברכיך**. אינון מברכין לעמא ואנא אברך להו.

ולפיכך כתיב **ושמו** ולא כתיב ״יאמרו״ או ״יזכרו״.

תאנא: כל כהן דלא רחמין ליה עמא - לא יפרוס ידוי. ועובדא הוה בחד כהן דקם ופריס ידוי, ועד דלא אשלים אתעביד תלא דגרמי. מאי טעמא? משום דלא בריך בחביבותא! וקם אחר ופריס ידוי ובריך ואתתקן ההוא יומא. כל כהן דהוא לא רחים לעמא או עמא לא רחמין ליה - לא יפרוס ידוי לברכא לעמא, דכתיב **טוב עין הוא יבורך** (משלי כב ט) - אל תקרי **יבורך** אלא **יברך**.

תאנא אמר רבי יצחק: בא וראה מה כתיב בההוא רשע דבלעם! בשעתא דאתמסר ליה לברכא לישראל הוה משגח בעינא בישא בגין דלא יתקיים ברכתא, והוה תלי מלוי בההוא עינא בישא דכתיב **נאם בלעם בנו בעור** (במדבר כד ג) . מאי **בנו בעור**? מההוא דהוה סאני להו יתיר מכל בני עלמא. **ונאם הגבר שתום העין** - דסתים עינא טבא מנייהו בגין דלא יתברכון ולא יתקיים ברכתא.

אמר רבי יהודה: הכי הוא ודאי! דאשתכח פקיחא דעינא לברכא דכתיב **פקח עיניך** (דניאל ט יח) בגין לברכא. וברכתא דרב המנונא סבא הכי אמר: *״קודשא בריך הוא יפקח עינוי עלך!״*. ובההוא רשע כתיב **שתום העין** בגין דלא יתברכון על ידוי.

ואמר רבי יצחק, בגין כך כהנא דבריך בעינא טבא - ברכתיה אתקיים. ודלא מברך בעינא טבא - כתיב **אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאו למטעמותיו** (משלי כג ו) - כלומר אל תבעו מניה ברכתא כלל.

אמר ר׳ יוסי: תא חזי כתיב **ולא אבה יהוה אלהיך לשמוע אל בלעם וגו׳** (דברים כג ו) . **לשמוע אל בלעם**? ״אל בלק״ מבעי ליה!? דהא בלק עביד כלא! מהו **אל בלעם**?! אלא משום דהוה סתים עינוי בגין דלא יתברכון ישראל.

תאנא א״ר יוסי: אמר ליה קב״ה לבלעם *״דשע! את סתים עינך בגין דלא יתברכון בני - אנא אפקח עיני וכל מלין דתימא אהפך להו לברכאן!״*. הדא הוא דכתיב **ויהפך יהוה אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך וגו׳**.

ועל דא כתיב **טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל**. מהו **מלחמו**? כמה דאוקימנא דכתיב **לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו׳** (ויקרא כא כב) - משמע דקדשי הקדשים - **לחם אלהיו** נפק מניה! ובגין כך **כי נתן מלחמו לדל**.

תניא כמה חביבין ישראל קמי קב״ה! דעלאי לא מתברכי אלא בגיניהון דישראל. דתנינן אמר רבי יהודה אמר רבי חייא אמר רבי יוסי: נשבע הקב״ה שלא יכנס בירושלם של מעלה עד שיכנסו ישראל בירושלם של מטה שנאמר **כְּקֶרֶבְךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר** (הושע יא ט) - כלומר כל זמנא דשכינתא הכא בגלותא - שמא דלעילא לא אשתלים, וכל תקונין לא אתקנו. כביכול אשתאר שמא קדישא חסרא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר, ללא רעיא מהימנא)

דף קמח עמוד א

רבי אבא הוה אזיל ללוד.

פגע ביה **ר' זירא בר רב**.

אמר ליה: *"הא חמינא אפי שכינתא! ומאן דחמי אפי שכינתא - בעי למיזל ולדהטא בתראה! הדא הוא דכתיב **ונדעה נרדפה לדעת את יהוה** (הושע ו ג) , וכתיב **והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר יהוה וגו' כי מציון תצא תורה וגו'** (ישעיהו ב ג) . ואנא בעינא למהך בתרך ולמילף מאינון מלי מעלייתא דאתון טעמין כל יומא מאדרא קדישא".*

*"מאי דכתיב (בראשית טו ו) **והאמין ביהוה ויחשבה לו צדקה**? אי קב"ה חשבה לאברהם או אברהם לקב"ה? ואנא שמענא דקב"ה חשבה לאברהם ולא אתישבא בלבאי".*

אמר ליה: *"הכי אוקימנא ולאו הכי הוי!"*

תא חזי **ויחשבה** - "ויחשוב לו" לא כתיב - אלא **ויחשבה**! אברהם ודאי חשבה לקב"ה.

דתניא כתיב **ויוצא אותו החוצה** (בראשית טו ה) - אמר ליה קב"ה - צא מאצטגנינות שלך! לאו ההוא אורחא למנדע שמי! את חמי ואנא חמינא! **אברם** אינו מוליד, **אברהם** מוליד! מכאן ולהלאה אשתדלו בארחא אחרא. **כה יהיה זרעך**! מאי **כ"ה**? היא כתרא עשיראה קדישא דמלכא למנדע שמיה והיא כתרא דדינין מתערין מנה.

ותאנא **כה יהיה זרעך** ממש. בההיא שעתא חדי אברהם לאסתכלא ולמנדע שמיה ולאתדבקא ביה משום דאתבשר **בכה**. ואע"ג דדינין מתערין מנה - חשב אברהם להההוא כתרא - אע"ג דהיא דינא - כאלו היא רחמי! הדא הוא דכתיב **ויחשבה**. מאי **ויחשבה**? להההוא כתרא **צדקה** - רחמי!

אמר רבי יצחק **כה** כתרא עשיראה היא ואתקרי **צדק**, ודינין מתערין מנה. ואברהם אע"ג דידע דדינין מתערין מנה מהאי **צדק** - הוא חשבה **צדקה**! דדינין לא מתערין מנה בגין דהוא רחמי.

תו אמר ר' אבא: מאי דכתיב (בראשית כד א) **ויהוה ברך את אברהם בכל**?

כמה דאת אמר **כי כל בשמים ובארץ**, וכתיב **כה תברכו**. דבגינייהו דישראל מתברך האי **כה** על ידא דכהנא, בגין דיתברכון ישראל לתתא וישתכח ברכתא בכלא. ולזמנא דאתי כתיב **יברכך יהוה מציון וגו'** (תהלים קלד ג) , **ברוך יהוה מציון שוכן ירושלם** (תהלים קלה כא) :

ויהי ביום כלת משה וגו' (במדבר ז א) .

תאנא רבי יוסי: ביום שנכנסה כלה לחופה. במאי אוקימנא ביום כלת משה? אלא מלמד דעל ידוי דמשה נכנסה.

אמר רבי יהודה: וכי עד השתא אתעכבת דלא עיילת לדוכתה?! והכתיב **ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וגו'** (שמות מ לה) !

אמר רבי יצחק: אין מוקדם ומאוחר בתורה.

ויהי ביום כלת משה - כלת של משה ודאי! דתנינן אמר ר' שמעון מאי דכתיב **עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם וגו'** (תהלים סח יט) ? אלא בשעה שאמר לו קב"ה **של נעליך מעל רגליך** (שמות ג ה) - אזדעזע ההר.

אמר מיכאל קמי קב"ה: רבונו של עולם! תבעי לסתור אדם! והא כתיב **זכר ונקבה בראם ויברך אותם** (בראשית ה ב) - ולית ברכתא אשתכח אלא במאן דאיהו דכר ונוקבא! ואת אמרת לאתפרשא מאתתיה!?

אמר ליה: הא קיים משה פריה ורביה! השתא אנא בעינא דיתנסב בשכינתא ובגיניה יחות שכינתא לדיירא עמיה. הדא הוא דכתיב **עלית למרום שבית שבי**. ומאי **שבי**? שכינתא דאתנסיבת עמך! לקחת **מתנות בָאדם** - "בְאדם" לא כתיב אלא **בָאדם** הידוע למעלה. וביומא דנחתת שכינתא - ההוא יומא דאתנסבא במשה נחתא! הדא הוא דכתיב **כלת משה** - כלת משה ממש!

וביהושע דאנפוי כאנפי סיהרא כתיב **של נעלך** (יהושע ה טו) - דלא אתפרש אלא בזמנין ידיען, דהא לא אתנסיבת עמיה שכינתא כל כך ולא אתחזי ליה, דכתיב **ויפל יהושע על פניו ארצה** (יהושע ז ו) . אבל הכא **כלת משה** ודאי!

מתנות באדם - **מתנת** כתיב. זכאה חולקיה דמשה דמאריה בעי ביקריה על כל שאר בני עלמא!

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר, ללא רעיא מהימנא)

דף קמח עמוד ב

ויאמר יהוה אל משה נשיא אחד ליום (במדבר ז יא)

מהו **ליום** ? א״ר יהודה יומין דלעילא דאתחנכו לאתברכא באינון תריסר תחומין דמתפרשא. וכל חד אתתקן ואתחנך בברכתא על ידוי דאלין דלתתא.

תאנא: כלהו מתברכין בגין מדבחא דלעילא; ואפילו תתאה, ואפילו עכו״ם מתברכן. דתניא אמר ר׳ שמעון אלמלא לא אקריבו אלין תריסר נשיאין - לא יכיל עלמא למיקם קמי תריסר נשיאי ישמעאל דכתיב **שנים עשר נשיאים לאומותם** (בראשית כה טז) . מדאקריבו אלין דישראל - נסיבו שולטנותא דכלהו !

בגין כך **נשיא אחד ליום**.

וכל מה דאקריבו - כגוונא דלעילא אקריבו, בגין דיתברכון כלהון. **אילם ששים עתודים ששים** - כמה דכתיב **ששים גבורים סביב לה** דבסטר גבורה. **כף אחת עשרה זהב וגו׳**, והא אתמר.

זכאה חולקהון דצדיקייא דקב״ה מריק עלייהו ברכאן וציית צלותהון ! ועלייהו כתיב **פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו׳** (תהלים קב יח) .

ברוך יהוה לעולם אמן ואמן. ימלוך יהוה לעולם אמן ואמן